بسم الله الرحمن الرحيم

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ

ޔައުމިއްޔާ

80/2010

އަހަރު: 2010

ދައުރު: ތިންވަނަ ދައުރު

ޖަލްސާ: 16 ވަނަ ޖަލްސާ

ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގ

ތާރީޚު: 23 ނޮވެމްބަރ 2010، (އަންގާރަ ދުވަސް)
17 ޛުލްޙިއްޖާ 1431

ފެށި ގަޑި: ހެނދުނު 9:02 ގައި

އިންޓަވަލް: 10:30 ން 11:08 އަށް

ހުސްވަގުތުޅޫގު: 12:30 ން 13:34 އަށް

ނިމުނު ގަޑި: މެންދުރުފަހު 14:30 ގައި

ޖަލްސާގައި ހޭދަވި ޖުމްލަ ވަގުތު: 3 ގަޑިއިރާއި 46 މިނެޓް

ހާޒިރީ

ރިޔާސަތު: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޝާހިދު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަލްފާޟިލް އަހްމަދު ނާޒިމް

މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން

ރިޔާސަތު ބެލެހެއްޓި މެންބަރު: -

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: އިންޓަވަލްކުރިން 58 މެންބަރުން، އިންޓަވަލްފަހުން 57 މެންބަރުން

ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު 60 މެންބަރުން*

ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުން:

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު

މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހާމިދު އަބްދުލްޣަފޫރު

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު މަހްލޫފް

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަހްމަދު ދީދީ

މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހަންމަދު ރަޝީދު

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އަބްދުﷲ އަބްދުއްރަހީމް

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ރަޝީދު

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު އަބްދުﷲ

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަމީރު

ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މައުސޫމް

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖްތާޒް

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު

ވައިކަރަދޫ ދާއިރަގެ މެންބަރު ޢަލީ އާރިފް

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު

ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޒާ

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރިޟާ

އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަފްރާޝީމް ޢަލީ

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރު

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ހަމީދު

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ވިސާމް ޢަލީ

ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޒިމް ރަޝާދު

އޭދަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ތަސްމީން ޢަލީ

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙް

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މުޙައްމަދު

ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މޫސާ

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ޢަބްދުލްޙަމީދު

ތުޅުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް

ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރިޒާ

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙަންމަދު

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރުޤިއްޔާ މުޙަންމަދު

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް ނަޢީމް

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޔާމީން

ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޙުސިން ޙަމީދު

މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް މުޙަންމަދު

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު މުސްތަފާ

ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު

އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހީމް

ގަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔޫސުފް ޢަބްދުލްޣަފޫރު

ފޮނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ

މާވަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޢަޒީޒް ޖަމާލް އަބޫބަކުރު

ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނާޝިޒް

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރިޔާޒް

ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު

ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު އަސްލަމް

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއްޠަލިބް

ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޒާހިރު އާދަމް

ފުވައްމުލަކު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަފީޤް ޙަސަން

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސީޙު މުޙައްމަދު

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްހާން ފަހުމީ

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢާދިލް

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް

ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފް

ޗުއްޓީގައި ހުންނެވި މެންބަރު: މަނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޠާރިޤް

ސަފަރުގައި ހުންނެވި މެންބަރު: -

ވަކި ސަބަބެއް ނާންގަވާ
ވަޑައިނުގަންނަވާ މެންބަރުން: ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މުޙައްމަދު

މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޤާސިމް އިބްރާހީމް

ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޝިފާޒް މުފީދު

ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެންނެވި ވަޒީރު: -

---

* އިންޓަވަލަށްފަހު، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް، ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު [illegible]، ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނަޝީދު، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު، އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނާޝިޒް، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް، ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިޔާމް، ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ ޒަމީރު، އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު އިބްރާހީމް، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު، ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ހުސަމް، އަދި މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ނާޒިމް ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވެދެއްވައިގެންނެވެ. އަދި އިންޓަވަލަށްފަހު، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު، ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޒިމް ރަޝާދު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙަންމަދު ޞާލިޙް، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ޢަބްދުލްޙަމީދު، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު، ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރިޔާޒް، ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މަސީޙު މުޙަންމަދު، ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްހާން ފަހުމީ، މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަފީފް، އަދި ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރަޝީދު ޖަލްސާއިން ވަކިވެދެއްވައިގެންނެވެ.

ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު، ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ޙުސައިން، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމްދޫން ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު، ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޒިމް ރަޝާދު، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް ޢަބްދުލްޙަމީދު، ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު، ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މަސީޙު މުޙަންމަދު، މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަފީފް، ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު އަސްލަމް އަދި ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރަޝީދު ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވެދެއްވައިގެންނެވެ. އަދި ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު، ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހާމިދު ޢަބްދުލްޣަފޫރު، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ، މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙަންމަދު ރަޝީދު، ބަރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible]، އަދި [illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު [illegible] ޖަލްސާއިން ވަކިވެދެއްވައިގެންނެވެ.

ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 2010 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 16 ވަނަ ޖަލްސާ.

ތާރީޚް: 23 ނޮވެމްބަރު 2010 އަންގާރަ ދުވަސް.

---

1. ދުޢާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ޙާޒިރީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިވަގުތު ޖަލްސާ އަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 22 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިޢުލާންކުރުމާއި ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

3.1- މިއަދުގެ އެޖެންޑާގެ ނަންބަރަކީ، އޖ/16/3/2010.

3.2- ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން 3.2- މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މިއަދަކު މަސައްކަތެއް ނުކުރެ.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

4.1- އެޖެންޑާ އައިޓަމް 4- ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. 4.1- މިއަދު ކޮމިޓީތަކުގެ ބައްދަލުވުންތައް ބޭއްވުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. 9:30ގައި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 1ގައި. 9:30ގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 2ގައި. 9:30ގައި ސަރުކާރު މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ މިންވަރު ބަލާ ކޮމިޓީ،

ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 3ގައި. 11:15ގައި 3 ކޮމިޓީ އެއް އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 1ގައި. ޤައުމީ ސަލާމަތީ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 2ގައި. ގަވާއިދު ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 3ގައި. 12:30ގައި ބައެއް ޤާނޫނުތަކާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ބައެއް މާއްދާތައް އުވާލުމުގެ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ހޮއްވެވި ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 3ގައި. 2:30ގައި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 3ގައި. 2:45ގައި މުޅި މަޖިލީހުގެ ކުޑަ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 1ގައި. 2:45ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ޔުނިވަރސިޓީގެ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ހޮއްވެވި ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 2ގައި. 4:00ގައި ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 1ގައި. 4:00ގައި ގެވެށިއަނިޔާ ހުއްޓުވުމުގެ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ހޮއްވެވި ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 2ގައި. 4:00ގައި ޤައުމީ ސިއްޙީ އިންޝުއަރަންސާ ބެހޭ ބިލު ދިރާސާކުރެއްވުމަށް ހޮއްވެވި ކޮމިޓީގެ ސަބް ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ކޮޓަރި 3ގައި. ކޮމިޓީތަކުގެ ތާވަލު ދަންނަވާލުމަށްފަހު ކޮމިޓީތަކުގެ މުޤައްރިރުންނާއި ކޮމިޓީތަކުގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންގެ އަރިހުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ ކަމެއްގެ ވާހަކަ ދަންނަވާލާނަން. އެއީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުރު 31 ޑިސެމްބަރުގައި ނިމޭއިރު މި ދައުރުގެ ތެރޭގައި ފަށާފައި ހުރި މަސައްކަތްތައް ފުރިހަމަ ކުރުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް. ވަރަށް މުހިއްމު ބިލުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީތަކުގައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތް ހަލުވިވާން ގޮތަށް އިސްކަންދެއްވައިގެން އެ މަސައްކަތްތައް ކޮށްދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު އަދިވެސް އެދޭ ވާހަކަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވާލަން.

5. ސުވާލު.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5- ސުވާލު. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މިއަދަށް މަސައްކަތެއް ނެތް.

6. މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 6- މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މިއަދަށް މަސައްކަތެއް ނެތް.

7. މަޖިލީހަށް ބަލައިގަތުމަށް ހުށަހަޅާ ބިލާއި ޤަރާރު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7- މަޖިލީހުން ތަޢާރުފުކުރަންޖެހޭ ބިލާއި ޤާނޫނު. މި އައިޓަމުގެ ދަށުން މިއަދަކު މަޝްވަރާކޮށްފައެއް ނުވޭ.

8. ކުރިން ތަޢާރުފުކުރެވިފައިވާ ބިލްތަކުގެ ކުށެއް އިސްލާހު ކުރުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 8- ކުރިން ތަޢާރުފުކުރެވިފައިވާ ބިލްތަކުގެ ކުށެއް އިސްލާހުކުރުން. އިޢާދަކުރައްވިއްޔާ މިއަދުވެސް އެ އައިޓަމުގެ ދަށުން ކަމެއް ނުވޭ.

9. އިބްތިދާއީ ބަހުސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 9- އިބްތިދާއީ ބަހުސް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން 1 ގަޑިއިރަށް ކޮންމެ ދުވަހަކު ވެސް ތާވަލުކުރާ މަސައްކަތެއް. މިއަދު އިބްތިދާއީ ބަހުސްކުރަން އޮތީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2007 ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނު އަށް ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައި ވަނީ 12 އޮކްޓޫބަރު 2010، 3 ވަނަ ދައުރުގެ 5 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލް ބާރީ ޢަބްދުﷲ. އެމަނިކުފާނަށް ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުއްވީ ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ މަނިކު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި އަވަސްކުރުމާ ބާރު ގޮތުން މަނިކުފާނު ދަންނަވާ އެއްޗެއް ވިދާޅުވެއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، މަނިކުފާނަށް އެއްމެ ބޮޑަށް ހިތްވަރުދެވޭ ގޮތަކަށް މަޖިލިސް ގެންދަވާ ބާރުވެރިކަން ފަރާތްތަކަށް މިއަދު ވެސް ދަންނަވަމުން މަޖިލީހުގެ ހިންގަވަނީ އެ ބިލުތަކުގެ

މަސައްކަތް ނިންމޭނެ ތާވަލެއް ހަމައެކަނި ބިމަނުގައި އިނދެ ވިދާޅުވުމުން ކަމުނުދާނެ. އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ބަލާއިރު ކަމެއް ދިމާވި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާ ވާހަކަ ދެއްކުން މި އޮންނަނީ. އެކަމަކު، އާދެ އިތުރު މަޖިލީހަށް މިހާރު ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލުތަކާއި އެ ބިލުތައް ނިންމާނެ ގޮތާއި އެ ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތާއި އިތުރަށް އަންނަ މައްސަލަތައް ގެންދާން އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅައިގެން ހުރިއްޔާ މަޖިލިސް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުފެނޭ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހިނގަމުން ކަމެއް ކަމަކަށް. މަނިކުފާނު ނިސްބަތްވާ ބޭނުން މާދަމާ ނިންމަވާން މުޅި މާލެ އިން މީހުން ބޭފުޅާ ބެހޭ ތަކާރުއެ. ހަމަ [illegible] އެ ތަކާރު ގެން ހުރިޔޭ ކަލެއް ބާއްވޭގައި ކުރިއަށް ގެންދަވަން. އެ އުސޫލުން މަޖިލިސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދަތިތަކެއް ނުހަރުވާ އެކަން އެ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް [illegible] [illegible] [illegible]. މަދުކުރައްވާ [illegible] ނިޒާމީ [illegible] ނިމުންދަކަން. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ހަމަ [illegible] [illegible] ވެސް އަމުރުކުރުން [illegible]. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އަދިއެހެނިހެން ސިޔާސީ [illegible] މި [illegible] އެބަ އޮވޭ: އެޖެންޑާކުރުމުގައި [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ [illegible] ޕާޓީ [illegible] [illegible] ވާހަކަ އެއް [illegible]. މަނިކުފާނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް، މަޖިލިސްގެ ނައިބު ރައީސަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް މިތަނުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ނަންގަވާނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކަމެއް ހިނގަމުންދާ ކަމަށް ވަންޏާ. މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި އަދި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އެއްވެސް ކަމެއް ދިޔަކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގައެއް ނުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ވިދާޅުވި ގޮތަށް މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތައް ހަލުއިކުރުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި ޕާޓީތަކުގެ ލީޑަރުން އަޅުގަނޑާއެކު [illegible] [illegible] [illegible] އެ ކަމަށް [illegible] ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކާފު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ މައުސޫމް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކާފު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މައުސޫމް ވާހަކަދައްކަވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެންމެގައި ރައީސް ވިދާޅުވެއްޖެ މުޤައްރިރުންނާ އިލްތިމާސްކުރައްވައިފި މަސައްކަތްތަކެއް ހެދިފައިވަނީ. ދެން، ދާދި ދެންމެއަކު ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ނިޒާމީ ނުކުތާއެއްގެ ގޮތުން އެ ނެންގެވި ކަންތަކާ އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. ހަމަ ހަމަކަށަވަރުކޮށްލެވޭ މި މަޖިލީހުގެ ކުރެ ކޮމިޓީ އާއި އިލްތިމާސް ކޮމިޓީ އަށް ވެސް އޭ.ޖީ އޮފީހުން ހުށަހެޅުމުގެ ހިސާބު މަޖިލިސް ކޮމިޓީމަ ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތް. އެ ކަމަށް ހަމަކަށަވަރުކުރުން....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިށީނދެވަޑައިގެން ދެއްވުން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒު ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ނިޒާމީ މައްސަލައެއްގެ ތެރެއިން ދެންމެ ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި އަދި، އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތުން މިވަގުތަށް މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ތާވަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގޮތަކަށް ނިންމަންޖެހިފައި ހުރި ކަންތައްތަކަށް ވީމާ، ކަން އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުން. އަދި، އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން ނިންމުންތަކަށް ގެން ހުރިހި ކޮން އަސާސީގޮތެއްގައި. މިސާލަކަށް، ކޮބައިތޯ މާލިއްޔަތު ޖޫރީން؟ ކޮބައިތޯ އެމް.ޑީ.ޕީ ޖޫރީން؟ އެހެންވީމާ، ދިހައެއް ފަހަރު ކިޔާ ކަންތައްތަކެއް އެބަހުރި. މި މަޖިލީހުން ނިންމުމާ ދެކޮޅުހެދުނު ކަމަށް ފެންނަ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން، އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ވަޙީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ވަހީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި އިއްޔެގައި މަޖިލީސް ހިނގާ ދިޔަ ގޮތުން އެމް.ޑީ.ޕީ ޕާލިމެންޓް ގްރޫޕުން ބައިކޮޓްކުރީމަ ދައްކާލަން ހުރި ވާހަކަ ހުރިހާ އިއްޔެގެ ކަންތައްތައް ހަޖަމުނުކުރެވިގެން މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، ފުރުޞަތު އިތުރަށް އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ދެއްވުން އެދެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާ އެއް އެބައޮތް ކުރިމަތީގައި. މި މަސައްކަތްތަކާއި ކުރުކޮށްލާ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބަލަންޖެހޭން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަނިކުފާނުގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ މި ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ކުރިއަށް ނުގެންދެވުން. ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް މަނިކުފާނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކޮމިޓީތަކުގެ، އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިމެންދެން މަޑުކޮށްލެއްވިއްޔާ ކަންނޭނގެ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަން ބޭނުންވާ އެއްޗެއް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ހިނގަމުންދާ ކަމެއް ފާހަގަކުރައްވާ ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީ ޚިލާފަށް ހިނގަމުންދާ ކަމެއް ވިއްޔާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްދެއްވުން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް އެނގިވަޑައިގެންނެވީ ވާހަކަ އެއް މަޖިލީހުގެ ރައީސް އެކަންތައް ފޮނުއްވަވާ ވާހަކަ ދެއްކެވީ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އެއީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް މި ވިދާޅުވަނީ. ކޮމިޓީތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރެވޭން ފުރުޞަތު ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ނޫނީ. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީ މަސައްކަތްކުރާ ނިޒާމެއް ވަރަށް ނިކަމެތި ތަ ކަމަށް މަސައްކަތް ކުރާނެ ގޮތެއް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަމަށް ނިޒާމެއް ނޫނީ ސިޔާސީ ނިޒާމެއް އެކަން މަސައްކަތްކުރާ އަދުލުގައި މުއައްސަސާތައް، މި ބާރުތަކުގެ ޒިމްމާގެ މުއައްސަސާ ވެސް ދަންނަވާލަމުން ޙަރަކާތްތެރިވާން. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަތައް ޤަބޫލުކުރަން މިދަންނަވަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ހިނގާނެ ގޮތް ހުށަހެޅުން އިންތިޒާމުކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައި. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ޖަދުވަލު އެއްކޮޅު ބޭއްވިފައި އެ ޖަލްސާތަކަކަށް ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުން އެނގިވަޑައިގެންނެވުން. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މުޤައްރިރުންގެ ޢިނާޔަތް އަދާކުރެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު އިލްތިމާސްކުރަމުން، އަޅުގަނޑު މިހާރު މާފަނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މާފަނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޢަޒީޒް ޖަމާލް އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. އާދެ، އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން މިހާރުކަން އައިސް މަދުން ނަމަވެސް ހިއްމަން ޖެހިލުންތަކުގެ މައްސަލަ ދިމާވެމުންދާކަން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް އެނގޭ ކަމެއް. މިކަމަށް އަދި އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ހެދިފަ އެއް ނެތް. އެއީ، މިހާރަށް ވެސް މިފަދަ އިންތިޚާބުތަކާއި ހަމަޖެހިލުން ދިއުމަކީ ބޭނުންވާ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމުންދަނީ. އާދެ، ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑެއް ތެރެއިން ހަރުކަށިކަމާއި ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ހަރުދަނާ ޒިންމާ ކަނޑައަޅާ ފަސްގަނޑު ވެސް ބޭނުންތެރި ކަމެއް. އެންމެހައި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ފަސް ބަޔަކަށް މީހުން ބަހާލައިގެން ބައިގަނޑު ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ފުރުޞަތު ދޭން ބޭނުމެއް ނެތް. ޤާނޫނުގެ ދަށުން ވަކިކުރަން ޖެހޭ ކަމުގައި ތަފާތު ތަކެތި ބަލާ ޚާއްޞަ ބައްދަލުވުމެއް ގެންދަވާ ރަނގަޅު ދޭތެރެއެއް ބާރުލަން ކުރީގެ ވެސް ބައެއް ކަމެއް ނަގަމުން ހުރި ކަމަށް އެހެންވީމާ، މިފަދަ ތަފާސްހިސާބުގެ ނިޒާމެއް ހިނގާ ކަމެއް. އާދެ، މިކަން ކުރުމަށް ބަލައިގަނެވޭ އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރެވޭ މިންވަރު އިޚްތިޔާރުތަކުގެ ޙައްޤުތަކުގެ ތަފާސް ހިސާބުތަކެއް ޙަވާލު ކުރުމުގެ ކޮމިޓީ ގެންނަވާ ފަރާތަކުން މި ޤާނޫނުގެ ހަމަތައް ހޯދުމަށް ގެންގުޅޭ ނިޒާމެއް. އާދެ، މިކަން ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނެއް ނެތް ދުވަހުން ނޫނީ ޚިޔާލުދެއްކުމަށް ފާސްކުރެވިފައި ވާނީ. ހަމައެހެންމެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ކަންކަމާއި ގުޅޭ ޤާނޫނެއް ނެތް. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ތަފާސްހިސާބުގެ ޙައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ

ދިމައް ވަން އިސްލާމީ ގެނައުމުގެ ބިލު ހުރަހަކަށް ގަސްތުކުރީ. އަދި، އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް އަޅުގަނޑު އިތުރުކޮށްފައިވާ ނަންބަރު އިތުރުކުރުމުން މިފަދަ ފަރާތްތަކާއި އަޅުގަނޑު ކުރިން މިދުރުންނުވި ފަދަ ފަރާތްތަކާއި ރާއްޖެ އަށް އެއްބަސްވެފައިވާ ޤަވާއިދާއި، ދިރިއުޅުމާއި، ޕާސްޕޯޓުތަކާއި، މިފަދަ ފަރާތްތަކާއި އެދިގެން ދާނީ އެއީ ޖަމާލު ކުރުމުގެ ޖުމުލަކުރެވިފައި ނުވަތަ އަދަބުގައި ބަންދުކުރުވުމަށް ޖެހޭ އެއްޗެއް ބަދަލުވިކަމާ ޤާނޫނީ ގަނޑުވަރު ނުވަތަ ޤާނޫނީ އެއްބަސްވުމަކީ ހުއްދަ ދިރިއުޅުއްވި ސަލާމަތީ ގޮތުން ޤާނޫނީ އަށް ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމެއް ނުވާތީ، މިއީ ޖިނާ ފަރާތްތަކުން ބެލެ ކަމެއް ވާކަށް މި އިމިގްރޭޝަނުގެ ހުއްދަ ހުރުމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަސްތުކޮށްފައިވެސް. އާދޭ، ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓްރީއޮފްހޯމްއެފެއާސް އެކުއެކު މުއައްސަސާތަކުން ހިންގާ ކުރިއަށްގެންދާ ބައެއްކަމުގައި އެއް ކަމަކީ ބަދަލުކުރުމުގެ ސްޕޮންސަރު ވިސާ އަކީ މި ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ ދަށުން ދޫކުރާ ވިސާއަކަށް ވާތީ މިއިން ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް ޤާނޫނުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން 750 ރުފިޔާ ދައްކަންޖެހޭ. މިކަން ހަމަޖެއްސައިދިނުމަށް އެދި ސަރުކާރުގެ އެކި އިދާރާތަކުންނާއި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުން އެދުމުން ދާއިމީ މިކަން ހައްލުކުރުމަށް ޓީމު ވެސް މި ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެ ގެންނަވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އަދި، އެހެންކަމުން މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނަށް މިހާރު ވަނަ އިސްލާހުގެ ގޮތުގައި ބިލުގައި ހިމެނިފައިވާ ނުކުތާތަކާއި ފުރުސަތު ބައްލަވާ އެ މާއްދާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިފައިވަނީ ފުރަތަމަ ފުރުސަތުގައި ބާރުލިބިގެންވާ އެއްވެސް އިމިގްރޭޝަން އޮފިސަރަކު ވާ ނަމަ، އެ އިމިގްރޭޝަން ގޮސްސަލާން މި ބިލު ފާސްކުރުމުގައި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޭނުން އެއީ ކަމެކެވެ. އާދެ، މި ބިލުގެ އެކިއެކި މާއްދާތަކުގެ އެކި އަދަދުތަކެއް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ ކުރިއްޔާ އިމިގްރޭޝަން ގެންދަވާ. އަދި ބައެއް މާއްދާތަކުގެ މާއްދާތަކަށް އެކި އަދަދުތަކެއް އިތުރުކުރަން ބޭނުން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިސްލާހުތައް ރަނގަޅުކުރުމަށް މި ބިލުގެ ބަޔާ ވާނީ އިސްލާހުތައް ހުށަހަޅާ ގެންދަވާ ގޮތަށް ވެސް ބައިވެރިވާށެވެ. އެހެންކަމުން، މި ބިލުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ވެސް އަދަދުތަކެއް އިތުރުކުރަން ވާނެ. އަދި 15 ވަނަ މާއްދާ އިމިގްރޭޝަނުގެ ވެސް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ބޭނުން. ހަމައެހެންމެ 17 ވަނަ މާއްދާ އަށް (ރ) އިތުރުކުރުމަށް ވެސް ހުށަހަޅަން ބޭނުން. އާދެ، މިނިސްޓަރުންގެ ވިޒިޓްކުރެއްވުމުގައި މި ބިލުގެ ދިރާސާ ކޮމިޓީ އެކުގައި އަޅުގަނޑު އެ މާއްދާތަކަށް ގެނެސްދިނުމަށް އިމިގްރޭޝަނުގެ މަސައްކަތްކުރަމުން ދަނިކޮށް ނެތިން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ހިތް އޮތީ މި ޤާނޫނަށް އިމިގްރޭޝަން ގެންގުޅުމުގެ ބިލު ޕާސްކުރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރެވޭ އަށް އިމިގްރޭޝަނުގެ ކަންތައްތަކާއި ހިނދުކުރާ، އެކަމުގެ ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ އަމަންއަމާންކަމަށް އެބަ ނުރައްކާތެރިކަން ކުރިމަތިވެއްޖެ ކަމަށް. އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން އިޤްތިޞާދު ހަމަޖެހުމަށް ވެސް ހުރި އަސާސީ ކަންތައްތައް ފުރާނަ ކަމަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވިސާ ނެތި ދިރިއުޅޭ ބިދޭސީން ގިނަވަމުން އައިސްފައިވާ ދާއިރާ ވިސާގެ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު ނުވަތަ ވިސާ ދޫނުކޮށް ދިރިއުޅޭ ގޮތް ދެކެމުން އެއަރޕޯޓުން ދައްކާ ވިސާގެ މުއްދަތު ހަމަވި އިތުރަށް 1 ދުވަހު ވެސް ހުރިނަމަ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް ޖޫރިމަނާ 15000 ރުފިޔާ އިން އިތުރުވެދާނެ ވަރަށް ބޮޑު ޖޫރިމަނާއެއް ދައްކަން ޖެހޭ ކަމަށް ފާހަގަ ކުރަން. މި ޖޫރިމަނާ

މިކަން ކުރަން ޖެހުމުން ފުރަން ދާ މީހާ އަށް ނުފުރި، އެއަރޕޯޓުގައި ގިނަ ވަގުތު ހޭދަކުރަންޖެހި، ތަފާތު މައްސަލަތައް ދިމާވުމުން ދަތިކަމުން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. ހަމައެފަދައިން ރާއްޖެ އަންނަ ފަތުރުވެރިންނާ އެ މީހުންގެ ޢުއްރިބީ ހަރަކާތްކުރަން ވަކި ބަޖެޓް ކަނޑައަޅައިގެން އަންނަ ބައިވަރު ފޮނުވި، މިހާރު ބޭރަކުން ރާއްޖެ އަންނަ ބަހާނަކަން ފުރަން ދާ ވަގުތުގައި މި ބާވަތުގެ މައްސަލަ ދިމާވެއްޖެ ނަމަ އެކަން ހައްލުކުރުމަކީ ވަރަށް ބުރަ މައްސަލަތަކަކާ އިތުރުން ކުރިމަތިވެގެންދާނެ ކަމެއް. އެހެންކަމުން، މި ބިލުން މިކަންކަން ހައްލުކުރުމަށްޓަކައި އެހީތެރިވެދިނުން. އާދެ، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަން ސިވިލް ސަރވިސްގައި ހިމެނޭ އެހެނިހެން އިދާރާތަކާ ޚިލާފަށް ޝިފްޓް ޑިއުޓީގެ އުސޫލުން 24 ގަޑިއިރު މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ އިދާރާއަކަން ވާތީވެ، މި އިދާރާގެ މަސައްކަތްތައް ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި ވެސް މި ބިލުގައި އަޅުގަނޑު ވިސްނާފައި ވަން. އެހެންކަމުން، މިކަންކަމަށް ގޮތްބަލުން ރިޢާޔަތްކުރައްވާ ގޮތަކަށް ފެނިވަޑައިގެންނަވާ އެއްވެސް އިސްލާހެއް އޮތް ނަމަ، އިސްލާހު ގެނެސް ބިލު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ކޮމިޓީއަށް ހަރުމަން އަޅުގަނޑުގެ އެދުން. އާދެ، މިއީ އެއްވެސް ހަލުއިގައި މާ ދިގު ބިލެއް ނޫން. މި ބިލަކީ ވަރަށް ކުރުކުރު ބިލެއް ކަމަށް ވާތީވެ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ހިތު އޮތީ މި ބިލު ކޮމިޓީގެ މަރުޙަލާއަށް ފޮނުވައިގެން ކުރު މުއްދަތެއްގައި މަސައްކަތްކޮށް ހިންގުންތެރިންގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ޚިޔާލުފުޅުތައް މި ބިލަށް އެއްކުރައްވައިގެން މި ބިލު އެންމެ މަޖިލީހުގެ ފަށުމަން އައިސް ދޫނުނަރު ވެގެން ހުރި ކަމަށް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބިލާ އެންމެ ފުރިހަމަކުރުމަށް ފެންވަރު ބޮޑު ޚިޔާލުފުޅުތައް ދެއްވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އާދެ، އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އުފާކުރެވޭ ކަމެއް މި ބިލު ފާސްވެގެން ދިޔުމުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިގެންދާނެ ފައިދާތައް. މި ބިލާ ބެހޭގޮތުން އިތުރު މަޢުލޫމާތު ޙާޞިލުކުރުމަށް ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނާ މަޝްވަރާކޮށް ޚިޔާލު ހޯދުން އެންމެ މުހިންމު ކަމަށް ފާހަގަކުރަން. އާދެ، ޝުކުރު ދަންނަވަން. މި ބިލަށް ތާއީދުކުރައްވާ ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވެސް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން ދެކޮޅު ހައްދަވާ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަމުން ދަންނަވާލާނަން. އާދެ، މި ޤާނޫނަށް އަޅުގަނޑުގެ ފަރާތުން މި ނިންމާލަނީ. މި ފުރުޞަތު ދެއްވި ރިޔާސަތަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަމުން. وسلام عليكم ورحمت الله وبركاته.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް 3 ގަޑިއިރު ހަމަޖެހިފައިވޭ. ޕާޓީތަކަށް ވަގުތު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް ދަންނަވާލާނަން. ޑީ.އާރު.ޕީ އަށް 1 ގަޑި 30 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 1 ގަޑި 8 މިނެޓް. ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ

ކޮންމެ ދުވަހަކަށް 5 މިނެޓުއިރު. ޖީ.އޭ އަށް 16 މިނެޓު. ޤައުމީ ބާޒީ އަށް 5 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ބާޒީ އަށް 5 މިނެޓު. މިގޮތުގެމަތިން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދަނީ އިސްލާމިކް ދުނިޔޭގެ ފުރުޞަތަށް ސަރުކާރުގެ މުޢާމަލާތް އަމިއްލަކުރިން. ތަޢުލީމު ދާއިރާގެ އިސްލާމިކް ދުނިޔޭ ހިމެނުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ތަޢުލީމު ދާއިރާގެ ދުނިޔޭ ހިމެ ވަރަށްބޮޑު މައްސަލަތަކެއް:

އާދެ، ސްކޫލްތަކުގައި އިސްލާމީ ތަޢުލީމު ނަގަން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް އެންމެ ފުރަތަމަ މާލޭގެ ދާއިރާގެ އިސްލާމީ ދުނިޔެއަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ޖުމްލަ ވަޒީފާތައް، ތަރުބިއްޔަތުގެ އިދާރީ ނިޒާމުގެ ފުރުޞަތު މިފަދަ އިސްލާމީ ކުލަބުތައް ކުރިއެރުވުން ތަރުޖަމާކުރުން ޝަރުޢީ ތަޢުލީމެއް ދޭން. އާދެ، އަޅުގަނޑު ގެފުޅުތައް ބޮޑުވެ މި އިސްލާމީ އަޅުގަނޑުގެ ތަރުބިއްޔަތުގެ އިދާރީ ނިޒާމުގެ ބައެއް ކަންތައްތަކުގައި މިއަދު ތަރުބިއްޔަތުގެ މުޤައްރަރުތަކުގައި މި ތިބޭ ހަމައެކަނި ކަންތައްތަކާއި ބެހޭގޮތުން ކަންކަމަށް ފުރުޞަތުތަކެއް އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތު ދޭން އެބަ ބަލަހައްޓަން އޮތީ.

އަޅުގަނޑަށް ބޭނުމީ ވެސް ހަމަކުރުމުގެ އިތުރު އިދާރީ ނިޒާމުގެ ތަރުޖަމާ ވެރިކަމުގެ ބައެއް ބަޔަކަށް ހަމަޖެހޭ މަރުކަޒު ބޭއްވި ޚާއްޞަ ކޮށްދެއްވާ އިސްލާމިކް ކުލަބުތަކުގައެވެ. އެއް ކުރި ބަލާނީ ގޮތުގެ ވަސީލަތެއް. ބޮޑުވެރިން ތިބި ބަރާބަރު ސަރުކާރުން ދަރިވަރުން ވެސް ވަކިން ތަރުޖަމާ ވެ. އެކުލެވިގެން، މިފަދަ ބައިވެރި ތަރުބިއްޔަތުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ބޭނުން ކަންތައްތަކާއި ކުރި އިތުރު އެއް އިސްލާމީ ޤާނޫނުގެ އިސްލާމީ ކަންތައް ބޭނުންވާ އަށް ތަރުބިއްޔަތު ވެސް މިދުވަސް ހަމަޖެހިފައިވާ މައުޟޫޢުތަކާއި ޝަރުޢީ ޖަލްސާގެ ކޮންމެ ދަރިވަރަކާއި މަޢުލޫމާތު ކޮށްދިނުމުގެ ކަންކަން ދަރިވަރުން އަޅުގަނޑު ދެކޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ އިސްލާމިކް އިސްކޫލެއް ޖުމްލަ، އިސްލާމީ ދަރިވަރުންގެ އިސްލާމިކް ޖުމްލަ ކޮށްދެވޭނެ ކުލަބުތަކަށް ސަރުކާރުން ކުރިޔަށް ގެންގޮސް އެއް ފަދަ ޢ ތަރުޖަމާ ކުރިއެރުވުމަށް. އާދެ، މި އިސްލާމީގައި ޚާއްޞަ އެކުލެވޭގެ ހުރި ނަމޫނާ މިހާރު މި ބައިގައި މި ޢަދަދު 8ގެ (ހ)ގައި ހިމެނޭ ޤާނޫނީ ހިސާބު މިހާރުގެ، އެފަދަ ފަރާތްތަކާއި ގުޅުންހުރި ކަމަށް ބުނާތީ މިހާރުއި އެފަދަ ކަންކަމަށް ވަޒީފާ މިހާރުއި، ހިމެނޭ ޤާނޫނު ކަމަށް މައްޗަށް ދިނުމައި ވާ މިހާރު.

ދެން މި ޢަދަދު 9ގައި ކަނޑައެޅި ގޮތަށް ފާހަގަކުރި ބައެއް ތަރުބިއްޔަތުގެ ކަމުގައި ބަންދުކުރަން ވާ މިހާރުގެ ގޮތުގައި ތަރުޖަމާ ކުރިއަށް ޝަރުޢީ ގޮތުގެ އެކަން މިހާރު. މި އިސްލާމީގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުރިހާ ފަރާތަކުން ބޭނުންވާ އިތުރު އަދި ތަރުޖަމާކުރުމަށް ދުނިޔޭގެ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ޖަލްސާތަކުގައި އެއްވެސް އިސްލާމީގައި ހައްލުކުރުމަށް މިހާރު ތަރުބިއްޔަތު ދީނީ ކަމުގައި އެއްވެސް މިހާރު މިފަދަ އެއް އިދާރީ ނިޒާމުގެ މި ފުރުޞަތު އިސްލާމީގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ގޮތް ހިމެނުމާއި، ޖ.ށ. ޝަރީޢަތު މި ގެންދަން ވާއިރު ގުޅުންހުރި ޖަލްސާ މިހާރު ފުރުޞަތު ގޮތުގައި ވެސް ނުލިބޭ ގޮތް މި އިސްލާމީގެ ގޮތަށް ތަރުބިއްޔަތު އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އަޅުގަނޑު އެދެން އެކަން ދަރިވަރުން މި ހުށަހަޅަން ބަލައި ވެސް ކޮށްދެން. އާދެއިރުކަން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަހުޒީބުވެރިކަމުގެ ތާރީޚުތަކުގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަސްވީރުގައި ބޭރުގެ ޖަރަރިސްޓު ޖަމާޢަތްތަކުގެ ޕީސް ބޯޓްސް ބޮޑުވާ ބޭރުފުށްތަކީ. ބަޔަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަދި ކުރެކުރަ ދައުލަތް. މި ބަސްކަމި މިއުޅުނީ ދެމުވުމަށް ކަނީކަމަށް ހަމައަކަތް ނޫނުވެސް. ފެނިއަތަށް އަދި މިހާ އަތް ދައުލު ހިންގަން ނޫނީގެން. އިއްތިފާގި މިރާއްޖޭގެ ފެނިކަންކަމާ ކަރުގައި ބިޔަސީއަކު ގައިން ވަކި ހަމާ މަރާ ވައްޓާލި އިނގެމް. އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން ޖާސްތަރިކީން ގެންދު ކަންތައްތަ ބަނޑު ބިލާކައި، ނުރައްކާތެރި ހަބަރާގައި ދޫނު އެއްޗެއްސާ ބައި ބިލަން. ތަބައިތި މި އެއްޗެހިން ނުކުތް ނިޔާޖާ އަދި. މިފަހަރު ކަންކަން ހުރިއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުޖެހޭ އަލިފާއިދޭ ޕީސް ޖޯލްސް މި ފައިދާގެ ފަސްގަނޑުގައި ބާއްވާކަން. އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ އެއްކަ ތަންތަނުގެ ނުރައްކާތެރި މިސްކިތުގެ ވަޑާމަތް ގެއްސެގެން މި ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ މި ރަނގަޅު އަރާ ކުރެވަނ ބިރުވެރި ނުރައްކާތެރި މަޖުރައިފަތު ގާތްމަގުތަކާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެނގެން ރާއްޖެ އަން އެފުރުވުން މަސް މިހާރުގެ ބެރެކައި އިބުރު އަކުރުތަކާ ތުމަނަފަރު ދުނިޔޭގައި ފާރަވެރިކަނުވަޔަ ވާ ނުރައްކާތެރި ޖެރިސްޓު ޖަމާޢަތްތަކަށް ހިސާބަކަށް އެއްފަހަރު އެއިން މިހާރުގެ ވަސް ފަސް ޖީހާ ވަރު މިހާރު މިރާއްޖޭގެ ފަސްވަނަ އަދިމަރީ އަޅުގަނޑު ފަތުފުރާ ގޮތުގައި ދިވެހި އެއްފަހަރު ރަށްރިބާގާ އެކުރާ ކައިބާ ނޫން. އެހެންވީމާ، ދެ ގަރަން އެ ދަ އިސްތިޢުފާ ދެ އަކުރުގެ ގޮތުގައި މިގޮތުއަރަން ފުމަށް ހަތިނޭ ސަބަބުގައި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބާރުދުކުރާ ކަމެއް. ގޭގައިބުރިން އިސްކޮޅަކަން ފަހާރާ ހާދަގިނަ އަރަބައިގެ ގޮތުގައި މިހާރު މިއައުމު 5000 ރުފިޔާ ބައި ފަސްފަހަރު ރުފިޔާ ދެފަހަރު ޖުރުމަނާތަކެއް. ދެން މިގެ މަދެސަރުތަކުގެ ބެރެކައި އެބަ ހިމެނޭ ބޮޑުމިހުން ވިސާގެ ދުއްތުރު ހަމަ ވީމަ ފުރަން ގާސް އެއަރޕޯޓުގައި ދިނައިރު ވީމަ އެމިހުންނަށް ލުއިފަސޭހަ ގޮތަކަށް ހަދައިދޭން މިއޮ ފުއިރާދުން. އެއްފަހަރު ވަރަކަށް ފުއިރާދަން ކަމަށް ނޭނގޭ. އަޅުގަނޑުމެން ރާއްޖެ އިން ބޮޑުގައި މައުލޫމާ ގަސްފުރާގެން ދާއިރު ފެސް މަސްހުށާ ކުރަ ދަދުމަތާގައި ވީހާ ހަމަ ވީމަ އަޅުގަނޑުމެން ގެންގޮސް ހައްދަކުރާކަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިއްރާކަރިން ފެސް ގެންގޮސް ހައްދަކުރާކަން. އެހެންވީމާ، މިޚާއްޞަ އަށް ފެސް އައިސް ގޮސްފާ މީހުން މި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚީ ކަންކަމާ ހިލާފުވެއްޖެ، އިމިގްރޭޝަން ޤާނޫނާ ހިލާފުވެއްޖެ އެ މީހުން ފެސް ބަދަލުކޮށްދީގެންނުވާނެ. އެއީ މި ދަސްކަނޑަ ފެސް ބާރުލިބިގެން އެއްކަން އަމިއްލަފަރާތުން ދައުލަތުގެ އާރު އަމިއްލަ މިނިވަންކަމުގައި ވަރުގަދަ ސޮވްރިންޓީގެ ގާނޫނުގައި އޭނާގެ ދައުލަތުގެ ގާނޫނު ބާރު ދުނިޔެ އަށް ފެސް ފެންނަކަމުގައިވާނީ. މިއަހަރު އަހަރެސް ހިފުމަށް ބެލޭކަން ހަމަޖެހިފައި، ޕޯސް ބޭނުން ހަމަޖެހިފައި، މިއަދު މިހުން މަޤާމުތަކަށް ފުރުސަތުމަ ވީހާ ހަމަ ވީމަ އެދިފަސް ވަގުތު އަނބުރާޔާޓަރުތަކަށް ފުރުސަތު ދޭން ނޫން އިރާދަކުރެއްވި ބަދަލެއް. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނު މި ޤާނޫނުގައި މިހެ އިސްތިސްނާކޮށްދޭން އަޅުގަނޑު އެދެން. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ މިއަދުގެ ހުށަހެޅުނުއިރު މިތިރަ ސިޔާސީ ޤާނޫނުގައި ދަރަނިވެރިކަން އިސްލާމްދީނީ ދަރިން މަޤާމުގެ ކަންތައްތައް ބީ ގެންދާ ގާނޫނުތައް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސާފުކޮށްދެއްވުން. އަދި

މިއަދު ބައެއް ފަހަރުފަހަރު އިއްޔެ ބޮއިކޮޓްކުރި މެންބަރުން ނައްބަނައްބައިގެން ދިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ނުވޭ. އެއީ ހަޖަމްނުކުރެވޭން ހިނގައިދާނެ. މިދިޔަ އަހަރު އެއް ވަޒީރަކު ގެއްލުނީ. މިއަހަރު އުދުހިއްޖެ 7 ވަޒީރުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާސް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

އައްސަލާމްޢަލައިކުމް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އިހުތިރާމްކުރާ ބާ ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމަށްޓަކައި މާފަނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މި ޤާނޫނީ އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުއްވީތީ ވެސް އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިހުތިރާމްކުރާ ރައްޔިތުންނަކީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިލާ ކަންކަމުގެ ދުވަސްތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ ދިމާވާ ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން މިދަނީ ޙާލަތު މި ކުރިއަރާފައި ކިހިނެތްތޯ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިހުތިރާމްކުރާ ކަންތައްތަކާ ކުރިއަރާ ނުދާ ތަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނިގެންދޭ މިހާރު ބައެއް ފަރުދުންނަށް މި އެތެރެވެރިވާ ވަސް ދުވުގެ ސިޔާސަތު، އެކަމަކު ދުރަށް ސިޔާސަތުތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތްތަކާ އެބަ އެ ފަރާތްތަކުން އެތެރެވެރިވޭ. އެހެންނަމަވެސް، މި ވިސްނާ◌ަން މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިނުން މިއޮތީ ކުރިއަރާފަ. އެއީ އެކަން އެގޮތަށް ކުރަމުންދާ ސަރަޙައްދުތަކެއް ނެތި އެއް ދުވަހު. މިއަދު މާލޭ ގަޑިތަކުން މިހާރު މަޖިލީހުގައި ދިޔަ ނުކުތާތަކެއް ފެނިގެން ވެސް ބޭނުން މިހެން. ވާހަކަދެކެވޭ ބަޔަކު ދާދި މިހެން. އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ އެ މިހެން ތަފާތުކުރަނީ ނުވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެފަދަ މިހެން މި އަދިވެސް މިއަދު ޚިޔާލުތަކެއް ބަލައިގަނެ. މަޖިލީހަށް އެއް ފަރާތެއް އެކުލެވޭ ފަރާތުން މިހެން ވާހަކަ ނުވޭ. ކޮންމެވެސް ކަމެއްގައި މި ދަނީ. ގޮތަކީ ޤާނޫނީ ދައުރު. އެކަމަކު، އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތުދީގެން ގޮތުގައި ގޮއްޗެ ޤާނޫނު މިސާލަކަށް ދިނުމުގެ ފަރާތްތަކުގެ ދައުރުގައި މި ދައުރު. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ފަހަރު ކަމަކީ ވިސްނާ އެބަ އެކަމާ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން މިދަނީ މާލޭ މަގުތަކުގައި އެބަ މި ދުށްނުވެ ކަރަދާ މަސައްކަތް ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ނުނިމިގެންދާކަމުގައި ދުރުކޮށް ނަހަމަ ވެރިޔާއާގެ ދަށުވަނީ، ގޮތުގެ މަސައްކަތުގައި މާލެ ފުރާއި އެގަން ބަދަލު އިއްޒަތްވެރިޔެއް ޖާގަ މިހެން މަސައްކަތްކުރާ ފެނިގެން މިދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އިނގޭ މި ބިލުގައި ހުރި މާއްދާތަކަށް ބަދަލުގެނެވުނީ އެކަމާ ބެހޭ ފާސްކުރެވުނީ މި ކަންތައްތަކާ އެބަހުރި. އަދި މީހުންގެ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރަނީ ކަންތައްތަކާ ވާހަކަ ފާސްކުރިތަކުގައި މިއަދު އިދިކޮޅަށް ވަރަށް ބޮޑު ކަންތައްތަކެއް ފެށި ހުރިކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާސްކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ މިހެން އެކުލެވޭ އިދާރީ އެ ސިފަވާ މިހާރު ބޭނުން ދަރިވަރު މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ ފަހަރެއް ފަހަރަކުން ވޯޓު ނުދޭ. ކިބައިން، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމީ ޒިންމާދާރު ޒިންމާ ގެނައުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން

މަސައްކަތްތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑުއިވިގެން ދިޔަ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޫން އެއްވެސް ޤައުމަކަށް [illegible] [illegible] ވަރު ބައެއް ނޫން. އެކަހަލަ [illegible] އެއްވެސް ޤައުމަކުން ޖާގަ އެއް ދީގެންނެއް ނުވާނެ. އެ [illegible] ބަދަލު އެމީހުން ގެންގުޅެނީ. ނޫން ނަމަ [illegible] މީހުންގެ އަމިއްލަ ޤައުމުގެ އެ މީހުން ގެންގުޅެންޖެހޭނީ. ނުޖެހޭ އެހެން ޤައުމުތަކުގެ ރައްޔިތުންނާއި، އެ ތަންތަނުގައި އޮންނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި، އެ ތަންތަނުގައި އޮންނަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެހެން ކަހަލަ މަދަނީ ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި މި މީހުންގެ [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުޖެހޭ. އެކަން [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްވެސް ޤާނޫނުގައި އެއްވެސް [illegible] ލިބިގެންނެއް ނުވާނެ. [illegible] ކަމުގައި ވި ކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް އެމީހަކު ގެނެސް ނޫނީ އެމީހަކު [illegible] އެމީހަކުގެ [illegible] ނޫނިއްޔާ [illegible] ބަދަލު އޮންނަ އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެބަ [illegible] މުޅި [illegible] [illegible] [illegible] އެބަ [illegible] [illegible] [illegible] އެހެންވީމާ، އެ [illegible] [illegible] [illegible] މީހުން [illegible] މީހުން ގެންގުޅެންޖެހޭނީ. ކޮންމެހެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުރި [illegible] [illegible] [illegible] މީހުން [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް. ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް [illegible] އަޑުއިވިގެން ދިޔައީ އިމިގްރޭޝަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އެއީ [illegible] މިކަހަލަ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ އިމިގްރޭޝަނާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެމް.ޑީ.ޕީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން ދިޔައީ. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިމިގްރޭޝަނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ރެކޯޑުތައް ބެލެހެއްޓުން. އޮންނަ އިރު އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންތައްތައް ވެސް އެބަޖެހޭ ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަރުދަނާކުރަން. ހަރުދަނާކުރަންޖެހޭ ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މުޖުތަމަޢުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މާލޭގައި [illegible] މިހާރު ބައެއް ފަހަރު [illegible] 1 [illegible] މީހުން އުޅެނީ. މި ތާނގައި އެބަހުރޭ [illegible] ދެ [illegible] [illegible] މީހުން އެބަހުރޭ ބޭރުމީހުން އެއްކޮށް. މިކަން ކޮންޓްރޯލްކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ހޯދަން މިއަދު. އެހެންނަމަވެސް، މިކަން ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށްޓަކައި އިމިގްރޭޝަން ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު ދުވަހަކު ވެސް [illegible]، [illegible] ބައެއް ފަހަރު އިމިގްރޭޝަން [illegible] ވިސާކުރުމުގެ ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] [illegible]. އާދެ، މި އިސްލާހު [illegible] ވެސް އެބަ އޮތް 23 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ އޮތް އިމިގްރޭޝަން [illegible] [illegible] [illegible] މީހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible]، [illegible] [illegible] ކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ [illegible] މީހުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް، އެމީހުން [illegible] ވެސް [illegible]. [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެކަން [illegible] [illegible] [illegible]. ސަރުކާރުން ނޫނީ އިމިގްރޭޝަން [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] އެމީހުންގެ އަމިއްލަ [illegible] [illegible] އެ މީހުން އެ [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] މި [illegible] ކުރުމުގައި ވެސް އެ މީހުން [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible]. އެއީ އެ [illegible] މި ބިލުގައި މި [illegible] އޮތް ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]. އަދި ޢާއްމު [illegible] ރާއްޖެ އިން ބޭރުން [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ...

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަންގެ ޤާނޫނަށް... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު މި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން [illegible] [illegible]، [illegible] އަޅުގަނޑު ވެސް މި ކަމާ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި އޮތް [illegible] ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ހިއްސާކޮށްލާނަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަގުތު މި ޤާނޫނުގެ ހަމަ ގިނަ މާއްދާތަކާ [illegible] މާއްދާތަކާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބުނަން.

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދެވިފައިވާ ގަޑި މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން ވާހަކަފުޅު ނިންމެވުން.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަރަށް ގިނަ ތަފާތު ޤާނޫނުތަކާއި މިއަދު މި ވަނީ ހަމަ މި އިމިގްރޭޝަން ޤާނޫނަށް މި ގެނައީ އިސްލާހާ އެއް ގޮތަށް ހަދަންވެސް ޖެހިފައި އަދި އިސްލާހު ވެސް ކުރަންޖެހިފައި. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދުގެ މިޤާނޫނުގެ ހާލަތަށް ބަލާއިރު، ޤައުމުގެ އާބާދީ އަށް ބަލާއިރު މިޤައުމުގައި އުޅޭ ބިދޭސީންގެ އަދަދު މިވަނީ އިންތިހާއަށް އިތުރުވެފައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިތުރުވާންޖެހޭ ސަބަބުތަކާއި ވެސް ހުންނާނެ. ހަމަ މި ޤާނޫނުގެ ބައެއް މާއްދާ އަދި ރިޕޯޓުތަކުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި ޤައުމުގައި މިހާރު ބިދޭސީން ގިނަ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބަހުސް ތެރޭގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަދޭ. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ހައިރާންވަން ފާޑުފާޑުގެން މިދިޔަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އަދި ފުރިހަމަގައި މި ހުރި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މިހާ ގިނަ ބިދޭސީން މިޤައުމަށް ގެނައިސި. މިހާރު މި ޤައުމުގެ މީގެ 2 އަހަރުކުރިން ދުވަސް ކުރިން މިފަދަގައި އެއްވެސް ބިދޭސީއަކު ނެތް. މި ތަރައްޤީގެ ހިސާބު ދިވެހިން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަން ޖަވާބުދާރީ، ޚުރާފާތު މިހުންނާނީ، އުދުރުން ދުވަސްވީ ބޭނުންތަކުން ހުރިހާ ބޭރުން ވެސް އަދަދީ ގޮތުން މަސައްކަތުގައި ޝައުޤުވެރިވެގެން ވަރަށް އަހުލުވެރިވެ ރަނގަޅު، ވަރަށް ހަމަޖެހިލާފައި އަޅުގަނޑުމެން އައިސްފައި ވެސް. މިހާރު މި ޤާނޫނުގެ މިހާރުގެ އެންމެ ރައްޔިތުން ހަމަ އެއްބަސްވުމާއިގެންނަވާނެ މި ޤައުމަކީ މީގެ 2 އަހަރުކުރިން ދުވަސް ކުރިން ޖެހިގެން އެއްވެސް ކަމެއް ވެސް އޮތް ތަރުތީބު ނޫން. މި ޤައުމުގެ ނަތީޖާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް އަވަސްއަވަސް ތަރައްޤީ މިވީ. އޭރު އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ޤައުމުގެ މިހާރު އެންމެރަށާ ބިދޭސީންގެ ސަރަހައްދުން މަސްތުވާ އެއްކޮށް ތިބެން އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަން ކިޔާކިޔާ އިން، ބަނގުން، ފިން ބަނގުން، ހަތަރު ބަނގުން. މިހުރިހާ ނުބައި އާދަކާދައް މީގެ 2 އަހަރުދުވަސް ތެރޭގައި އަނބިދަރިން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ވަރަށް ގިނަ ޒުވާނުން އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހު ގެނެސް މި ކަންކަމުގައި މިއަދު މިވަނީ ރަނގަޅުކުރަންޖެހިފަ. އެއީ މިއަދުން ފެށިގެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކޮންމެހެން މިއަދު ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މިހެން އަޅުގަނޑުމެން ވާންޖެހުން ހަމަ ސަލާމަތީ އިއްތިފާގުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މާދަމާގައި މުސްތަޤްބަލު ފުރިހަމަކޮށް ކުރި ބަރާބަރު ވާދަވެރި ސިޔާސީ ޖާގައް ގޮތުން މި ބަނދަރުގައި އެއީ. މިއީ ސަލާމަތީ. މި ހިސާބު ކުރިއަށް ދިޔައީ 2 އަހަރު ދުވަސް ތެރޭގައި ވީ ކުރީގެ ކުރިން އަތޮޅުތަކުން މި ދަނީ އެރުން. މިއަދުގެ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން، ނުހުންނަނީ ތަރައްޤީކުރަން މިއީ މިއަދު މިޤައުމުގައި އާދަކާދަ ކަންކަމުގެ ވަކިން. އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭ އިސްލާހާ

ހުށަހެޅިގެން ހިނގައްޖެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޭންދު ކުރަމުން މަޝްވަރާކުރުމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމަށް ހުށަހެޅި ހަމަ މި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޖަލީލު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު، މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި 10
ދުވަސް ކުރިކުރުމުގެ ކުރިން ހިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ އެ ބިލަށް 10 ދުވަސް އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތުގެ ޤާނޫނުގައި
ބަންދުކޮށްފައި ބޭއްވި މި އުޅެނީ ވިޔަސްސާއްޖެން ހައްދަވައިދެއްވާ ބޭނުންކުރަން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ހަމަ ޖީ.އާ އަށް ނިސްބަތްވާ ބޭފުޅަކު ތާއީދުކުރައްވައިގެން އެ 10 ދުވަސް ވެސް ނުވީ. މިހާރު
އިސްތިހާރުކޮށް ހުށަހަޅައި މިއަދު ގޮތުގެ ކުރިން. ކުށްކުރުމުގެ ކުރިން މީހާ ހުއްޓުވުމުގެ ކުރިން ވެސް ކޯޓު
އަމުރެއް ބޭނުންވާނެ. އެހެންނޫނީ ހައްޤުތަކާ މިހާރުވެސް. އަޅުގަނޑުމެން ނުދެކޭނަމަ މިއަދު އެ ބޭފުޅުން
ކުރަމާ ކަމުގެ އާއި އާއްމުކޮށް ހާއްސަކޮށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު މިއަދު މިހިރީ ހިތާމަކުރާ
ކަމެއް ވެސް ނޫން، އަމާޒުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ވެސް ނޫން. މިއަދު އަޅުގަނޑު ހައިރާންވާން މިއަދު މިކަލަޔަ ޤާނޫނުތަކާއި
ހުރިހާ އަދި މި ޤާނޫނުތަކަކީ މިއީ މިއަދު މިޖެހިފައިގައި އަހަރުގެ މިއަދު އަހަރުގަދަވެސް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަލާމަތީ
ހުރަސްއަޅާ ކަނޑާ ކަމަށް. މިއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހުރިހާ ވެސް ބައްޕާ ދިރިއުޅޭ ބަންދުކުރުމަކީ މި ކަމުގެ ދެކެނީ.
ޓަސްޓިހާރަގައި ބަންދުކުރެވޭން ވެސް ބަޔަކު މީހުން ގެންދައި. މިއީ މިކަން ފެނިގެންދާ ގޮތް. މި ކަނބަލުން ހިނ
ބޭރުން މިއަދު ވާހަކަ ދެއްކީ ކަރަހުގައި މިއަދު ހައްޤަކަށްވެސް. މި ކުރުމުގެ ކުސުރުކަށްވެގެން ބައެއްމީހުން ދުރު
ވިޔަފާރިވެރިން ފިއްކުރަމުން އަސްނަވަން މަސައްކަތްކުރާ ވިޔަފާރިވެރިން މަސައްކަތްކުރާތަން މި ކުރިން. ޓުރިޒަމް ވިޔަފާރި ބަހައްޓާ
ހިމަނުއްވާފައިވާ ގޮތް ޖެހޭ ޢަދުލުއިންސާފު ލިބޭނެ ގޮތަކަށް މަސައްކަތްކުރުން. ވިޔަފާރި ބަހައްޓާ. ވިޔަފާރިވެރިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރު
ދިޔަޔަސް އިންސާފު ދިއްލުމަށް. ސަރުކާރުގައި ނުބައި ކަންކަމާއި ހުރިހާ އަސަރު، ޝަރީޢަތުން ވަޒަންކުރަނީ. ކޯޓު
މައްސަލައާއި ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރުވުން. ޝަރީޢަތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހެންކަމުން، މިއަދު މި ޤާނޫނު
އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަރިންނާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިހުސާސާއި ގާނޫނުގެ ގަނޑުއަޅުގެ އިސްލާމީ ދިނުމަށް ހުށަހަޅައިގެން
ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ޤާނޫނުތަކެއް މިއަދު އިސްލާމީ ގަނޑުއަޅައިގެން. ދެއްކެވީ ގާނޫނުތަކަށް، މި ދައުލަތާއި ވާހަކަދެއްކުމުގެ
ޤަވާޢިދުތަކާއި ދިވެހި ރައްޔިތުން މިއަދު މި ޤައުމުގެ ނުލިބޭ. ދިވެހި ރައްޔިތުން الله ގެ އިރާދަފުޅުން
މިސްރާބުގެ މިއަދު ހުސްނުތަކުގައި އެ ބާރުވެރިކަން ޝަރުޢީ ވުޒާރާތަކުން ދެނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ޤާނޫނު
ބައެއް މާއްދާތަކަށް ބަދަލުގެނައުން ނެތި އަދި ގެންދަން ނިމި މަޝްވަރާގައި މަސައްކަތްކުރުން ވަރަށް ބޮޑަށް
ވިސްނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ޤާނޫނަކަށް ވުރެ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވިސްނާ ފުރުޞަތުގަދަވެފައި މި
އާދަކާދަ މިޤައުމު ސަލާމަތް ވާނީ އެއް ބަޔަކު އަމިއްލަ ބަޔަކަށް އިސްކަންދީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް
ޖަމާޢަތްތަކުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުން ސަލާމަތްވާން އެންމެން ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަކީ ފަރުޟެއް.
މިހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްބާރުލުންދީގެން މިކަން
ކުރެވޭނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން ގޮވާލުމަކާ ދޭދޭ މުޤައްރިރުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި އިއްޒަތްތެރި

މަޖިލީސް ދުރުކަނޑާލައިގެން ގޮސްފައި ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުންކުރެ އެއް ބާރު ވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ އިހުތިރާމުކަމަން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރެވޭ އެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަދި ދެ ޕާޓީގެ ލީޑަރުން ނަމަވެސް ކަންވެގެންދިޔައީ މިހެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހެންކަމުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ކުރިއަށް މުސްތަޤުބަލުގައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް އިއްތިފާގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ދެކޮޅު ސަރުކާރާ އެއްބަސްވުމުން ދުވަސް ގެއްލުނު. ޑީ.އާރު.ޕީ އިން ހިތްހަމަޖެހުމަށް ކަމަކީ މަޖިލީހުގެ ބަޔަކު ވަކިން ބޮޑު ކުރީގެ ވަރަށް ގިނަ މެމްބަރުން ދިޔައީ. އެމް.ޑީ.ޕީ އިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދިޔައީ. ދެން ހަދި ޕާޓީތަކުން ވެސް މިހެން ހަދަންވީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ނަމްބަރު އިން ޙިކުމް ނަމްބަރު ގޮތުގައި މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ކަންކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ކުރާނަން ކަމުގެ އުއްމީދުކުރަން. ވާހަކަކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދެއްވީތީވެސް.

ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖުޑީޝަލް އޮތް އިމިގްރޭޝަން ނުވަތަ އުމިގްރޭޝަނުގެ ބިލަން މި ޤާނޫނު އިސްލާހުކުރުމާއި ހަރަކާތްތަކުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި ވަރަށް ގިނަ ކުރީގެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ މި ބިލުގައި ދާދި ފަހުން ދިވެހިރާއްޖެ އަށް ގެނައުމަށް ބޭނުންވާ ބިލު މިހަކަ ގެނެސްދޭ އުޅޭ ވަގުތު އަށް ބާސްކަން މި ތަރުތީބުކުރެވިފާ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ އެކަމަށް ހަމަޖެހޭ ހަރުދަނާ އާ ބޭނުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ބޭނުން ވަނީ. ވިސާއާއި ވަޒީފާއަށް ހާސް އެތަކެއް މީހުން ބިދޭސީން ގެނެސް ހިމެނެނީ ހިސާބުތަކުގައި ޖިނާއީ ކުށްތަކާއި ހިނގާ މަސައްކަތްތަކަށް މެދު ކުރެވޭ ހުރި ޝަކުވާތަކާއި ބަދަލުކުރާ ގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދާ ހޭލުންތެރި ކަމަކީ އަދި ކުރު މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ ވަރަށް. ކުރިއަށް އޮތް މިއުޅޭ ހުރިހާ ކަމެއްގެ ނިޔަލަށް ވަނީ. އެހެންކަމުން ވަނީ ހަމަ ދުވަހަށް މި ޤާނޫނީ އެއްޗެހި ހުރިހާ އެއްބަސްވުމާއި ނުރައްކާ ވަރަށް. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ ބޭފުޅުން މި ކުރީގެ ވަޒީފާ ދެވޭ ކަމަށް ހުއްދަ ވަނީ ހިސާބުތަކުގައި ހާލަތަށް ކަނޑައެޅި ކުރިމަތިލާން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ކުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ މި ވާހަކަ މި ޖޫން މަހުގައި 26 ވަނަ ތާރީޚުގައި އެބަ ބޭނުން މިހެން ބަލާ ވިސާކުރުން ނެތް ވީހާ. ޖުޑީޝަލް އޮތް އިމިގްރޭޝަން މިހެން ބަލާ ވިސާކުރުން ނެތް ހުރިހާ ކުށެއް؟ ކަންތައްތައް ދިރާސާކޮށް ވިސާކުރުން މި ޖެހެނީ. އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި ބަލަނީ ގޮތުގައި ބާރު މޮޅުގައި ޖޫން ހިސާބު ވީމާ، އިމިގްރޭޝަން ކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތު ނަގާ އަދި ކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތު އެ ބިލުގެ ކަމަކީ އެކަމަކާ ބޭނުން ހަރުދަނާ ހިންގާ ހިނގާފައިވާ ހުރިހާ ކުރުމަށް ޖަވާބު. އެއީ ވިޔަފާރި ކުރާ ބިޝަރުތު ކަމުގައި ވެސް ވެދާނެ. ހަމަހަމަކުރުމުގައި ވިޔަފާރި ބިލު ސަރުކާރު ކުރުމުގައި ވެސް ވެދާނެ. އެހެންވީމާ، މި 26 ވަނަ ތާރީޚުގައި އިމިގްރޭޝަން ބިލު ތަޢާރަފުކުރުމަށް އިމިގްރޭޝަނުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަރަށް ބޮޑު އިމިގްރޭޝަން ހޯދާ ވަރަށް އަޅުގަނޑު އެ ކަމުގައި ސާފުކޮށް އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އަރިހުން ސާފުކުރަންވީ ބޭނުމެއް ވީމާ މިބިލަށް

ޕާސްޕޯޓުދަލީ ކޮންކަރަފަ ޕާސްޕޯޓުދޫކުރުމޭ. އަދި މި ބިނާ އަދާކުރަމުންދާ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން ކަމަށް ވަންޏާ މިއީ ކުރުއްވުން ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުކަމަށް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. އަދި މިގޮތަށް ޕާސްޕޯޓުކުރުމުގެ ޕާސްޕޯޓުއިއްޔާ އިތުރު 2 ގުރޫޕެއް ގޮތަކީ މިހާރު ބައިވެރިވާކަން ކަމަށް ބޭރު ބޭނުމާ އެކަން ކުރުމަށް ހުރި އަދި އިތުރު ތަކެތިވެސް އުސްދަރަޖައެއް ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އިއްޔެގެދުވަހު ރައީސް، ވީސާ ނަގައިގެން ރާއްޖެ އެތެރެވެރިޔާ ރާއްޖެ އިން ފުރުމުގައި ވީސާގެ މުއްދަތު ހަމަވެގެން ފުރަތަމަ މިހާރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ އެއް ދުވަސް ޕާސްޕޯޓު އެއްގަ ސަރުކާރުތަކު ވަސް އެއް ގަޔާރު ވަސް އެހިރަކު އެ ފަހަރަކުވެސް ގޮސްފި ކަމަށް ވާ ނަމަ އޭނާ އެއް ފުރުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުން ނުވާނެ. އެއީ ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ޤައުމެއްގައި އޭނާގެ ވީސާގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާ ފުރުސަތު ދީފައެއް ނުވާނެ. ދެން އިއްޔެގެދުވަހު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ފާސްކުރެވުނު ގާނޫނުގައިވާ ގޮތަށް، ބޭރު ފަރާތްތަކުގެ އިއްޔެގެދުވަހު މަޖިލީހަށް ފާސްކުރެވުނު ގާނޫނުގައި ހުރި ހަމަ މަޖިލީހުން ހޯދި. ހަމަ އެކަން އެންމެ ބޮޑު ކަމަކީ ކަމަށް ވަންޏާ ވިދާޅުވިއްޔާ އެއީ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުން ނުވާ ކަމެއް. ދެން، ގެންގޮސް ހަމަ ހައްދުފަހަނަޅައިނުދާކަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ.

ގެންގޮސް ޖަލުގައި ބާއްވައިގެން އެކަން ބެލުމަށްފަހުގައި ރައްކާ އެ ވަރަށް ސަރުކާރުގެ އެއްސާރިއަކަށް ނުދޭ. އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށް ގެނަން ވި ފަދައިން ފަހެ އަޅުގަނޑުގެ ޕާސްޕޯޓު ހަމައެކަނި ކުއްލިއަކަށް ދިމާވާ މަސައްކަތް އެހެން ފަރާތެއްގެ ޖޫރިމަނާތަކުގެ ދަށުން އެކަމަކު ވާ ހަމަ ކަމަކަށް އެ ކުރީގެ ކޮށްދެއްވީ، އެ ބޮޑުވެ ބައިވެރިވުމުގެ މުދަލާއި ހައްޤުތައް އޮތުމަށް ޤާނޫނަށް މިސްރާބު ބަދަލު ކުރަނީ ރަށުކަތީގެ ކުރިއެރުމަކީ ކަންކަން ވަސް ނުވާ ގެންގޮސް ޖަލުގައި އެހެން ދުނިޔެއިން މިހާރު ވާހަކަ ދައްކަން އެ ޖަލުގައި އެޓީ. އެވާ ބާއްވައި އެސްފަ ހަމަވެސް އެކަމަށްގެން މި ތަނުގައި ރާއްޖެއިންނާ އެހެން ގެކޮޅެއް އެކަމަށް ރަށްރައްޔިތުން ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނެއްގައި ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމަށް ދެކެން. އެކަށީގެން ދަރިންނަށް މި އުމުރު އެ ހަމަކަމުގައި ހުކުމްތަކާއި ދާއިރާގައި ދައުރުގެ ދައުލަތުގެ ނުވަތަ ބަޔަކަށް ބަޔަކަށް ކުރިއަރުވައިދެވޭ ގާނޫނުތަކާއި ބެހޭ ކުޑަކަމެއް އެކަމަކު ކުރިއަށް ވެސް ވެސް އެކަން ކަރުދާހުގެ އިޖުރާއަތުތަކަށް، އެކަށީގެން އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުގެ ކަމަކާއި ގުޅިގެން ހިނގާ ކަމަށް ވާ ގާނޫނުތަކަށް އަދި ހަމަ ކަނޑައެޅުން މަސައްކަތްތަކުގެ ރަސްމީ ޕާސްޕޯޓު ކަމަށްވާ ކަމަށް ހަމަ މިއަދު އަދި ކުރެވޭ އެއްވެސް ކަމެއް ކަމަށް އެ ހަމަ ކިޔާފައި ބައިވެރިވާ މަޖިލީހުގައި ސަރުކާރުގެ ފިކުރުތަކާއި ރަސްމީ ޤާނޫނުތަކާ އަޅުގަނޑު ކުރިން ވިސްނާ ކަމަށް އެކަމަކު ކަމަށް ވާ ކަމަށް ބޭރުގެ ބިރުވެރިކަމުން އެ ކަމެއް ބޭނުމެއް ވެސް ނުދާނެ ކަމަށް ވެސް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން.

އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ބިލުން އެ ހަމައެކަނި ހަމަ ކަމަކަށް މިހާރުން އިޖުރާއަތުތަކާއި ގުޅޭ ކަމަކަށް އެއްގޮތްވާ ކަމަށް. އަދި އެ ހަމައެކަނި ހަރަކާތް މި ބިލު ދިރާސާކުރުމުގައި ކުރިއަށް މަސައްކަތްކުރާނެ ކަމަށް ގެންދަވާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ބިލުގައި ފާހަގަކުރުމަށް އިތުރަށް ޕާސްޕޯޓު ޑިޕާޓްމަންޓު އޮފް އިމިގްރޭޝަނުގެ ބިލަށް މި ގެނައި ބަދަލުތައް އެކުގައި ރަނގަޅު މި ގެންގޮސް ގޮތްގޮތުން ބަދަލުތަކާ ބަދަލުތަކާއެކު އެކުގައި މިއަދުން އެ އިމިގްރޭޝަނުގެ ބިލަށް ގެންނަ ބަލާއިރު ބަދަލުކުރުމަށް ވިދާޅުވި އެގޮތަށް ބަދަލުތައް ކުރިއަށް މި ބިލުގައި ހިމެނިފައި ހުރި ހަމައެކަނި މިނިސްޓްރީގެ އެކޮޅުގެ ބައެއް ވިސްނުމުގައި އޮތް ވެސް ކަންތައްތަކުގެ މަސައްކަތް ހިންގުމުގައި ކުރިއަށްގެންދާކަން

އެކަންކަން ކުރެއްވުމަށް މި ބިލުގެ ބޭނުން ހިއްޕީވިތީ އަޅުގަނޑު އެކަމާ ހިތާމަކުރަން. އެހެންވީމާ، ޖޫރީން ބަދަލުގެނަންސަނަވިއްޔާ މިއަދަކު އެ ބޭނުންވެގެން ވަކި ކަމެއް ހުސްވެފައިވާކަމަށް ބޭނުންތަކައި ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. އެހެންކަމުން މި ބިލުގައި ވާ ކަންތައްތަކާ ދޭތެރޭ ވިސްނާވަޑައިގެން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގައި ވެސް އަދި މި ބިލާ ގުޅޭގައި މަޝްވަރާކުރައްވަން ދާއިރުގައި ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވެސް މި ބިލުގެ އަސާސަށް ނުވަތަ މި ބިލާ ގުޅޭގައި ގެންނަވާ ނުވަތަ ޖޫރީން ގެންނަވާ ބަދަލުތަކާ އާދޭ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ގެނެސްދޭން ކުރައްވަން ގެންދަވާ ދޭތެރޭ މި ބިލު މިހާރު މިއޮތް ގޮތަށް ނުކުރެވޭނެ ކަމަކަށް ނުވާތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމީދު އަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދައްކަވަން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މާފަނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހުތަކަށް އުސްތާޛުގެ ތާއީދު..

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

މިހާރު ކޯރަމް ހަމަވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމީދު އަބްދުލްޣަފޫރު ފުރުޞަތުއަރުވާނަން. ފުރުޞަތު އަރުވާލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ހާޒިރުވެ އަރިހުން އެދިވަޑައިގަތުމުން މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތަށް ދެމިހުރުމަށް ހިތްވަރުދެނީ ގިނަ ހަމަޖެހިގެން ނުނިކުމެ ނުވަތަ މަޖިލިސް ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް. މަޖިލީހުގައި މި ވޯޓު ހިނގަމުންދަނީ 3 ޕާޓީ. އެ 3 ޕާޓީގައި ޖުމްލަ ތިއްބެވީ 33 މެންބަރުން. 77 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން 33 މެންބަރުން ކަނޑައެޅުމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޖަލްސާގައި 20 މެންބަރުން ތިއްބަވައިގެން ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ވަރަށް މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ތިއްބެވިން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދެން ވަރަށް ބޭރުން މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ނުހުއްޓި ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތަށް ހުރިހާ ބަޔަކުން ވެސް، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް މަސައްކަތްކޮށްދެއްވުން. އަޅުގަނޑު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަމީދު އަބްދުލްޣަފޫރު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމީދު އަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދައްކަވަން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހުތަކަށް އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެންނަނީ މި މައްސަލަ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވައިގެން ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ވަނީ އެ މަނިކުފާނު މި ބިލު އެއްކޮށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، 2 ކަމެއް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ 2 ކަމެއް އެބަ އޮތް. އެއް ކަމަކީ [illegible] [illegible] އަނެއް ކަމަކީ ސަލާމަތުގެ ކަންކަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ގަބޫލުކުރަން ދުނިޔެ މި ދަނީ ބަދަލުވަމުން. ރާއްޖެ ދުނިޔޭގެ ވިޔަފާރިއާ ގުޅިގެން ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި ބޭރުގެ ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު މަސައްކަތަށް ރާއްޖެ އާދެ. އަދި ރާއްޖެ އަންނަ [illegible] [illegible]، އެހެން މިންވަރުން ދިވެހިން ވެސް ބޭރަށް ދަތުރުކުރަން އުޅޭ. އަދި ރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު ވިޔަފާރި އަދި ޓޫރިޒަމް ކަމަށް ވީމާ، ރާއްޖެ އަދި ދަތުރުފަތުރުކުރަން ވަރަށް ބޮޑެތި [illegible] [illegible] ވެސް ވެފައި މި އޮންނަނީ. އަދި [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ 2 ވަނަ އެންމެ ބޮޑު ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެއް ވަރުގައި ކުރާ އަނެއް ވިޔަފާރި އަދި މަސްވެރިކަން ކަމަށް ވީމާ، ރާއްޖޭގެ [illegible] ބޭރު ފަރާތްތައް ވަކި ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިމިގްރޭޝަންގެ ކަންކަން ހަރުދަނާކުރުން، އަބަދުވެސް ކުރަމުން ގެންދަންޖެހޭ ކުރިއަށް ދާ މިންވަރަކުން. ދެން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ މި ކޮޅު މި އިސްލާހުގައި [illegible] އެއް [illegible] މި ކަމުގެ [illegible] ފަތުރުވެރިކަމުގެ [illegible] މީގައި މި ދަންނަވަނީ. އޭގެ މާނަ އަކީ މިސާލަކަށް އެމް.އެން.ޑީ.އެފް ކޯސްޓް އާއި ކަސްޓަމްސްގައި ހުންނަ ބޭފުޅުން ވެސް އިމިގްރޭޝަން [illegible] އުސޫލާ އެ މީގައި [illegible] ހިމެނިގެން މި އަންނަނީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އެންމެ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން މި ކަމަށް މަސައްކަތް [illegible] މިންވަރު [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ވެސް [illegible] މި ކަމާ ބެހޭ، [illegible] ކަންކަމާ ބެހޭ [illegible] އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ބޭފުޅުން މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ދަނީ. އެ ބޭފުޅުން ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެއް [illegible] [illegible] ކަންކަން [illegible] ކޮން ގޮތަކަށްތޯ؟ އިމިގްރޭޝަން ގޮތުން ނުވަތަ ކަސްޓަމްސް ގޮތުން، [illegible] ގޮތުން. އެހެންވީމާ، މި ބިލުގައި މި ހުށަހަޅާފައި ހުރި އިތުރު ބާރުތައް އިމިގްރޭޝަނަށް ދޭން އެ ހުށަހަޅާފައިވާ އިތުރު ބާރުތައް އިމިގްރޭޝަނަށް ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭނީ މި ބާރުތައް [illegible] ދާއިރު ކޮން [illegible] އޮންނާނެ [illegible]. އެ ބާރު މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮން [illegible] [illegible]. މިކަމާ ބެހޭ އެ [illegible] އެއް [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ވެސް މި ފެންނަނީ މި ބިލު ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވައި މި [illegible] [illegible] [illegible] ވިސްނައި [illegible] އިމިގްރޭޝަންގެ މަސައްކަތްތައް [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތީގައި ހުރި މައްސަލަތަކާ މިކަހަލަ އިސްލާހުކޮށްގެން [illegible] [illegible] ކަމަށް އިމިގްރޭޝަން ވެސް ގަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައަކީ މި [illegible] [illegible] މައްސަލަ.

ރާއްޖޭގައި ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއް ބަޔަކު އައިސް ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރަމީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެނަށް ހަމަ އެއް [illegible] ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ އެ ބޭރުގެ މީހުން ރާއްޖެ ގެނެސްގެން މަސައްކަތްކޮށްގަންނަކަން ރާއްޖެ ވެސް ކުރިއަރަނީ. މިއީ ގްލޯބަލައިޒޭޝަންގެ ޒަމާން ކަން. ލޭބަރަކީ ދާދި މިނިވަންކޮށް އެއް ޤައުމުން އަނެއް ޤައުމަށް ހުރަސްކުރަމުން ދާ މި ވަސީލަތް ކަން. އަދި ރާއްޖެ ކަހަލަ [illegible] ތަރައްޤީވަމުން އަންނަ ޤައުމުތަކަށް އެކި ފަންނީ ލޭބަރުން ބޭނުންވާ ކަން. އެހެންވީމާ، އިމިގްރޭޝަން މިއާ އެއްކޮށް ހަމަ ހިއުމަން ޓްރެފިކިން މައްސަލަތަކާއި ހަމަ [illegible] ޓެރަރިޒަމްގެ ކަންތައްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔޭގައި އޮތް ހިސާބުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިލާންޖެހޭ ކަމެއް. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަން ވެސް ޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން އުފެދިގެންވާ ވަރަށް އެވާހަކަ ނުވެސް ދައްކާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަން ހަމަ މި މައްސަލަތަކަށް ހިމާޔަތްކުރަން [illegible] [illegible] މި [illegible] އެ [illegible] [illegible] ކުރިމަންޒިލަށް [illegible] [illegible] ގެންނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދައްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މި ބިލަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން 2 އަކުރެއް އިސްލާހުކުރައިގެން ނިންމާލާފަ ވަރަށް ފުޅާ މާ ދުގާ ދާއިރާއެއްގެ މާ ބޮޑު ބިލެއް މިއީ. ވީމާ، މި ރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަން ބޭ ޤާނޫނު އަޅުގަނޑު ދެކޭގައި މިހާރު މިއޮތް ޖެހިފައި [illegible] ޤާނޫނު ބަދަލުކުރަން ޖެހިފައި މިއޮތީ. އެއީ އެ ޤާނޫނަކީ އަދަށް ޒަމާނަށް ފެތޭގައި މި ރާއްޖޭގައި [illegible] ޤާނޫނުން އަމަލުކުރަން އަންނަ ގެންނަން. އެހެންކަމުން، މިއަދު މައްސަލަތަކާއި ކުރިމަތިވެމުން އަންނަ މައްސަލަތަކާއި މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަތަކާއި ރާއްޖޭގައި ދުނިޔާގެ ދައުލަތްތަކުން [illegible] މީހުން ގިނަވުމާ މިކަންކަން މީހުން ހުރި ހުރުމުން އަޅުގަނޑު ދެކެނީ އިމިގްރޭޝަން ބަށް ޤާނޫނު [illegible] ބަދަލުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. ނަމަވެސް، މި ބިލު ތެރި މި ޤާނޫނުން ބަދަލުތައްގެންނަންޖެހޭ ކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރަން [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދުނިޔޭގައި މިއަދު ހިނގަމުންދާ އެންމެ ބޮޑެތި ވިޔަފާރި އަކީ އިންސާނުން ގަނެ ވިއްކުމުގެ ވިޔަފާރި. ކަޅު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ވިޔަފާރިގައި [illegible] [illegible] ވިޔަފާރި އަކީ ދުނިޔޭގައި ވަރަށް ބޮޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު ހަނދާން އެބަހުރި ކައިރި އަވަށްޓެރި ޤައުމުތަކުން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 8 [illegible] އަންހެން ކުދިން [illegible] ނަގައިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި ކިޔަނީ 14 އަހަރާއި 16 އަހަރާ ދެމެދުގެ އަންހެންކުދިން 8 [illegible] އަންހެން ކުދިން ބޭނަށް

ހުރަސްކޯރު ވިއްލާލާފައިވޭ. މި 8 ވަރަކަ އަންހެންކުދިންގެ [illegible] މި 8 [illegible]

[illegible]

10 ހާސް، 12 [illegible]

[illegible] 20 [illegible] 40 [illegible] 30 [illegible] 12 [illegible]

[illegible] 10 [illegible] 12 [illegible]

[illegible]

ހުރަސްކޮށްފައި ދާ ބޯޓު ފަހަރުގެ ބޮޑެތި ތަރަކާތުގެ ރާޅުތަކުގެ އަޑުގައި ނުރައްކާ ރާޅުތަކަށް ދަތުރުކުރާ މީހުން މި ޚާއްޞަ ކަން އެބަހުރި ގެނެސްދީފައި. މި ޚާއްޞަގައި އާބާދީ ފަދަ އިދާރާގައި ވެސް ތާރީޚުގެ ތުރުކީން އެކަންކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިފައި ވަނީ. އެހެންވީމާ، އެކަމަކު މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި އެކަން ކުރުމަކީ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް އެއީ. ދެން އާދައިގައި ދުނިޔޭގެ އިމިގްރޭޝަންތަކާއި ޕާސްޕޯޓުތަކާއި ހުރިހާ މީހުން އެއްތަނުން އަނެއް ތަނަށް ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގެ ވަސީލަތްތައް މި އޮންނަނީ ވެސް މިހާރުގެ ގޮތަކަށް ނޫން. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައްތައް އެ ޖާގަހަމަކުރައި ފެތުރުން. ނަމަވެސް މިހާރު މިއޮތް ތަރައްޤީއާ. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށްގިނަ ދާއިރާތަކަށް ފަސޭހައިން މިއޮތް ދުވަސްވަރަކީ ޓެކްނޮލޮޖީ ރައިސް، ބިލިއަން މީހުން މީބީ ދުވަހަކު. މި 4 ފަހަރަ މީހުން ދިރިއުޅޭ ދުވަހެއް. އެއް ދުވަހެއްގައި 1.3 ބިލިއަން މީހުން، އަނެއް ދުވަހެއްގައި 1.2 ބިލިއަން މީހުން، އަނެއް ދުވަހެއްގައި 200 މިލިއަން މީހުން، އަނެއް ދުވަހެއްގައި 100 އެތައް މިލިއަނެއް. ދުނިޔޭގެ އާބާދީގެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އާބާދީގެ ދެބައި ކުޅަ އެއްބައި އުޅެނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރަހައްދުގައި. އަޅުގަނޑުމެން ނިސްބަތުން މިން ބައިކުޅަ އެއް ބަޔަކު. ދެބައި ކުޅަ އެއްބައި. ދުނިޔޭގެ އާބާދީގެ ދެބައި ކުޅަ އެއް ބައި އިންސާނުން ދިރިއުޅޭ ބަނދަރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި މީޑިއާ ދުވާލަކު 4 ގަޑިއިރު މީހުންނާ އެއްކޮށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަމާލުކަމާއި ތަޢާރަފުކޮށްފައިވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންނަށް މި ދައްކާ ހޮޓާ ދޭނެ ގޮވައި ހުރިކޮށް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްދިން ބޭނުން ވިއަސް މި އިންފޮމޭޝަން ގެނުން އެހެނިހެން އެއްކޮށް ގެނައުމަށްފަހު ގެންނަހައި އެއްކޮށްގެން. މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި ޓެބްލެޓްފޯނު މީހުން ޤަވާޢިދުތަކާއި ގެންނަނީ އެއް. މިއީ ދެ ބައިކުޅަ ބައެއްކަން އިޢުލާނުތަކާއި ތައްޔާރުކުރޭ. އަޅުގަނޑުމެން ބައިވެރިވާން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިންނަށް ސަމާލުކަމާއި އެހީތެރިކަމާއި ދަރިވަރުންނަށް އެއް ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން އެކަމާ ގުޅޭ ތަފާތު ކަންކަން ކުރަމުންދާ ތަނަށް. ޓެކްނޮލޮޖީ ރައިސް، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެބަހުރި ވެސް ބޭނުންކޮށް އެކަމާ އެއް މިހާރު. އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ ގެންނަނީ މި ދަތުރުގައި ތަނުން މިންސްޓޭޝަން ތަކުގައި އެ ތަރުބިއްޔަތު އެއް ދުވަހަކު ވަސީލަތް، ވެސް ގެންނަނީ ވެސް ދުނިޔޭގައި ދަތުރުފަތުރުކުރާ އެއް ނަންނަމަން އޮންލައިން ވެސް ދަރިންނާ ވެސް އިސްކޮށް ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރި މި ދަރިން ވެއްޖެ އަށް ތަފާތު. އަޅުގަނޑުމެން އެބަހުރި ދަރިންނާ އަދި ބައިވެރި ދުވަހުގައި 6 ގަޑިއިރު، 7 ގަޑިއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަލާ. އެ ދަރިވަރުންގެ އެ ހޮޓާ ދީ އިއްޔެ ކަންކަމުގައި. ދުނިޔޭގެ ދަރިވަރުން އެބަ ބޭނުން މިހުންނަ މީހަ ދަރިވަރުން، އަނެއް ދަރިވަރުން ވެސް، އަނެއް މިމަންޒަރު މިޔަ ދަރިވަރުން، އަނެއް ދަރިވަރުންގެ ނުވަ މެދުވެރިކޮށް.

މީހުންނަށް ނޫން. ފުރަތަމަ [illegible] ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓް [illegible] [illegible] 1 [illegible] [illegible] އިންވެސްޓްމަންޓް [illegible] 13 ވަނަ [illegible] 1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިމިގްރޭޝަނުގެ ޤާނޫނު ކުރީގައި އޮތް ޤާނޫނާ ނަގާ އުވާލާފައި މި ޤަވާޢިދު ފަދަ އަދި ޤާނޫނުގެ ތަފާތުތަކުރަން. އަދި މިނިސްޓަރުއާއި، އަދި ޑިޕާޓްމަންޓާއި ތަފްސީލުކުރަން އެބަޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކޮށްގެން ނޫން ވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި ހިއްސާވާ ހިފެހެއްޓުމަށްޓަކައިގެން ނުވާނެ. މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި ކުރިއެރުމުގެ ނުލިބޭނެ ހިއްސާ ފަރުދުންގައި ގަވާއިދުކަން ހުރިހާ މީހަކަށް. މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި ކުރިއެރުން ލިބޭނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބާރަށް ދުވުމައި ގޮސް ހިފާ ކުރިއަށް އަރާ މީހާއަށް. އެ ބާރު މީހަކަށް މި ދުނިޔޭގައި މިއަދުގެ ދުނިޔޭގައި ކާމިޔާބުވެ ނުލިބޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތިމަންނަމެންނަކީ ސިޔާސީ މުނިވަންކަން ލިބިފައިވާ ޤައުމެއް، ތިމަންނަމެންނަކީ ޑިމޮކްރެޓިކް އުސޫލުތަކުން ހިންގާ ޤައުމެއް، ތިމަންނަމެންނަކީ ލިބިފައިވާ ވާ ޑިމޮކްރަސީއަކުން ސަރުކާރު ހިންގާ ޤައުމެއް ބާރުތަކުގެ ތަފާތު ވަކިކުރެވިފައިވާ ބާރު ބަހާލެވިފައިވާ ބާރުނަގާ ގޮތުން ހަމަޖެހޭނެ. ނުހަނު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޑިމޮކްރަސީ އަށް ހަމަހަމަކަން އަދި ދަރަޖަ ގަބޫލުކުރުން އެއީ ބައެއް މީހުން ދެކޭ ގޮތުގައި ހިތް، ކިހާ އެހާ ބަޔަކު. ސިޔާސީ މީހުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް މީހުން ދެކޭ އެއް އެއްބަސްވުން ގޮވައިލި ބޭނުންކުރާ އެއްބަސްވެ އެއީ. އެކަމަކު، ފައިދާ ހޯދާފައި ދެވަނަ ޑިމޮކްރަސީގައި ހިފެހެއްޓުމަކީ ހަމަ އެ ފައިދާގެ ވެރިކަމާއި ގުޅުން ނުވާނެ ހުރިހާ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޯޓަށް ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން ނެތީ ތަނުގައި އިތުރު ގަވާއިދެއް ނަމަ ގޮތުން މި ދެ ކޮޅުން އެ ވާ ކޮންމެ ބައެއް ކަމެއް ދޭހަވެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދިއެކު ސަރުކާރުތަކެއް ބަދަލު މިހެން ހިމެނޭ ކަމެއް ދިރިއުޅުމުގެ ކަމެއް ލިބިދޭނެ ބައެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެން އެކަށީގެން އެކަން ފޯރުކޮށްދިން ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން އެކަށީގެން ބައްދަލު ދެކުނު ފޯރުކޮށްދިނީ ހިމެނޭ ކަމެއް ލިބިގެންވާ ދުވަހު ސަރުކާރާއި ގުޅިގެން މިއީ. اللّٰه އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ދުވަހު ސަރުކާރުތަކަށް ބާރު ދަނޑިވަޅު ވިސްނުން ބޭނުން ބައެއް. ތަފާތު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް އަދި މި ރައްޔިތުން އާބާދީ މަދުކަން. އެކަން އާބާދީ މަސައްކަތް އެއް މިއަދުގެ ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ނުދޭ ސިޔާސީ ބޭނުން ސިޔާސީ އެއާއިއެކު ހަރުދަނާ ކުރެއްވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެއްވި ބަދަލު ފައިދާގެ ބައިވެރިން ފައިދާ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުން ދިއުމަކީ އެވެ ހިސާބުކުރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ އެއް ފުރުޞަތު މަސައްކަތުގައި ޖެހިގެން އެ ކަންކަމުގައި ޖެހޭ ކަމެއް. ދެން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު މި ތަނަކަ މިދަންނަވާލީ ކުރު ބޮޑު ވާހަކަ ފަށާ އަޅުގަނޑު ކަމަ ދަންނަވާލަން ބާރުނަގާ އެކަމަށް މަރުކަޒު ދީގެން މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެއީ މި ރާއްޖޭގައި އެބަހުރި ބައިވެރިވާ ބޭރުން 70 އަހަރު ވަންދެކަ މިއަދު 70 އަހަރު ކުރިން ރާއްޖެ އިން އެކަނި އަން ލިބިފައިވާ ބަޔަކު ދުރުކޮށްލިފައި ދެމުން ދުރުކޮށްލިފައި ދިޔައިމަ އެކަ އަން ލިބުނު ދެވިން 70 އަހަރު ފަހުން މި ދެމުން އަންނަ އެކަ ދެމުން ލިބިފައިވާ ބަދަލު ދުރުކޮށްލިފައި ދިޔައީ. އެގޮތަށް ކުރިން ރާއްޖެ އަން އައިސް އެކަ ދިރިއުޅުމެއް ނިކަން ހިނދު ރާއްޖޭގައި އައިސްފައި ދުވެން މަސްދަޅު ފަރުން އެފަދަ މިހެންނަ އެބައިމީ ޕްރޮސެސްގެ ދިޔައި މި ރާއްޖޭގައި. މިއީ ދިވެހިންގެ އެއްބަސް ކޮންމެ ގައި އެކަން ބައިދިޔައި އުސޫލުން ނޫން. އެވަގުތުގައި

ކަސްދިމާކުރީ މި ރާއްޖޭގައި 40 އަހަރު މިނިސްބަރުކަން ކޮށްދެއްވި ހުރި ބޭފުޅެއްގެ ބަހީ ބޭބޭފުޅު ވިދާޅުވިފަދައިން ހަމައެކަނި އިލްމުވެރިންގެ އަމިއްލައިގެން ގޮސްފައި ބެހި މި ކުއްލި އަދި ކުރީ ބުރާސްފަތި. އާނަ ނުބަރާ ދަރި ސާބިތުކުރެވޭނެ ކަމެއް. އެއީ މިފަދަ ދަރިއެއްގެ ސަހީހުގޮތުން ދަރި ސާބިތުކުރެވޭނެ ކަމެއް، މުޅި ވާރުތަވެރިން ނުކުތުމަކީ ކަމެއް، އެ ނުލުން ގުޅުވައިގެން ބަލަ އާދޭ ނުވާ ޖީނުތަކާ ވެރިޔާ ހަދީސް. ހަމައެކަނި މިކަރި ކަނޑަ އަނދިރިކަމާ މަސައްކަތެއް އަމިއްލަ ކަލޯހުގެ ހަމަ ދުވަސް ސަރިރު ދިރުއްވާ ކަރަށް ރާއްޖެ ދަރިކަތުގެ ކަނޑައެޅިފައި ދަރިސް މަތީ ދަރިފުޅުގެ ކަނޑަޔޮ މީހަކު ސަހީހު ހަދީސް މިގޮތަށް. އަދިވަނީ ހަދީސްގެ ކަމުގައި ސާބިތުވެ ސާބިތުކުރެވޭ ވާރިސުންގެ ސަހީހު ހަދީސް ދިޔައީ ކަނޑައެޅިފައި މީހުން ވެސް ހުރި ސަހީހު ހަދީސް. އެކަމަކު، އަދިވަނީ އެބަ ބައިތަން މީހުން ދޫކުރާ ވަރަށް އެ 30 އަހަރުގެ ވާހަކަ ނުދައްކާވާތީ ވެސް. ދެއްކަމެއް ބޭނުން ބަލާވާރިކަމުގެ ޖެހޭނެ، އަދިވަނީ ދަރިން އެ ވާރުތައްކަމަކާ ހުރި. މީހުންނަށް އަނިޔާ އެއި ދޮށުމާއި ވީނާ އެކި އިދާރާތަކުން ދެކޮޅުހަދަން ދިރުއްވި ހުރިކަ އެ ވާރުތައްކަމުގެ ސަހީހު ހަދީސް. އެއްވެ ދެމުން މިކަން ވެސް ދިރާވި ޑޮކްޓަރު މިގޮތަށް ރިވާޔަތްކުރި ޑޮކްޓަރުން އާދެ ދިރި ދިރުވި 100% ކަށަވަރުކަން މިޔާ ދިރިއުޅުމުގެ އަނެއް މީހުން ނާބާލިޤުން ހަމަވީ ކަނޑަވަރު މިއުމުގެ މީހުން އެ މީހުން އުޅާފައި ބާރުން އަޑި ބޭނުންވާކަން އެ ގޮތް ދިރު. މިރާއްޖޭގެ ކަންކަން ސަހީހު ހަދީސް ކަށަވަރު ހުރި މިކަމަށް ދަރިވަރު ގޮތްގޮތުން ކަންކަން ކަށަވަރު ހުރިވާ މި ވާރުތަކަށް ދަރިކަން ސަހީހު ހަދީސް. މި ތާރީހުގައި ގޮތުގައިވާ އިސްލާމްދީނުގައި ހުކުމް ދިރާސާކުރުމުން ބާރުކަށަވަރު އެބަވެ އޮފީސަރު ނުވަތަ އޮފީސަރުން ކަށަވާ ނިޔުމުގެ އިންސާފުގެ އަކުރުދީނާއި ގޮތްގޮތަށް އުޅެނިޔާގެ ކަމެއްކަން ނުވަތަ މަސްހުނު ނުވަތަ އުޅެނިޔާގައި ހުރި އެކަމުގެ އިސް މިހާ ނުވަތަ އުޅެނިޔާގެ ފުރިހަމަކަން ހަދަކަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް. މިހާރު ވެސް މި ތާރީހުގައި ގޮތްތަކުގައި އެބަ ގެނދެވޭ. މިތާރީޚު އަދި އަޑު އިބްރާހީމް އަދި އޮފީސަރުން ބަޔަކާ ކަށަވަރުކަން ސަކުރާތު އޮފީސަރުންނާ، ކަސްބުވެރިން އޮފީސަރުންނާ، ސިފައިންނާ، ފުލުހުންނަށް ގާނޫނީގޮތުން ކަށަވަރު އެކަކަށް ކަނޑައެޅި ގޮތުން ކަންކަން އެއްގޮތަކަށް އެ ސިފަ ގޮތުން ފަރާތްތަކުގެ ޤާނޫނު ކަނޑައެޅިގެން ހަދަފާރިފައި އިންސާނީ. އަނެކް އިންސާނީ ކަސްބުވެރިން އިން ނުހިމެނޭ އެއްގޮތަކަށް ކަންކަން އެއްކަލަ ބޭނުން ސަލާމަތުގެ ދަށުގެ ފަރާތަކުން އެ ކައިރިގެ ހަރަކާތް ތަކު ކަނޑައެޅި އިންސާނީ. އަދިވަނީ ހިފެހި މި މަސްއޫލު އިސްލާމް ހުރިހާ ފަރާތަކާ ބައިވެރިވާ ބޭނުމަކުން އަނެކަން ނުފިސްނަގާ މި ވާރުތަ މަޢުލޫމާތު ކަނޑައެޅިފައި. އަދިވަނީ ފުރުސަތު ކުރަނީ މި ދައުލަތުގެ ވާރުތައްކަމަށް. އެކަން މިގޮ މައިދާނުގައި ވަރަށް ބޭނުން އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ކަމުގެ އަދިވަނީ ހިފެހި. އެއީ މިހާރު ވެސް ހަދަކަށް އިސްލާމީ ކަސްބުވެރިން މިއީ ސިޔާސީ އިސްލާމް ޖިނާޔީ ވާރުތަވެރިން ކަމުގައި ނޫން. ސިޔާސީ އިސްލާމް ކަނޑައެޅި އެ ޖިނާޔަ ނުވެސް އެއްޗެހި. އެއީ ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބޭނުން ގޮތުގައި ކަމަކުން ކަނޑައެޅިގެން ކަމުގެ އެއީ. ދުނިޔެ ސަހީހު ހަދީސް، މި ރާއްޖޭގައި އެބަހުރި ފެށު ރަށްތަކުގެ ހަދަފާރިން މިލަކިއްޔާގެ ގަދަދަރަޖާގެ ވެސް ހަރަސް ހަދަފާރިން މި ޤާނޫނުގައި އެބަހުރި ބޭނުންކުރަ

ސީދާ އެ ތަންތަނަށް ރިސްކުކޮށްލާ ގޮތަށް އެބަހުރި ފަދަ ބަޔަކަށް ހަރަކާތެއް ވެސް. މި ހާލަތްތަކުގައި މިކަން ކުރާ ފަރާތްތަކަކީ ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހިޔާލެއްގެ އަޅުގަނޑުމެން އިނގޭނީ ވެސް އެއް ގައުމުން އަނެއް ގައުމަށް މީހުން ގެންދެވޭ ގޮތް ހިފައިފިނަމަ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދިވެހި ޕާސްޕޯޓެއްގެ އަގަކީ މިއަދު 10000 ޔޫ.އެސް ޑޮލަރު. މި ކަހަލަ ޔުރަޕިއަން ޕާސްޕޯޓެއްގެ އަގު. 10000 ޔޫ.އެސް ޑޮލަރާއި 15000 ޔޫ.އެސް ޑޮލަރާ ދޭތެރޭ ވިއްކާލެވޭ ދިވެހި ޕާސްޕޯޓެއް. މި ހާލަތްތަކުގެ ބަދަލު ތަފާތުކަން އަވަދިގެން އެ ވިއްކަން އުޅެނީކަމަށް ވެސް ގާނޫނީ ފުރުން ހިފެހެއްޓި. އެއީ މި ސަރުކާރަށް ނޫން ކުރީގެ ސަރުކާރުގައި. ކޮންމެއަކަސް އެއީ ގާއިމު ބޭރުގެ ކުރީ ކަމެއް. އެކަން ވެސް މި ހާލަތުގައި ހިނގާފައި ވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު މި ބަލަން ވަރަށް ކަންތައްތަކެއް ވެއްޓިއްޖާ ވަރަކަށް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭގޮތުގައި ފުރުމާއި ދިމާކުރުމާ ވަރަކަށް ދެވިދާނެ ގޮތް. ފުރާ ބިލުގައި މި ބިލަކީ އެކަމަށް ވަރަށް ގިނަ ކަމެއްސަރަހައްދުތަކާއި މި ބިލުގެ ސަރަހައްދުތަކާއި ހުރި ފުރުމާއި ހުރިހާ ބާވަތްތަކުން، އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ކުރީގެ ހުށަހަޅާފައިވާ ބިލު ޤާނޫނު ނަޒަރު ދެއްވުން އެއްބަސްވާ އަޅުގަނޑުމެން އެއީ އިމިގްރޭޝަން ޤާނޫނުގެ ހިނގާފަ ނުދިނުމަށް. ހުރި އަޅުގަނޑު މި ބިލު ގެނެސް ބޭނުންވާ ހިސާބުގެ އަދި އެކަށީގެން އިމިގްރޭޝަން މި ގައުމަށް ކަނޑައަޅާ ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނުގެ ނިންމުންތަކަށް. ޖަލުގެ ބަދަލުގެ. މުހިންމު ބަދަލުގެ. ގައުމު ބަދަލުވެގެ. މުސްނަދު ޖާގަހަދައިވާ މިސްރާބުކަން ބަދަލުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިޙްތިރާމާއި، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަސް ގޮތަށް މީގެ ކުރިން ޖަލުތަކުގައި ހަރަކާތަށް ހުރި 81 ވަނަ އަހަރު 79 އަހަރާއި 68 ވަނަ އަހަރު ހަރަކާތަށް ހުރި ބޭރު ފުރުންތަކެއް، ޖަލުތަކުން ނުކުމެ ފުރުންތަކެއް ފަހަކުން އެއްބަސްވާ އަޅުގަނޑުމެން އަދި ފުރުންތަކާއި ކާނޫނުތަކުގެ ހިފެހެއްޓުމަށް. އެ ބަޔާންކުރުމުގައި ފުރުންތަކާ އެއްޗެއް ހުރި، މީހުން ފުރުމަށްދާ މި ދަތުރުތަކުގެ މިއަދުގެ ޝަރުއީ ގޮތުން އެއްބަސްވާ ވާހަކަ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިމިގްރޭޝަން ޤާނޫނަށް، މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު ޖަލީލު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާޙު ހުށަހެޅުއްވީ ކަލޭ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަނީ މި އިސްލާޙަށް ވިސްނުންތެރިކަމާ އެކު ދިރާސާކުރެވުން، މިކަމުން ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާޙުތަކުން ބަދަލު އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް ހުއްޓުވާ ބާއްވާ ކުރިން ބަޔަކު ހިނގައްޖާ ފައިސާގެ އާމްދަނީގައި ހުރިހާ ބާވަތްތަކުން އިސްލާޙާ ކަމަށް ދޭތި، އަޅުގަނޑު މި އިސްލާޙު ހުރިހާ ގޮތްތައް މި އިސްލާޙަށް އެ ގެނުވާނަން ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ކަންތަ ކަމެއް ވެސް އިންނަ މަޖުބޫރު، އެކަމެއް ކުރަމުންދާ މަޖުބޫރު އިން އެއްސެއް މަޖުބޫރުއަކަށް ކަނޑައެޅުއްވުމަށް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅީ ގޮތުގައި އެއީ ސްކޫލުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިކުރު މި ދަނީ އެއް ދުވަހުން އަނެއް ދުވަހަށް ހަމަ އެކި

ކޮއްކޮއަށް ބަދަލުކުރަން މަޖުބޫރުވުމުން. އެ ގޮތުން، މި އިސްލާހީ ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި މި މަޖިލީހުގެ އިޖްތިމާޢީ މެންބަރުންގެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާއި މަޝްވަރާއާ އެކު ފުރިހަމަވެގެން ކޮމިޓީގެ ގަދަބަރާގައި ނިމި، ޤާނޫނުތަކުން ރާއްޖޭގައި އުފަދަ ބަލާކަން ފެށެންދެން ކަމީ އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ސަމާލުކަމާ ކަމެއް ނޫން. އާދެ، ބޭފުޅުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަތިރިމަތީގައި ވަނީ 4 ކަމެއްގެ މައްޗަށް. އެއީ، އެ 4 ކަމަކީ ޙައްޤު އަދި އަދުލާއި ދިރުމާ ގުޅޭގޮތުން ސަޤާފަތީ ކަނޑާ ދުނިޔޭ ވިސްނުމާއި، ރަސްމީ ބޭނުންތަކަށް ޙައްޤު އަސާސީ ފުރުޞަތުތަކާއިއެކު ވިސާގެ ހަރަދު ހިމެނުމާއި، ވިސާގެ ޖޭގެ ދަރުމަސް ބޭނުންކުރުމާއި، މި ސިވިލް ސަރވިސްގައި ހިމެނޭ މުއައްސަސާއަކަށް ނުހެދުމަށް މަސައްކަތް ކުރަނީ އަޅުގަނޑު މި ބިލު ކުރަމުން މަދު ބަޖެޓުގެ ދުނިޔޭގައި މި ހިނގާ. ހުސްކަށި ގަވާއިދުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ކުރުމުގެ ސުވާލުތަކާއި މި ކަމުގައި ހަމަ މުހިންމު އެޖެންސީތަކުގެ ހަރަދު ބޭސްކުރެވިފައިވާ އެކުލެވިގެން ޑިވިޝަނާއި ފިޓްނަސްގެ ކާނާގެ ބަދަލު ކަމަށް ފެނުމުން ހަމަ މި ޤާނޫނުގައި

އިސްލާހުގެ ވަނަމަގާއި ފިނިފެންމާއްދާގެ ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން، އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާ ފަދައިން ބަޖެޓުގެ އަށް ބޭނުންކުރާ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާ ހިމެނުމަށް ބާރުއަޅައިގެން ދައުލަތުގެ ސަރުކާރުގެ އިންތިޒާމުތައް ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގެ ބަޖެޓުގެ މުސާރަ ދެމުން ތަނެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަށް ބަޔާންކުރަން. އަޅުގަނޑު ފައިސާ އިތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން އިނގިރޭސިވެރިކަމުގެ ކުރިމަތިލާން ޖެހޭ ބަޔަކު ސާފުކޮށްލަން އޮތް ދިވެހިންގެ ބަޔަކީ އެއްޗެއް ކަމުގައި ވާ ގޮތުގައި އެކަމުގެ ތެރޭގައި

އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރިން ފުރުސަތު ދެމުން ކުރި މި ބަޔަށް ގޮސް ކުރަންޖެހޭ ޝަރުޠުތަކާއި ވީ ކަމަށް ވަނީ ވަރަށް ބޮޑުކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދެކޭ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ވެސް ބިލާ ކަމަކަށް ވެފައިވާ މަރުޙަލާ ހުރި ހާލަތްތަކަށް ގޮސް އެކު ހަމަ ސަރުކާރުން ބަޖެޓެއް ހުށަހަޅުއްވާ ފައިސާ ފާސްކުރައްވާކަށް މި އިރު ޤާނޫނީ ބަޔާން ކުރުމަށް. އަދި އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި މިހާރު ހަމަ ހޯދިފައިވާ ކުރިއަށް ޖެހޭ ވާހަކަ ދެން. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިސްކުރާ ފުރުސަތު ބަޔާންކުރުމުގެ ކަމަށް ވެސް ކަންކަމުގެ ދައުލަތުގެ ބައެއް ކަމަށް ވާނެ.

ބަޖެޓުގެ ކަނޑައަޅާ މި ޖަލްސާގެ ސަބަބުން ވަރަށް ބޮޑު ވާހަކަ ދެއްކުމަށް ދަށުން ބަޖެޓުގެ މިންވަރު އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ދެއްކެވި ހަމަ އެފަދަ ކަންކަމާ އެއް ހިސާބަކަށް ފޮނުވާ ވަނީ. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ މިނިސްޓަރު ބަޖެޓުގެ ސަބަބުން ވަނީ ދައުލަތުގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ކަމާއި، ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ބައެއް ވިދާޅުވެ އަދި ބާރުގެ ހިއްސާއެއް މިދިޔަ ގޮތަށް ބުނާ ވިސްނަން. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި، މި ފަދަ ހަމަ ދޭތެރޭގައި ސަރުކާރުގެ ބައެއް ކަމަށް ހަމަ ވަގުތު ބަޖެޓުގެ ދުވަސް

ހަމަ ކަމެއްގެ ދަށުން ސިޔާސަތުތައް އިތުރުކުރުމަށް ބަޖެޓުގައި ޚާއްޞަ އިދާރާތަކުގެ ތެރެއިން، ޚިދުމަތް ބޭނުންވާ ވަރަށް ބޮޑު ކަންކަމުގައި، ޙަޤީޤަތުގައި ޚަރަދު ކުރަމުން ގެންދާ ބޭފުޅުންނަށް ބަޖެޓުގެ ފައިސާ ބޭނުންކުރުމަށް ޚާއްޞަކޮށް އިޞްލާޙުތަކުގައި ފައިސާ ދެމުން ގެންދަނީ ހަމަ ސަރުކާރުން ވަނީ ބަޖެޓުގެ މިނިސްޓަރު އަޅުގަނޑުމެން ކިޔާދޭ. ހަމަ އެފަދަ ގޮތަކަށް ތިބި ބޭފުޅުން ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ފާސްކޮށްފައި. ހަމަގައިމު، އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ކަންކަމުގެ ހަމަ ތެރޭގައި ބޭނުމީ. ހަމަގައިމު، އަޅުގަނޑުމެން މި ތަރައްޤީގެ ފަރާތުން އަރިހުގައި ބަޖެޓުގެ ފައިސާ، ބަޖެޓުން ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ބަހާލުމުގައި ބޭނުމުގެ ބާބު މިނިވަން ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއާ ހަމަ ޙައްޤު އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީގެ ބޭނުމުގައި ކަނޑައަޅާފައި ހަމަ ވެސް ނުވަތަ ކޮށްދޭ. ހަމަގައިމު، ކަމަކީ ހަމަ ކަމެއް ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތުން އެބަ ކުރަން ދޭތެރޭ ދެކެނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެކަން އެއްވެސް ކުރާނީ ދައުލަތުގެ ކުރިއަށް އެ ގޮތުގެ މަރުޙަލާ

ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާނީ. އެހެންނަމަވެސް، ބިލުގައި ހުރި މާއްދާތަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިލާއިރު ބިލުގައި ހުރި ގިނަ މާއްދާތަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ކަމާ ގުޅިގެން ފުރިހަމަ ބަދަލުތަކެއް ގެނެސްދޭނެ މާއްދާތަކެއް ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރިހަމަކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އެއީ މިސާލަކަށް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ސިވިލް ސަރވިސް އިން ބޭރުކުރުމަށްޓަކައި މި ޤާނޫނުގައި އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން، ސިވިލް ސަރވިސް އިން ބޭރުކުރުމަށްޓަކައި ވިސްނާފައިވާ ވިސްނުމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ހަމަ ވަގުތު ފުރާ ދާއިރާއެއްގައި ވިސްނާފައި ކުރެއްވިފައިވާ ކަމަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން އަޅުގަނޑު ބަލާ ގޮތުގައި މި ގުޅިގެން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ދެމި ހުރި ހާލަތުގައި. އެ މިންވަރަށް ސާބިތުކޮށްދީފައި ނުވާނެތީ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ އިދިކޮޅު ޕާޓީތަކުގެ ޝަރީޢަތް ދިމާވެފައި ހުރި ކަންކަން ބަލާއިރު ސިޔާސަތާއި އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ހިމާޔަތް ހުރިހާ ފަރާތަކުން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ހުރިހާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވާ ގޮތުގައި ބިލުތަކުގެ ބޭނުން ގެނެސްދިނުމަށް ނުކުރޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރެވޭ ސިޔާސީ ހިއްސާ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ބޭނުމީ މަސައްކަތްތަކުގައި ދިފާޢުކުރުމަށް ސިޔާސީ ސަރވިސް ސިވިލް ގޮތުން މި ޤައުމުގައި އެތައް އަޅުގަނޑުމެން ދިފާޢުކުރާ ބާރުތަކުގެ ކަނޑައެޅުމާ ބެހޭ ދިރާސާ ވަކިން ބެލުން. އެހެންނަމަވެސް، ސިވިލް ސަރވިސް އިން ބޭރުކުރުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން މުއައްސަސާ އެއް، ސިވިލް ސަރވިސް އިން ބޭރުކުރުމުގެ ގޮތުންނެވެ. ތިޔަބޭފުޅުން މިއަދު ކުރަން ވިސްނަމުން ދާ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ހިތް އެއީ ހަމަ ފުރާ ދާއިރާއެއްގައި މުއައްސަސާތަކުގެ ތެރެއިން ފަރާތްތަކުގެ ބޭނުމަށް ދިޔަ އަޅުގަނޑުމެން ތަކެއްޗަށް. މި ފަރާތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބާރު އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރާ ކަމަކަށް އަމިއްލަ ކަމެއް ވަކިކުރުމަށް އެރުވޭ އަމިއްލަ ބާރު ނުލިބޭނެ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތްހަމަ އެކަމަ ފުރިހަމަކަމާއެކު. އަދި މި ފުރުޞަތު ލިބުނު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މުއައްސަސާތަކާއި ބާރުތަކަށް، އެ މުއައްސަސާތަކާ ބާރުތަކުގެ ހިއްސާ ދެއްވަމުންދާ ފުރިހަމަ އަދި މި ގޮތުގައި އެ ހަމަކަމާ ހުރިހާ ހިސާބު ބާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވެސް މި ބިލު ފުރިހަމަކުރުމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި އެބަ ބާރުތަކާ. އެކުން މިދިޔަ ތަފާތު ހުރި ދަށަށްވެސް އިޚްތިޔާރުތަކުގައި އަދި ހުރި ޝަރުޢީ ހުރިހާ އެންމެ ޝަރުޢު އިންތިޚާބުތަކުގައި އެއް ބާރުތަކުން ވާނެ އެ ހުރިހާކަމެއް މުއައްސަސާތަކާ ބާރުތަކާ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބާރުތަކަށް ފުރިހަމައަށް އަދިވެސް އެއް ފުރިހަމަ ދާއިރާ ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ ހިދުމަތް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން، މި ބިލު ދިރުންތެރި އުސޫލުން ކުރިއަށް ގެންދާނެ ދޫކޮށް ދާއިރާތަކުގައި އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބިލުގެ ބައިވެރިވުން މި ކަމުގެ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ވިސްނާފައިވާ އެއްބަސްވުން ކުރަން ވިސްނާފައިވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. ހަމަގައިމުވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ހިތް އޮތީ ގޮތަށް ފަރާތުން ވެސް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ބަލާނެ ކަމުގެ އައިސް މި ޤައުމުގައި މީހުން އެއް ބާއްވަވައިފި. މާ ބޮޑަކަށް މީޑިއާގައި އެ ކަމެއް ހައްލުވެގެން ނުދޭ.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިމިގްރޭޝަން ޤާނޫނު 1/2007، އިސްލާހު ގެނައުމަށްޓަކައި މި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހާ ދޭތެރޭ ވިސްނާލާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުތައް ހަދަނީ ނޫނީ ޤާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުތައް ގެންނަނީ [illegible] [illegible] މަދު ބަޔަކަށް ނުވަތަ ކޮޅަކަށް ފައިދާއެއް ހާސިލުކުރުމަށް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޤާނޫނުތަކަށް ބަދަލުތައް ގެންނަނީ މިހާރު އޮތް ހާލަތަށް ފެތޭ ގޮތަށް [illegible] އިސްލާހުގެނައުން ނޫނީ ވެއްޖެއްޔާ އޭގެ ސަބަބުން ރައްކާތެރިކަމާއި ހިމާޔަތް އިތުރުކުރުމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް މި އިސްލާހަށް ބަލައިލާއިރު މީގައިން ފާހަގަކޮށްލަން 2، 3 ކަމެއް އެބަ އޮތް. އެއް ކަމަކީ ވަކި ކަމެއް ހާސިލުކުރަން ބޭނުން ވީމާ، އެ ކަމެއް ހާސިލުކުރަން ހަމައެކަނި ޤާނޫނަށް އިސްލާހެއް ގެނެސްގެން. އެއީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އެންމެ ރަނގަޅު އަދި އެންމެ ހެޔޮ ވިސްނުން ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލެއް ނުކުރަމު.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޤާނޫނުތައް ހަދަންވާނީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ފުޅާދާއިރާއެއްގައި އެކަމާ ބަހުސްކުރެވި އަދި މިއަދު [illegible] އޭގެ ހުރިހާ ވެސް ދިރާސާކުރެވި، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިފަދަ ބޭނުމެއް ހާސިލުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫނީ ޤާނޫނު [illegible] ގޮތަކަށް ބަދަލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަންފީޒުކުރެވޭ ޤާނޫނުތަކެއް. [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] ބޭނުމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު އެދެނީ ޤާނޫނުތައް ހަދައިގެ ނަމަ އޭގެ ސަބަބުން [illegible] އިތުރު ކުރިއެރުންތަކެއް ނޫނީ އިތުރު ފުރުސަތުތައް [illegible] ގޮތަކަށް [illegible] ނޫނީ [illegible] ދިއުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ޤާނޫނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާ ގޮތުން ނޫނީ މި ޤާނޫނަށް ގެނެސް ބޭނުންވާ ބަދަލުތަކާއި މިކަން ހިމެނިފައިވާ ގޮތުން އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބައެއް ޤަވާއިދުތަކާއި ކަންތައްތައް ހިނގާ ގޮތަށް ބަލައިލާއިރު އަދި މި ޤާނޫނަށް [illegible] [illegible] [illegible] އިސްލާހުގެ [illegible] އެއް އިސްލާހެއް [illegible] [illegible] މިނިވަން މުއައްސަސާ އެއް ގޮތުގައި ނޫނީ ސިވިލް ސަރވިސް އިން ނެއްޓިފައިވާ ސިވިލް ސަރވިސްގެ ބައި ނޫނީ ޤާނޫނުން އިސްތިސްނާވާ މުއައްސަސާ އެއް ގޮތުގައި މި މުއައްސަސާވެގެން ދިއުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible] [illegible] އިމިގްރޭޝަންގެ ކަންތައްތަކާއި ހިންގުމުން [illegible] ގޮތް ނޫން ހިނގާ ގޮތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަކިން މިނިވަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ބަޔާންގެ ގޮތުގައި ގިނަ ޤައުމުތަކުގައި ވެފައި އޮތީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިއީ ތަފާތު ތަޖުރިބާތަކާއި ތަފާތު ކަންތައްތަކުގެ އަލީގައި އެކަންތައްތައް ބޮލު ހަމަޖެހި ނޫނީ އިންތިޚާބުކުރެވިފައި އޮތް ގޮތް ކަމަކަށް ވާތީވެ އެ ގޮތަށް ހަމަޖެހިގެން ގޮއްސަވާ އުވަނީ. މީގައި ހަމަހަމަކަން ވެސް ބޭނުންތެރި ބައިވެރި ސަބަބުތަކެއް އޭގެ ފަހަރުތަކުގައި ވާނެކަން އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ޤާނޫނު 1/2007، އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރިއިރުގައި ދިމާނުވާ ރިޔާސީ ކަންތައްތަކެއް ނޫނީ އަހު ނުހިނގާ ކަންތައްތަކެއް މިއަދު މިދަނީ ޤައުމުގައި ހިނގަމުން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބާރު ނަގަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ވައްތަރު ކަންތައްތަކެއް މިދަނީ ބަދަލުކުރެވެމުން. މިއީ، އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް އަދި ޤާނޫނަކަށް އިސްލާހުތައް ގެނެވޭއިރު ޤާނޫނަކަށް ބަދަލެއް ގެނައުމަށް އުޅުނަސް ހަމައަށް ދިޔަ ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ވަކި ގޮތަކަށް ގެންދަން ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން، އެކަން ނިމުނީމާ އަޅުގަނޑުމެން ދަން އަނެއްކާ ވެސް އެއްޗެން ގޮތަކަށް ބޭނުންވާ ދަރަޅު އެއްޗެން ބަދަލެއް ގެނެސްދޭގޮތަކަށް އަދި އެ ގޮތަށް ގެންދިއުމަކީ އެއީ އެއް ނޫން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުތަކަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ހުރިހާ ޤާނޫނީ ކަންތައްތައް ވާންވާނީ. ވިޔަފާރި ދިނަ ބައިވަރު ދިމާ ކުރިމަތިވާ ކަންތައް ހަމައެކަނި ވަކިބަޔަކަށް ގޮތަކަށް ބަދަލުވެގެން ދިއުމަކީ ޤާނޫނު އިސްލާހުކުރުމުގެ ބައިވެރިވާ ދިރުން އެއީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރާ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މިސްރާބު ބަދަލުކުރާ ބައިމަދު ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިވެހިރާއްޖޭ މި ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވާނެ ނޫން ބައި ޤާނޫނުތަކެއް ގެނަސްއެވެ ފަހު މި ކަންކަމުގެ އިސްލާހުތަކާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ކަމަކީ ހާއްސަ ކަމެއް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި. ޤަވާއިދުތަކުގެ ކުރީގައި އެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ކަމުގައި ބެހޭ ކަމާއި ހިތާހުރިގޮތަކަށް އިސްލާހު ކުރުމަށް މާލިއްޔަތު ކަމެއް މިއަދު ނިކަން ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ބަދަލެއް ކަމަށް ކުރީގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ގުޅިގެން ހިތަށް އަރާ ސުވާލުތަކެއް ހަމަ ސުވާލު ކުރެވޭ ޤާނޫނުގެ ބަދަލު ބޭނުމެއް ނޫން ވިސްނި ނުވެ ނުވަތަ ނުކުރުމަށް އެއް ބަޔަކާ ކަމަށް ނުވުމުގެ އެއް މުހިންމު އަޅުގަނޑުމެން ގެނައީ މިގޮތަށް ގޮސް ނަމަ ކަމެއް ހިނގާ ވަރަކަށް ގޮތަކުން ބަދަލު ނުވެގެން. ކަމަކަށް އެކަމުގެ ދިރާސާ ކަމެއް ކުރީގެ ހައިސިއްޔަތުން މެދުވެރިކޮށްގެން. ކުރިއަށް ކަމަކީ ހާއްސަ ކަމަކަށް ކުރަމުން ގެންދިޔަ މުރާޖަޢާތަކާއި ސިފަކުރެވޭ ކަމެއް. އަދި ވިސްނާ ނެތި ވަކި ބަޔަކުން ގެނައީ އެއް ނޫން ވިސްނާ ނެތި ކުރުމުގެ ވަރަކަށް ދިރާސާކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަދަލުތަކަކީ ހަމަ ސުވާލު އުފެދޭ ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލުގައި މިއަދު ބައިވެރިވާ މަސައްކަތެއް ކުރެވި އަޅުގަނޑުމެން ގެނައި އަނެއްކާ އިސްލާހު ކުރަމުން ގެންދާ ކަމެއް ވަކި ކުރީގެ ބަޔަކަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން ކަމަކީ ބާރު ހިއްސާކުރާ މިކަމަށް ދިމާވާނެ ކަމަކީ ބަޔަކާ ހުރަސް އެކަމަށް ބަދަލުކުރަން ވިސްނާ ކަމުގައި ނިމިގެން ކަމަކަށް. ކަމަކީ ބަޔަކު ވަރަށް ގެނައުމުގެ ކުރިން އެ ނިންމުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ މަސައްކަތެއް ވިސްނުން. އެކަމަށް މި ކަން ބަލައިގަތުމަށް މިހާރު ބަދަލު ހުށަހަޅާ މި ބިލަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ބާރު ނެގުމަށް ވަރަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް މި ބިލު ފާސްކުރުމަށް ޖެހޭ ކަމެއް ކަމަކީ.

އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުން މިއަށް ވުރެ ފުޅާކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ޤާނޫނުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ފައިދާގެ ދާއިރާތައް އިތުރަށް ފުޅާވެ ކުރިއަރައިގެން ދާނެ ގޮތަކަށް ބަދަލުގެނައުމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންވީ ކަމެއް. އެ ނޫން ގޮތަކަށް އެ ބަދަލުގެނައުމަކީ އެއީ މުހިއްމު އަދި ބޭނުންތެރި ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުފެންނާނެ. އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަމުން އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ނިންމާލަމުން ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

10. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތައް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު އެޖެންޑާގެ އައިޓަމް 9- އިބްތިދާއީ ބަހުސް 1 ގަޑިއިރު. މި ހިސާބުން ނިންމާލުމަށްފަހު، އެޖެންޑާގެ އައިޓަމް 10- ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތައް މިއަދު ދާނީ ދެން. އެޖެންޑާގެ އައިޓަމް 10- ވިލިފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލުގެ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިޔުން. މި ބިލު ބަހުސްކުރުމަށް ބާކީ 1 ގަޑިއިރާއި 37 މިނެޓު އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑުމެން އިއްޔެ މި ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދިޔައިރު ޖަލްސާ ނިންމާލީއިރު ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ގެންދެވީ މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް، އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން ދަންނަވާފައި އޮންނާނީ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިވަގުތު ވަޑައިގެންނެވިފައެއް ނުވޭ އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ދެން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލްރާޝިދް ބަޒީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ އަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަމުން. ވޯޓަށްއެހުމުގެ ބެލް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލު ބިލަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މުހިއްމު ބިލެއް. އެހެންނަމަވެސް، މިގައި ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ހުރި ކަމަށް ފާހަގަކުރަން. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި މި އޮންނަނީ އިޖުތިމާޢީ ކުރުމަށްބަދަލު ހަމަޖެހުމުގެ ޒަމާން މަސައްކަތް ހުއްޓާލައިގެން މިބުދު ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރާ ވަޒީފާ އަދާކުރާ މީހުންނާއި އެ ނުމުން ވެސް މަސައްކަތްތެރިންނަށް ލިބިގެންވޭ. މިއީ މާނަ އަދި އަޅުގަނޑުމެން ހިފަނީ ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ އެނގޭ ޤާނޫނުއަސާސީ އިން މި ހުރި މަސައްކަތް ހުއްޓާލައިގެން މިބިލުގެ ހައްދުތަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެ މާއްދާގެ ބޭނުންކުރުމަށް ނަޒަރީ ގޮތުގައި ބައެއް މީހުން

ކަންތައްތައް ކުރަމުން ދާކަން މީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެ ގޮތުން ރިސޯޓުތަކުގައި ވަރަށް ނާދިރު ހާދިސާތަކެއް ވެސް ދިމާވެފައި އެބަހުރި. އެކަމާ ގުޅިގެން ހުރި އަޅުގަނޑަށް ފަތުރުވެރިން މި ވިޔަފާރި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ވާހަކަ އިން މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައި މި އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މި އެ ގޮތަށް ދިމާވާ ހާދިސާއެއްގައި އެ ވާ ކަމަކީ ހުރިހާ އެ މަސައްކަތް ދާއިރާގެ މީހުންގެ ބައްޓަމެއް ހަނިވެގެން ދާ ގޮތަކަށް ނޫނީ ނިކުމެއިގެންވާ ގޮތަކަށް މި އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތުކުރެވޭ ކަމެއް ނޫން. އެ ގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި ވާހަކަދައްކަވައިފައިވާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިމާޔަތްކުރަންޖެހޭ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި ބޭފުޅުން....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ގަޑިއިރު. (ވަގުތު ގަނޑުވަރު ހަމަވުން) އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ހަމަވެއްޖެ. މުޤައްރިރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ހުށަހަޅުއްވާނެ ގޮތަށް އެދެން.

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖަޢިފާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވީ އިއްޔެއްގައި ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަދައްކަވަމުން ވެސް މި 31 ވަނަ މާއްދާ އިން މި ލިބޭ ބައްޓަމެއް އުނިވެގެން ދާ ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައި ވާތީވެ އަދި އެކަމަކު ބިލުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނުގައި ނުހުރުމުން ގޮވާލުމީ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވީ، މިހާރު ސަރުކާރުގެ އަމަލުކުރާ ހުރި ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 28 ވަނަ މާއްދާގެ ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަމާއި 32 ވަނަ މާއްދާގައި މިއޮތް އެއްވެ އުޅުމުގެ މިނިވަންކަމަށް ވެސް ހަމަ ހުރަސްއެޅޭގޮތަށް ސަރުކާރުގެ އަމަލުތަކުން ބަރާބަރަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ހޮޅުއަރުވަނީ. އަދި އެ ގޮތުން އެކަން ނުކުރުމަށް ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން. އަދި ހުރިހާ ބޮޑެތި ހާލަތްތަކުގައި ސަރުކާރުން ޢަމަލުކުރަމުން އައިސްފައިވާ ގޮތުން ނަގައިގެން ކަމުގެ ފުރިހަމަ ބާރު ދައުލަތަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް، ސިފައިން ޢަމަލުކުރަމުން އައި ގޮތާއި ހިލާފަށް ކަމަށް ވެސް ހަމަ ދަންނަވާލަން. ދެން މިއަދު ވެސް 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލައިލާއިރު މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ 2 މީހުން އަދި ގިނަ ފަހުން 10 މީހުން އެއްވެ އުޅުން މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ނުފެންނަ ގިނަ މީހުން ގޮތުގައި 10 މީހުން ގޮތަށް މި ބާއްވާކަށް. އެއީ އެއްކޮށް ހަމަ ގިނަ މީހުންނާ ގުޅޭ ކަމަކަށް ވަނީ. ޖުމްލަކޮށް ބަލާއިރު ދެ ބައި މީހުން އެއްވުމެއް ޤާނޫނީ ގޮތުން ބާރުލިބިގެން ވާއިރު މި ސަރުކާރުން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ އެއްވެއްޖެ ގިނަ މީހުން ވެސް ހަމަ ބައިވެރިވާން ބާރުއަޅައިގަތުމަށް ކަނޑައެޅުމާއި. އަދި މިއީ 11 ވަނަ އަހަރު ބަލައިލާ އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ފާހަގަކުރެއްވިން ހުރިހާ ވާހަކަތަކެއް ހިނގަމުން ދާ މާސައްކަތް ނިސްބަތްވެގެން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތްހަމަޖެހޭ ބައެއް ކަމެއް

ގޮތަކަށް ވާނެއެވެ. އޭރުން މަސައްކަތަށް ނިކުންނަން ތިބޭ މީހުންގެ ވަރަށް ދިގު ބައްދަލުވުންތައް ގެއްލިގެން އުޅޭނެ.
އެއީ ފެބުރުއަރީމަހުން ހުއްދަ ނޮވެމްބަރު ކަމަށް ވަނީ ދަން ހަމައަށްދުވަސްކުރަތާނެ ކަމަ ގޮތެއް އެ ފެށޭން ދަނަން
ޝަރުޠުތަކެވެ. ދަންނަވަ އެ މާއްދާގެ (ނ)ގައި މިއަށްސަ (ރ)ގެ ދަށުން އިސްތިސްނާކުރެވޭ މާއްދާގެ ވަކި ގޮތް އަށް ނުވަތަ
މަސައްކަތަށް ނުނިކުމުގެ 12 ގަޑިއިރަށް ފަހުން ދިޔަފުށުގައި އަދި ބަލަކަށް ކުރިއަށްދާއިރު ނިކުމުގެ ޚިދުމަތްތައް
ވަކި ދީ ފަރާތުން ނިކުންނަމުން ކަމަށް މިހާރު މާއްދާގެ ދަށުން ވަސް އެހެންނަމަވެސް ކުރިން ވަގުތުގައި ވަކިކަން
ވިސްނާލަން އެބައެވެ. އެއީ އެފަދަ ހާލަތްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ މި ކަމާބެހޭ ނުވަތަ މަސައްކަތަށް ނުނިކުމެ މި
މީހާ ބަލާލުމުގެ ކަމަށް ގެވިއްޖެނަމަ އެއްބަސްވުމުން ވިސްނާލަން އެބައެވެ. އެހެންވީމާ، އިސްތިސްނާވާ ހާލަތްތަކުގައި
އެފަދަ މާއްދާއެއް ތަ ކަމަށް ވަކިވާ އަ ހަމަޖެހިފައިވާ ސަބަބަކާ ގުޅުންހުރި ފުރަތަ ގުޅިގެން ކަމެއް ކަމަށް އެއްބަސްވެވޭ
ފަށް. އެހެންވީމާ، އެއްބަސްވެ ހަމަ މައިގަނޑު ގޮތުގައި އިސްލާމީ ދީނުގައި އެއްބަސްވެ ވެސް ފާހަގަކުރެވޭނެ
ބޭނުމާ ދީނީ ހުކުމްތަކާއި އެހެން އިޖުތިމާޢީ ގުޅުންތަކުން ވެސް ވަކި ފާހަގަކުރެވޭގޮތަށް. ގުޅުވާ ކަމަށް
އެއްބަސްވެސް ހަމަ ބެލެވޭ މިގައި މަސައްކަތްތަކާ މީހުންގެ ބައްދަލުވުން ވެސް ހަމަ ދިރާފާ ވާ ގޮތް
ހަމަޖެހޭގޮތުގައިވާ ކަމަށް ބަލާގޮތުގެ އަދިވެސް މިގޮތަށް ކަމެއްގައި އެކަން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް
އެހެންނަމަވެސް، ވަކި ނުކުންނަން ގައިޑްލައިން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކެއް އެބައެވެ. އެގޮތުން ގުޅުން ދިނުމާއި ގަވާއިދު ގޮތުން
ދިނުމުގެ އެބައިގެ އެއް އެއްބަސްވެ ދަރަނިވެރި ހަމަ މިފަދަ ގޮތަށް ފޮނު މިއިގޮތަކަށް ބައިގެ ފަރާތަކީ. އެއީ
ހަމަޖެހިފައިވާ މިނިވަންކަން ލިބިގެން ހިދުމަތް ނުވަތަ މަސައްކަތް ނިމިގެންދާ މިނިވަންކަން ލިބިދޭ އެ ގޮތުގެ
ހުރި މެދުވެރި ގުޅުންހުރި ގުޅުންތައް ދިނުމުގެ ފަރުމާކުރުމުގެ ހަމަޖެހޭގޮތުން ކަމަކަށް އެހެންވާ ގޮތަށް މި ބިލު
ބަޔަށް ގޮތަކަށް އެއީ އެއްބަސްވެވޭ ވަށް ބެލެނިވެރިން ކަމަކަށް ނުވާނެ. ދިނުމަށް ހަމަ މިހާރު އެއާއެކު ގުޅޭގޮތުގައި
އެއްބަސްވުމުން އެބައެވެ. ދެން ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުން ފަހަރެއް ވަކި ހަމަ ހިމެނޭ ގޮތަކަށް މި ބިލު ބައްދަލުކުރެވޭނެ.
އެއީ މުވައްޒަފުން ހިދުމަތް ކަމަށް ހިމެނޭ ރަސްމީ އިދާރީ ކަރުދާސް ތަކުގައި ހަމަޖެހޭ މުވައްޒަފުން އެއް ފުރަހަ
ވެސް ވަނީ ނިސްބަތުން ނުވަތަ މަސައްކަތަށް ނިސްބަތްވާ އެއީ އަ ސިޔާސަތު ވަކިން ބޭނުމަށް ގުޅުންހުރި ލިބިދޭން
ކަމެއް. އެއްބަސްވުމުން މަޤްޞަދު ފުރިހަމަ ހިނގައިގެން ހިންގައިދޭ އިންސާނިއްޔަތު ހިންގައިގެން ދިނަ ގެން.
އެހެންވީމާ، ހަމަޖެހިފައިވާ ފުރަތަމަ މަޤްޞަދު އަދި އަސާސީ އެއްބަސްވުމުގެ ހަމަ އަދި ބާއްވަނީ އަ
ފެބުރުއަރީގައި މަސައްކަތް މިހުންނަ ވާހަކަ ދައްކައިގެން ހައްގުތަކާ ގުޅޭ ބެލުން. އަދި ވަކިން ކުރިކުރި
ކަންތައްތަކުގައި އެއްވެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މަސައްކަތް ހުއްޓުން ވެގެން ނުވާނެކަން އެއީ އެއްބަސްވުން ހިމެނޭ މި
ބައިގައި ވެސް އެއްބަސްވުން ހަމަ ފުރިހަމަކަމާ ވަކިގޮތަކަށް ކަމެއް ކަނޑައެޅެ. އެއީ އެއްބަސްވުމުގެ އިޤުތިޞާދީ
އެއްބަސްވުމުގެ ފައިސާ ބިލުން ހުއްދަ ވަސީލަތްތައް ހުއްޓިގެން އެއްބަސް ހަމަ ގޮތަކަށް ފައިދާ މިގެ
ނުލަބަކުގެ ކަމްތަކުގައި ދިނުމަށް ގޮތަކަށް މިހާރު ހުރިހާ ފުރަތަ ހަމަ ވަނަގެ ގޮތަކަށް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އަ

ހުރިހާ ގޮތަކަށް ބަލާފައި މި ބިލު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިއީ މުހިއްމު ބިލެކޭ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލު ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތުގެ މީހުންގެ ބަދަލުތަކާއި ވެސް އަދި މިހާރު މިއޮތްގޮތުން ގެއްލިގެންދާ ގޮތަކަށް މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ބަދަލުތަކެއް މިބިލު އަލުން ބައްޓަންކުރުމަށްފަހު ފާސްކުރަން ވެގެން ދިޔައިމަ މީގެ ބޭނުން މަސައްކަތްތެރިންނަށް ވެސް އަދި ތަނުގެ ވެރިފަރާތަށް ވެސް ހިފޭނެ ގޮތަކަށް މި ފަރުމާވެގެން ދާނެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރިމަތީގައި މިއޮތް ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބިލުގެ ވާހަކަ ދެއްކެވިގެން މި ދައުރުގައި އިއްޔެ ވެސް ދިޔައިރު ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ފާހަގަކޮށްލެއްވި ރިސޯޓު މުވައްޒަފުންގެ ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލަކީ ވަޒީފާ އަދާކުރާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް އަދި ވަޒީފާ ދޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް މި ބިލު ޤާނޫނަކަށްވުމަށްފަހު އަމަލުކުރަންޖެހޭނޭ ބިލެއް ކަމުގައިވިޔަސް ރިސޯޓު މުވައްޒަފުންގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަކުރާރުކުރާ މިސާލެއްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަން މި އުޅެނީ. މިސާލަކަށް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނުންކުރާ ރިސޯޓު މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތު ގޮތުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާއި އަދި ރިސޯޓު މުވައްޒަފުންގެ ހައްޤުތަކާއި އަދި މި ރާއްޖޭގައި މިވީހާ ތަނަށް ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތައް އިދިރޭގަނޑު ތަކުރާރުވަމުން އިޢުލާނުތަކުން އަދި މި ރާއްޖޭގައި ނިކުންނަން ކުރިޔަށް ވަނީ ރިސޯޓު މުވައްޒަފުންނަށް ވާތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރިސޯޓު މުވައްޒަފުންގެ ބޭނުން މިސާލު މި ބޭނުންކުރަން އުޅެނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހިމާޔަތް ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި ހިމާޔަތް އިންސާނީ ބައެއް ދީނަ ހަމަހަމަ ތަރުތީބުގައި ވެސް ހިމާޔަތް ވަޒީފާ ދީ ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރަމުން ދިޔައިމަ އިހުމާލުވެގެން ދާން ވެސް ކުރާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކުރިމަތީގައި މިއޮތް ބިލު ޤާނޫނަކަށް ވެގެން ދިޔައިމަ މިފަދަ އިހުމާލުތަކާ މިފަދަ ހަރުކަށިކޮށް ހައްލުކުރެވޭނެ ވަސީލަތް އުސޫލުތަކަށް ޓާސްކުފޯސް ވަރުގެ ޓީމެއް ހިމެނޭނެ ގޮތަށް ގެނެވިދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވާހަކަދައްކަވާފައިވާ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިދާޅުވި މިބިލު ޓާސްކުފޯސް ފޯމުކުރުމާއި ޓާސްކުފޯހުގެ 31 ވަނަ މާއްދާ އިން މި ލިބޭ ބައްޔާ އިހުމާލުކުރުމުގެ ބައްޔާ ހަނދުމަކުރަން ދެން. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ދެނެގަނެވޭނެ އެހެންނަމަވެސް ނުދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ޓާސްކުފޯސް ވިޔާ، އަދިގަނޑުމެން އެކުލަވާލެވުނީ. ޓާސްކުފޯސްގައި ވިޔަސް އަދި އެއްވެސް ފަރުދަކަށް ލިބޭ ބައްޔަކީ ޖުމުލަކޮށް އެއްކަލަ ހަމަގޮތަކުރެވޭ ވާ ބައްޔާމަކާ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ކާކުމެ މިހެއްގެ ވެސް ބައްޔާ މި ޢާންމު އަނގަ މިހާރު ބައްޔައި އެހެން ހަމަވާ ހިސާބުގައި ހާއިރުވާކަން ދުޖާތަމަލަތް ކަމުގައި ވަންޏާ ބައްޔައި ޖިނާޔަތަކާ ވެސް އަޅާނުލެވޭނެ. އަދި ދުޖާތަމަލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ވެސް އަޅާނުލެވޭނެ. ބައްޔައި ޖިނާޔާ ވެސް އަޅާނުލެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޚާއްޞަކޮށް ގޮތުގައި އަމިއްލަ ފަރުދުންގެ ބައްޔާތަކަށް ވެސް ރަނގަޅަށް ޓާސްކުފޯސް އޮނިގަނޑުގެ ތަރުތީބުން ގެންގުޅެނީ ހިމާޔަތް

ހިފަންޖެހުނީ ބައިވެރިވާކަމަށް ވާންޖެހޭ. ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކުގައި ސިޔާސީ މަދަނީ އެ މުޢާހަދާތަކުގައި ވެސް އަދި އައި.އެލް.އޯ ތަކުގައި ވިޔަސް ވެސް މިކަހަލަ ބައިވެރިވާ އިޖްތިމާޢީ ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިވެރިވާ ވަކި އަނިޔާއެއް ދެކޮޅުން ވަކި އިސްތިސްނާގެ ދެކޮޅުން ގެނެވޭ ބައިވެރިވުން ގެނެވޭ ކަންތައްތަކުގައި ކަނޑައެޅިގެން ބާރުއަޅާފައިވާ އަންނަން. ބެލުމުގެ ވަކި މާއްދާތަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުސާވާތަކަށް 4 ވަނަ މާއްދާގައި މި އަނިޔާއެއް ސަރުކާރުގެ ދަށުން ހުއްދަ ކުރާނެ ހުއްދަ ދޭ ވާނެ. 7 ވަނަ މާއްދާ ގައި މި އަނިޔާއެއް ނުވާނެ ކަމަށް ވަކި ނުވާނެ ކަމަށްވާތީ ޖެހިގެންދާ ޤާނޫނުތަކަށް ޖަވާބުދާރީވުން. 10 ވަނަ މާއްދާގައި މި އަނިޔާއެއް ވަކި ސަރުކާރުތަކުގައި ކަނޑައެޅިގެން ޤާނޫނުތަކަށް ވާނެ. އަދި ކަނޑައެޅިގެން ޖަލުތަކުގައި ހުރި މީހުންނާ މެދު އިންސާނީ ކަރާމާތަށް އިޙްތިރާމްކުރުމާއި ޒުލުމާއި ނުލަފާ އަދަބުތަކުން އަދި ކަނޑައެޅިގެން ޖަލުތަކުގައި ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން ވެސް ރައްކާތެރިކޮށް ޤާނޫނާ ހިލާފު ގޮތުގައި އަނިޔާ ނުދިނުމާ ބެހޭ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ބެލުމުގެ 2 ފަޤުރާގައި ވެސް. ވަޙްޝީ ފަރާތަކުން ވެސް މުސާވާތަކަށް ނުލިބުމަށް މިނިވަން ވެސް އިސްތިސްނާ ކަނޑައެޅިގެން އިޖްތިމާޢީ ޤާނޫނު ނުލިބިދާ ދެ ފަރާތަކުން ވަކި ޢަމަލުތަކަށް ވެސް ދޭން ކަމަކަށް އަދި ކަނޑައެޅިގެން ފެނޭ. އިސްތިސްނާ ކުރެވޭ، ދެ ފަރާތަކުން ވަކި ޢަމަލުތަކަށް އިސްތިސްނާ އަދި ކަނޑައެޅިގެން މި ދެންނެވި މުސާވާތަކަށް ބައިވެރިވުމާއި ވަޙްޝީ ފަރާތަކުން މި ފަސްދުވަސް މި ބެލުމުގައި މި ކަނޑައެޅިގެން ބައިވެރިވުމަށް ސަރުކާރުތަކުގެ، ވަކިވަކި ފަރާތްތަކުގެ. މުސާވާތަކަށް ނުލިބިގެން ދެވޭ ޝަރީޢަތުން ގެނެވޭ ހުކުމްތަކުން ސަލާމަތްވުމަށް.

ގެނެވޭ މަޤާމަށް ފުރުޞަތު ދެއްވުމަށް. އަދި އެހެންމެ ނިޒާމީ ކަމަށް ވަކިވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ދިނުމަށް ދެ މީހުން ގެ ފުރުޞަތު ވެސް ދެއްވުމަށް. ނިޒާމީ ދެ ޤާނޫނުތަކަށް ނިކުންނަނީ. އެގޮތުން، ގެނެވޭ ދެ ޤާނޫނުގެ އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ވަޙްޝީ ދެ ފަރާތަކުން ބަޔާންކުރާ ނުގެނެވޭ އެ. އިސްތިސްނާ ކުރެވޭ، އެގޮތުން ބަލާ އިސްތިސްނާ ދެ ފަރާތްތަކަށް ފުރުޞަތު އެދެމުން. ހަމަ މިގޮތުގައި ނިކުތް ޤާނޫނީ ފުރުޞަތު ނިކުންނަނީ. ވަޙްޝީ ފަރާތަކުން ވެސް އަދި ކަނޑައެޅިގެން ހިމެނޭ މިކަހަލަ ޢަމަލުތަކާއި ހުއްދަ. އެގޮތުން ބަދަލުގައި ވަޙްޝީ ދެ މީހުންގެ، މުސާވާތަކުގެ ބައިވެރި ކަނޑައެޅިގެން ވިސްނާލުމަށް މި އިސްތިސްނާގެ ފަރާތަކުން ފުރުޞަތު އަދި ކަނޑައެޅިގެން އެކަމަށް ފިޔަވާ. ގަވާއިދު ހިނގުމާއި، ވަޙްޝީ ބައި ގެންނަ ހިނގާފައި ވަޙްޝީ ގެ އިސްރާފު ހިނގާފައި ކަށަވަރުކޮށް ދަށުން ނެރުމާ މި ގެންނަވަނީ މުސާވާތަކުގެ ދެ ކަނޑައެޅިގެން ނިސްބަތް ހޭ ބައެއް އެވެ ހުރި، ގެންނަނީ ބެލުމުގެ ދެ މީހުންގެ އެއް ހަމަތަކުގެ ނިސްބަތުން ޤާނޫނުތަކަށް ނުފޫޒު ކަމެއް. ޤާނޫނުތަކަށް ނިކުތް ފުރުޞަތު ހަމަތަކުގެ ބާރުއަޅައިގެން ދެ ފަރާތަކުން ނުދެވޭ ގެނޑު. ޖަލު ގާނޫނު ޢަދަލުގެ ހަމަތަކުގެ މިދެން ފުރުޞަތު ނުލިބޭނެ. މި ބެލުމުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި އެވެ އެއް ޤާނޫނުތަކަށް ނިކުންނަ އިދާރީ ސަރުކާރުގެ ވަޙްޝީ ފަރާތަކުން ވެސް އިސްތިސްނާ ނުހިމެނޭ. ކަނޑައެޅޭ ވާނެ އެވެ. އެގޮތުން ހަމަ ގެނެވޭ ޖަލު ހިނގާ ނުކުރާއިރު ދެއްވުމާ އިސްތިސްނާ ނިކުންނަ ވަޙްޝީ ފަރާތަކުން އިޖްތިމާޢީ ޤާނޫނުގެ ނިކުތް ފުރުޞަތު

ހަރުތާލަށް ނިކުތުމާ ޤާނޫނުގައިވާ ފިޔަވަޅުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ދެން ހަރުތާލަށް ނުކުތުމަށްފަހު ވަޒީފާގެ ބިރުވެރިކަން ވެސް ދެއްކިގެން ނުވާނެ. އިތުރަށް ހަރުތާލު ހުއްޓާލުން ޝަރުތުތަކާއި ވެސް ކަނޑައެޅިގެން ނުވާނެ. ހަމަ އެހެންމެ ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުން ދޭންޖެހޭ މި ހަރުތާލު ރަނގަޅަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެކަން ކަށަވަރު ކޯޓުން ވެސް. ކޯޓުތަކުން ވެސް ޖެހޭނެ. އެހެނިހެން ޚިދުމަތް ވެސް ހަމަޖައްސައިދޭންޖެހޭނެ. ފެންވަރުގެ ހަރުތާލުކަމާ ކަމުގައި ވެއްޖިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލުގެ އެބަހުރި ތަފާތު ކަހަލަ ކުދިކުދި މާއްދާތައް. މިސާލަކަށް 11 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ އޮތް އަމިއްލަ އަށް މިސާލަކަށް ވަޒީފާ އަށް، މަސައްކަތަށް ނުނިކުމެ ތިބެވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ބިލުން ފާހަގަކުރަން އަކުރުން އަކުރަށް. އެހެންނަމަވެސް އެފަދަ ތަނެއްގައި ކުރާ މަސައްކަތް ނުވަތަ އެފަދަ ތަނަކުން ދޭ ޚިދުމަތްތަކަށް ހުރަހެއް ނުވަތަ އުނދަގޫވާ ނުވަތަ ގެއްލުމާ ފަދަ އެއްވެސް އަމަލެއް އިންތިޒާމުކުރުމުގެ ގޮތުން ވަޒީފާ ނުވަތަ މަސައްކަތް ނުނިކުންނަ ފަރާތްތަކުން ކޮށްގެން ނުވާނެ އެވެ. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއޮތީ ދެން މަސައްކަތު މިހާ އަށް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ތައްބީއް އަރާ ހިސާބުގައި ހުން. ވަޒީފާ އަށް ނުނިކުމުމުގެ ބައެއް ލިބިގެންވާ. މިގައި ޤާނޫނުން ބަލާ ލިބިދޭ. އެހެންނަމަވެސް ވަޒީފާ ފަރާތުން އުނދަގުލެއް ނުވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް. އެހެންކަމުގައި ވެއްޖިއްޔާ ކުރެވިދާނެ އެވެ. ނަތީޖާ އެއް ނުނެރެވޭނެ ކަހަލަ ހަރުތާލުކަން ވެގެން ދާން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުވިސް ކާޑު ނުދިނުން، ކާއްޖު ނުދިނުން، ލޯކަލް ހުރުކަން ނުލިބެން، 2 މަސްދުވަސް ވަންދެން ދުސާލަ ނުދިނުމާ 30 މިނަޓު ވެގެން ފެށިގެނެއްގައި ސަލާމްކުރާ 30 މިނެޓް އެއް ފަހަރަށް ވަޒީފާ އިން ވަކިކުރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ވަންޏާ ހަރުތާލު ވެސް ކުރޭނެ. ދޭން ވެސް ކުރޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މިފަދަ އިންސިޑެންޓެއްގެ ތެރެއިން ކުރާ އަރުވަމުން ދައްކަމުންނާސި ނަތީޖާ މިއަދު ވެގެ ފެލިޔަވަ ފަދިން. ނަތީޖާ ރަނގަޅު ވެސް ވާނެ. ނަތީޖާ މާ ދެރަވެސް އަންނާނެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެން 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް ބަންދުކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް އަލުން ފަށާނީ 11:00ގައި. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ފަށާއިރު ކުރިއަށް ގެންދާނީ ހަމަ މި ބިލުގެ ބަހުސް މަރުޙަލާ. އެހެންވީމާ، ފުރުޞަތު އެދިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން ޖަލްސާ އަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށް އަޅުގަނޑު ބަންދުކުރަން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.

[ހުސްވަގުތުކޮޅު 10:30 އިން 11:08 އަށް]

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު އަޅުގަނޑު ޖަލްސާ ކުރިއަށް ގެންދަން މި ފަށަނީ. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ 1 ގަޑިއިރު. ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ބިލު އިބްތިދާއީ ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރަށް.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. اسلام عليكم. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް މުނާސަބު ވަގުތެއްގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލަކާ ދޭތެރޭގައި ވާހަކަދައްކާލަން ފުރުޞަތުގެ ލިބުނީތީ އެ ބިލު ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އާދެ، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް އަޅުގަނޑުގެ އިޚްލާޞްތެރި ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ، ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލު ގޮތުން އެއްކޮށް ދަންނަވާލާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާ އިން ލިބިދީފައިވާ ޙައްޤުގެ ބޭނުން ހިފަންވާނެ. ނަމަވެސް، އެ ޙައްޤުގެ ބޭނުން ހިފަންވާނީ ޤާނޫނެއްގައި. އަރިސްމިރުންގެ ބައްދުގަކަރު ދުނިޔޭގެ ގިނަ ޖޮއްގައި. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ މައްސަލަ އެއް ހަރުތާލުކުރުމުގެ ސިޔާސަތުން މިއަދު ހިނގަމުން އަންނަމުންދާތީ. އެހެން ޖަހަގަކުން އެހަމާ ބޮޑު ގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ހިތުގައި އުފެދޭ ސުވާލުތަކާއެގެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. އާދެ، ޒަމާނުވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތު މި އާޝިޔާ ބައްދަލުކުރަނީ ވަރަށް ވާދަވެރި ސިޔާސަތެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ސިޔާސަތު އެއް ދުވަހުން އަނެއް ދުވަހަށް ކުރިއަރަމުން ގޮސްފައިވާ މިންވަރަކީ ވާދަވެރިން އިންތިހާ އަށް ހަސަދަވެރިވާ މިންވަރަކަށް ކުރިއަރާފައިވާ ސިޔާސަތެއް. އެހެންކަމާ އެކު އެގޮތަށް ގަވާއިދުތަކުން މި ސިޔާސަތު...

ރިޕޯޓަރުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ދުވާފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވަމުން.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އެހެންކަމާއެކު ވޯޓަރުން މި ސިޔާސަތު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިނގަމުންދާ ގޮތް ދެކުމުގެ ބަލަމުން ގެންދަން. ކަމަކީ ކަލްއް ދިރާމި ކަމުގައި ވިހޭސް އުގަމު ގަވާއިދުތަކުން ސިޔާސަތު ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި. އާދެ، ދިވެހިރާއްޖެ އަކީ މި ދުނިޔެމަތީގައި އަދަބު ސިޔާސަތު ކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ސިޔާސަތު ސަބަބަށް އަޅުގަނޑު

ދަންނަވައިދީފާނަން. އަޅުގަނޑުމެން އުންމީދުކުރާ ގޮތުގައި މި ދިވެހިރާއްޖެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ސުވަރުގެއަކަށް ވެފައި މިވަނީ މިތާނގައި އޮތް ހަމަޖެހުމާއި އަމަންއަމާންކަމުގެ ސަބަބުން. އެކަން ނެތް ނަމަ މިތަނަކަށް މިހާ ގިނަ އަދަދަކަށް ފަތުރުވެރިންނެއް ނާންނާނެ. މިހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަތުރުވެރިކަން ރަށްރަށުން ނުފެތުރޭ އެހެން ކަމެއް މިއަދު ފެންނަމުން ދާނީ، މި ދިވެހިރާއްޖެ އަށް ކުރިން އައި އުޅޭ ބައެއް ބަޔަކު ނާންނާނެކަން ވެސް ފާހަގަކުރަން އެބަޖެހޭ. ދެރި މިދަނޑުމާއިރު މިތާ ކައިރި ރިސޯޓުތަކުގައި އެ ހިނދި ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ކަންތައްތައް ވަރުއަށް ހިނގާލާފައި މި ސިޔާސަތަށް އަދިކަން ފާހަގަކޮށްލަން އޭގެ ވާހަކަ ވެސް ބަޔާންކޮށް ހަރުދަނާކުރަން އެދިއްޖައުމެ ބޭރުގެ ބަޔަކު ބޭރުގެ ލަސްވުމެއް ކަމަށް ދޭހަވާ ބަލާކަމާއި ނުވެސް އިޤުތިސާދީ ނިޒާމެއް. އާދެ، މާދަމާ ވެސް އަޅުގަނޑު ފެނުން ރިސޯޓްއާއި މުޤާމުތަކަށް. އަޅުގަނޑު ވެސް ބަލާފައި ހިނގުން ބޭނުންވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ހަމައެކަނި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ ރިސޯޓުގައި އެކަމުގައި ނުކުރާނެ. އެކަން އަޅުގަނޑު ނުކުރާނީ ދިވެހިންނަށްޓަކައި، މި ކަމުގެ ރިސޯޓްތަކައި. އެހެންނަމަވެސް، މި ބަލާނީ ބޭނުން ހާޒިރުވުމުގައި ހިމެނޭ ސަރުކާރައި އަޅުގަނޑު އަދިވެސް މި ބަލާނީ ބޭނުން ހިތާ އެ ފަތުރުވެރިކަން ކުރާ ރައްކާ ހަރުދަނާ ކުރަނީ ބިރުވެރިކަމުގައި އަޅުގަނޑު ބަލަހައްޓާލާ ބާރަށް ދަށުވަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިހުސާސްތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޝަރުޢީ އިޖްތިމާޢީ ދުނިޔެ އެ ބޭރުފުށީގެ ކުރިމަތިލާއިރު. ދުވަހަކުން އުމަށްޓަކާ ބަލާކަށް، އެ މަސައްކަތް ދެކޭކަށް ފަތުރުވެރިންނަކީ ނުހެދޭނެ. ބޭރުގެ ބައެއް ބަލާ އެއްބަނދަކަށް އެއްވެ ލިބިގެން ހަނދާނުން ތިބޭނެ އަނބުރާކުރުމުގައި ވިދާ ބޭރުގެ ބައެއް ބަލާ ޖެހިގެންބަލާ ވެސް. ސާކިން ހާކަނޑު އަނބުރާ ބައެއް ބޭރުފުރާވާ ކަސަބާ ހުނި ފަސް ބަދަލު ދުރުފުރިވާތީ ނަމަ އެބަބަލާ އަޅުތަކާ ޝަރުޢީ ފުރުޞަތު ނުހެނގޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ނަމަ ފަތުރުވެރިކާ ނުހައި ދިރިއުޅުން ހަމަޖެހިފައިވާ ބަލަ. މާކަ ބައިވެރި ވަސީލަތްތަކާ ބައިބަލާ މިބި ބައެއް ނުދާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. އާދެ، ބޭރުގެއަކަށް ހުވަފެނުފަދަ ބައިވެރިވާ ފަހަރަތަކުންނާއި މިކަމަށް ޝަރުޢީ ފިކުރަށް ހުނަ ފަހަރަތަކުން ވަރަށް ބޭރަށް ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ ހުވަފެނުތަކުގެ ކުރިން މި ކުރެވޭ ބޭރުގެ ބައެއް ޢާއި މިސާލުން ނުކުންނާނެ ނާރުވާ ނަތީޖާ އައީ ބޭބައިކަން. އެހެން މިދާން ބާރާއް ހަރުދަނާވާގެން ކުރެވުފައި ހުނަ ބޭދީ ބޭނުމާއި ހިނގާ ބޭދީ މަސްއޫލިއްޔަތު އެނގި މިނޫކަން ފަށް ހުރިހާ ހިސާބަކުން އެ ޚަރަދުކުރާތާ ފަހަރަތަކުން އެ ލިބިގެންދިޔަނުނާ ދެކެވޭތާ އެ ތަނުގައި ހަމަޖެހިގެން އެ އެތު ބައެއް ކަނޑުގެ ދެކެމުން ޤައުމީ ތަރައްގީއާ ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ. ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު ހުވަފެނުތަކުގައި ދިރާރާ މައްސަލަ އެއް މިއި އަޅުގަނޑުގެ ފާރަފާކުރުވާ ކުރިން ގޮތެއް މި ދަންނަވަން. އެއް ތާނގައި އަނެއް ތަނަ އަރާކުރުމުގެން މައްސަލަ އެބަ އުފެއްދު. މިސާލަކަށް، ކުރިމަތިވާ ކުރާނީ ބޭރެއްގައި ފުރަށް ބަނޑަށް ފުރައި އެތެރެން ލިބި ސަރުކާރު ހަމަ ބަނޑަށް ފުރައި، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އަދާކުރާ ތެރެން އެ ހުދުމަތި ނުލިބޭ ފަށް މައްސަލަ އެބަ އުފެދޭ. މިފަދަ މިކަން ހިނގައިގެން ނުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަނީ. ދ

ރަށަކީ އެއް މިންވަރަކަށް ފައިދާ ލިބޭނެ ދެ ރަށްކަމަށް ވެސް ބަލައިގެން ނުވާނެ. އެއް ރަށަށް ލިބޭ ފައިދާއަށް ވުރެ އަނެއް ރަށަށް ލިބޭ ފައިދާ ކުޑަވެދާނެ.

ކެންދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ކުޑަކޮށް ތަފާތު ވާހަކައެއް ދައްކަން ބޭނުންވަނީ މިތަނުގައި ޕާޓީތަކުން ގިނަ މެންބަރުން ދެއްކި ވާހަކަ އާއި އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލު މި ކަމުގައި ކުރެވޭ ތަފާތު ވާހަކަތަ. ޚާއްސަކޮށް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ހަމަ އުނދަގޫ ބިލު ހުށަހެޅި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑު ފެނިގެންދާ ގޮތުގައި މި ބިލަކީ ދިވެހި ޤައުމަށް، ރައްޔިތުންނަށް ހުރި އެދިގެން ހުރަހެއްފަދައި އޮތް ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން ފެބުރުވަރީ ނުކުރުވޭ. އަޅުގަނޑަށް މި ބިލުގައި ހިމަނާފައި ހުރި އުސޫލުތަކާއި، ބޭސިކްވައި ހުރި ވާހަކަތަކާއި، ހާލަތާއި، ބިލު ހުށަހެޅުން ގޮތް، ބިލު ހުށަހަޅާ މެންބަރު ނިސްބަތްވާ ގެސްޓްހައުސް ބާޒާރުތަކާއި، މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކަށް ވިސްނާލީމަ އަޅުގަނޑަށް ސިފަކުރެވުނީ މިއީ ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އިންވެސްޓަރުން ރިސޯޓް ހިންގާ ވިޔަފާރިވެރިން ކޮންޓްރޯލް ހަރަދުގެ ބަދަލު ގެނައުމަށް ކުރާ ކަމެއްގެ ބިލެއް ގޮތުގައި. އެއްގޮތަކަށްވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ރިސޯޓް ވިޔަފާރިކުރާ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ހުރި އުނދަގޫ ހުރަސްއެޅިފައި އޮތް ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން ނުކުރެވޭ. މިއީ ރިސޯޓް އިންވެސްޓަރުން ހަރަދުކުރި ފައިސާ ޖީ.ޑީ.ޕީ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި އަޅުގަނޑު ސަޕޯޓްކުރަން. ދެވަނަ ވާހަކައަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ވާހަކަ އަދި އުސޫލުތަކުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ފެންނަނީ ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ބާޒާރުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމާއި ދިވެހި އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރުވާ ރިސޯޓްތަކުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަދަލުތައް، އެހެން ކުރުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤަވާޢިދުތައް މި މަޖިލީހުން ހުށަހެޅި ކަމަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެއްވެސް ގޮތަކުން ޤަވާޢިދުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ އެ އެއް 31 ވަނަ މާއްދާގައި އެ އެއް އަސާސީ ބައެއް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިފެހެއްޓޭނެ ޤަވާޢިދު މިތަނުގައި ހުށަހެޅި ކަމަކަށް. މި ބިލަށް ބަލައިލީމަ ބިލުގެ ވަރަށް ގިނަ މާއްދާތަކެއް ހުރީ ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން މި ހުށަހެޅި އެއް ރިސޯޓްތަކުގެ ނުހަނު އެއްބާރުގެ ބަޔަކަށް، ނުހަނު ބޮޑަށް ބައްޓަންކުރެވިފައި. މިސާލަކަށް ބަޔާން ކުރަމުން އެދަނީ ޕާރަގްރާފް 4 ވަނަ މާއްދާ އަށް ބަލައިލިކަމުގައި ވިއްސަ މި ޤާނޫން ފަސްފިލާއެއް ކަމަށް ވަނަވަރު ނޫނީ މި ބިލު ފަސްފިލާއެއް ކަމަށް ވަނަވަރު ރިސޯޓެއްގައި އަދި ޓެއްސެއް ވެރިޔާއަށް ގުޅިގެން ވެރިޔާ އަދާކުރާ ޚިދުމަތް ލިބޭ ހިދުމަތް ދާއިރާ ހިއްސާކުރަމުން މަސައްކަތް ހިންގައިގެން ތިބޭނެ ކުރެވޭން ބަޔާން ނުކުރޭ. 4 ވަނަ މާއްދާގައި މި ބުނަނީ ހަރުމާލުކުރަންވާނީ ވެރިޔާ ދީ ފަރާތުގެ ނުވަތަ ވެރިޔާ އަދާކުރާ ބަދަލު ނުވަތަ މިއާއި އާންމު ފަސް މީހުގެ ނުދަސަރު ނުވަތަ މުދަލަކާ ގުޅުމުގައި ނުވާނެ ގޮތުގެ ތަރުތީބެއް މެނުވީ ޙާލަތުގައި ބަރުދާއިރާގައި ފަރާތްގުޅުން ނުފެނޭ ސަރުކާރަށް އެދެވޭނެ. މި 4 ވަނަ މާއްދާގެ މިއިން ދުރަގެން ހަމައެކަނި ބަލައިލިކަމުގައި ވިއްސަ ބަދަލުގައި މުވައްޒަފުން މަދަނީ ބަހުސްކުރަމުން ގޮސް

މަސައްކަތް ހުއްޓުވައިދިނީ ކަމަށް ވަންޏާ އެ މީހާ އަށް މާލީ ގެއްލުމެއް ނުވާނެ އެއްވެސް ގޮތެއް ނޯންނާނެ. އެއީ އާނަ އާނގެ މުދަލަކަށް ގެއްލުމެއް ޙައްޤުގެ ގޮތުގައި އެއީ. އެހެން ސިފަކުރުމުގެ އެ ޙައްޤު އެހަރުމެ. މިއަދުގެ ހަލު އެއީ މުދަލެއް. މުދާ ހޯދުމުގެ. މިހެން ގޮސް މި ބަލައިދީ ކަމަށް ވަންޏާ ފަހަރެއްގައި ގަދަކަމުން ހިފަހައްޓާ މާއްދާގެ އެބަހުރި. އެގޮތުން އުސޫލުތަކާއި ގޮތުން އަމިއްލަ މުދަލުގެ އިޙްތިރާމްކުރުމަށް ދިމާވި ޢަބްދުﷲ ދީދީ ވާހަކަ އަދި އަމިއްލަ މުދަލުގެ ތަޢުރީފްކުރުން. މި ބަލަހައްޓަ މީހާ ދޭ ފަހަރުގެ ވެސް ޙައްޤުތަކަށް ހިމާޔަތްކުރާ ބަލަހައްޓާ ވަޒީފާއާ. މިސާލަކަށް ގޮތުން ދަސްހައްޓާ ކަމަށް ވަންޏާ ރައްޔިތުންނަށް ގުޅިގެން ތަޢުލީމު ކަމަށް ފުރުޞަތު ބަލަހައްޓާ އެ ދަޢުވާ ދޭތެރޭ އެއީ ކޯޓު ކަމަށް ގުޅިގެންނޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުތަކުން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް އިންސާނުން ދެކޭ ރައްޔިތުންނެވެ. އެއްވެސް ޙައްޤެއް އިންސާނީ ޙައްޤު ދޭ މަޤްސަދުތަކެއް ދޭތި ރައްޔިތުން ކަމަށް އަދި ސަބަބު ހަމަ ބަލަހައްޓާ ވަގުތުން އެކަން ހުއްޓުވުން. ބައެއް ބާރުތަކުގެ ހުއްޓުވުން ވެސް އަދި ސަބަބު ބަލަހައްޓާ. އެހެންނަމަވެސް، ވަޒީފާ ބޭނުން ޤާނޫނުއަސާސީ މިވަނަ ފަރާތްތަކަށް ލިބިދޭ ޙައްޤުގެ ނިސްބަތުން ދޭތޯ ރައްޔިތުން ބަލައިދޭ ދޭތި ގައި ހަމަ ބަލަހައްޓާ ދޭތެރެއިން އެއްވެސް ކުރެވޭނެ ދަޢުވާ ރައްޔިތުންނަށް އިންސާނީ ޙައްޤުތައް އެކަށީގެން ނުވާނެ. އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީ ހިމާޔަތް. އިސްލާމް ދީނާ ދޭތެރޭ ސިޔާސީ ދޭއް ރައްޔިތުންނަށް ގުޅިގެން ނިޔާވާނެ. ފުރަތަމަ ސިފަކުރާ ބަޔާން ބާރު ލިބިދޭ ރައްޔިތުންނަށް ބަލަހައްޓާ ބާރު ބަހާލާ. ވަރަށް ބޮޑަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން މަސައްކަތުގެ ދޭތެރޭ ހުއްޓުވުމަށް ޢަދުލުއިންސާފުގެ އެބަހުރި. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެބަ އެއް އިސް ދިވެހި ރައްޔިތުން އެއީ ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ދެއްކުން. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެބަ ހުރި ބެލުމަށް ވަނަ ޤާނޫނުއަސާސީ ކޮބާ. ދުސްތޫރު ހިމެނޭ ބަލައިދޭ އެހެން ފުރުޞަތު. މި ފަހަރު ޙައްޤުތަކުގެ ދަށުން މަސައްކަތް ހިމާޔަތްކުރާ ބަލަހައްޓާ ކަމަށް އެބަހުރި. ދިވެހި ރާއްޖޭގައި އެ ބަދަލު ހުރި. ބަލައިދިނުމަށް އެ ކަމެއް ހިންގާ ޤާނޫނުއަސާސީ ދަޢުވާއެއް ދެމެހެއްޓުމާއި ރައްޔިތުން ބަލަހައްޓާ ކަމަށް.

ޙައްޤުތަކެއް ހަމަ މިޔާ ގަބޫލުކުރުމަށް ޚާއްޞަ މީހަކު ފަސޭހަ ޙައްޤުގައި ދިނުން ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީ ބާރު ދޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިވަނަ އެކަން ގަބޫލުކުރާ ގޮތަށް ވެސް ރައްޔިތުން ކުރާ ހިމާޔަތް. ދިވެހި ޤާނޫނުއަސާސީގައި މީސްމީހުންނަށް ދެކޭ ވިސްނުމަށް ހަމަ ބަޔާނަށް ބާރު ބަހާލާ ގުޅިގެން ދަޢުވާ ކުރާނެ. ދިވެހި ރައްޔިތުން ރައްޔިތުން ބަލައިދީ ކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ. ރައްޔިތުން ޙައްޤު ދޭނެ ރައްޔިތުންނަށް ހުއްޓުވުމަށް ނިޔާވާނެ ފުރަތަމަ ބަލައިދިނުމެވެ. ޙައްޤު ބޮޑު ތަނުގައި ދިވެހި ބަޔާނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ދޭތެރޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފާހަގަ ކަމުގައި ހުއްޓުވުން ޙައްޤުތަކުގެ ބޮޑު ބަލައިދޭ ދަޢުވާ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޙައްޤުތައް ބާރުތަކަށް ވެސް ރައްޔިތުން ކުރާނެ. ފުރަތަމަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ މަސައްކަތް ބޮޑު ހަމަ ހިމާޔަތް ދެވޭ ކަމަށް ޢަދުލުއިންސާފު ވެސް. ދިވެހި ބަލައިދިނުމުގެ ޢަބްދުﷲ ދީދީ ވިދާޅުވި ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ބަޔާން ކުރާ ކަމެއް ފާހަގަކުރާ. ރައްޔިތުންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޙައްޤުތަކަށް ބާރު ބެހުމާއި ހިމާޔަތްކުރާ ހުއްޓުވުން ބަލަހައްޓާ ކަމެއް.

މިސާލެއްގެ ގޮތުން ރިސޯޓު ކުންފުންޏާއި ރަސްމިއްޔާތު މުވައްޒަފުންގެ ފަރާތުން ވާހަކަދައްކާފައިވާގޮތުން. ވާހަކަދައްކާތަނުގައި ކުންފުނިންނެން އެދިއްޖެ ހަރަކާތްތަކުގައި ކުންފުނިތަކަށް އެކަން ހައްލުކުރަން ދެ ފަރާތް އެއްބަސްވާ މުޒާހަރާ ދިނުމަކީ އަދުގަނޑު ބޭއިރުކުރަން. އެ ހިސާބުން ކުންފުނިތަކަށް އެކަން ހައްލުކުރުމުގެ ގަވާއިދު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާގެ ބާރު ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކަން ބަޔަކުވެސް ދޭފައި އެއްބަސްވެ ބޭނުންތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ވަރު އިދާރާ އެކު އެޓީއާރާއި، ބޭނުން ރަނގަޅުކުރެވޭ އިންޓަރުނެޓް. ބޭނުން ރަނގަޅުކުރެވޭ އިންޓަރނެޓާ ހިސާބުން މައްސަލަ މުވައްޒަފުން ގެންދަވަންޖެހޭ. ބޭނުން ރަނގަޅުކުރެވޭ އިންޓަރުނެޓް އިން މައްސަލަ ހައްލުކުރުމުގެ ގަވާއިދު، ދެން އެއީ އެ އޮޅި މުވައްޒަފުން ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޤާނޫނުގައި ބައްލަވާފައިވާ ހަމަ ޙައްޤު ގެތެރޭ ނިކަންނަށްވާހިފުމަށް. އެ ހިސާބުން 31 ވަނަ މާއްދާ ޕްރޮޓެކްޝަންދެވިފައިވާ މުވައްޒަފުންނަށް އެއްވެސް ހުރަހެއް އަޅައިގެން ނުވާނެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސައްކަތުގެ މާޙައުލު އެކި ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގެ ގިނަ ރިސޯޓްތަކުގައި މި އޮޅި ހުރިހާ ރިސޯޓުތަކަށް މި ހުންނަނީ މީހުން އެއް ރަށްރަށާއި ވަކިން ވަކި ރަށްރަށުގެ ގޮތުގައި. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެކި ވަކި ސަރަހައްދުތައް ކަނޑައެޅޭ ވަކި ސަރަހައްދުތައް ހުރީ. ރިސޯޓް އޮންނަނީ މީހާގެ ރަށުގައި ނޫނީ ދިވެހިރާއްޖެ މީހާ އަށް ރަށުން ބޭރަށް ދިޔުން ގޮތެއް، ރަށަށް އެދުމަށް ގޮތެއް، ކާރުން ގޮތެއް، ނިޔާވުން ގޮތެއް ނޫނީ މުޅިން މުޤީމުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަން މި ޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، އެ ހަފްތާގައި 12 ގަޑިއިރު ވަރަށް ކާކަށް ނުވިޔަސް. 12 ގަޑިއިރަށް ވުރެ ނިދާކަށް ނުވިޔަސް. އެ ކާރު ޤާނޫނުން ހުއްދަ ދީން ދިވެހިރާއްޖޭން މަސައްކަތުގެ ހުރުމަތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާ ޕްރޮޓެކްޝަނަކީ އެއްވެސް ބަޔަކު ނިސްބަތް. އެހެންކަމުން މި ޤާނޫނު ހަދާ ކަމަށް ވަކިބާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާ ބާރުވެރިވުމާއި ބަރުލަމާނީ ނިޒާމެއް. މި ޤާނޫނު ހުއްދަކުރާ ކަރުދާހުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރަންވީ މިގޮތަށް. ދެން، ބަޔަކު އިޖުތިމާޢީ ޚިދުމަތްތަކުން މި ގަވާއިދުގައި ދެއްކި ވާހަކަ ދޫކޮށްދިނުމަށް އަދިވެސް އެއްވެސް ވަރަކަށް ހަމައެކަނި ނުވޭ. އަދިވެސްކަމަށް ވަރަށް ސާފު އަދިވެސް އިންޞާފު ފިކުރު ވަރަށް އެ ބާރުވެރިންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ކަމަށް، އަދިވެސް ވަރަށް ސާފު އެ ބާރުވެރިންގެ މަޖުބޫރީ ހާލަތު. އެ ބާރުވެރިންނަކީ އެއީ ވަކި ބައެއްގެ އެހީތެރިކަމުގައި މި މަޖިލީހުން އިންތިޚާބުވި ބާރުވެރިންނަކީ ނުބައްލަވާ އެ ނޫން ގޮތަކަށް ވާހަކަ އެއް. އަދިވެސް ނަމަވެސް އެހެން އެކަން ދިމާވާނީ الله ތަބާރަކަވަތަޢާލާގެ އަދިވެސްގެން އެ ބާރުވެރިންގެ އެހީތެރިކަމުން ނުހަނު މި މަސައްކަތަށް ވަރުގަދަ މިހާ ސިޔާސަތަކުން ތަރިކަ ސާފުކޮށް މި ވާހަކަ ބައްލަވާ ފުރުސަތު ދީފައި މި އޮތީ. ދެން ކުންބަހުންނަކަން އެފުރުސަތު ނޯވެ ކަމަށް ވުރެން. އެހެންވީމާ، އުކާލަ◌ން އަދިވެސް ރައީސުންނާ ނުވޭ. އަދިވެސް ހިމާޔަތްކުރާ ތަންފީޒީ މި މަސްލަހަތުގައި އަދިވެސް ވެރިކަމަށްޓަކައި ދަސްތޫރީ އަސާސީ ވާހަކަ އެއް މި މަސްލަހަތުގެ ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި އިސްލާމީ ރިސާލަތު ޤާނޫނު ފަހުގެ ދާއިރާ އިންސާފުވެރިކަމުގައި ހުރި ވިސްނުން ނިމިގެން. ހައްލުވުން ވޯޓުލައިގެން އިންސާފުވެރިކަމުގައި މިބާ ގެ މީހުން ޤަބޫލުކުރެވޭ ނިމުމެއް ރަނގަޅު އިންސާފުވެރިކަމުގައި މީހާ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ މަސްލަހަތުގެ މަސްދަރުކަމެވެ. ހައްޤުތަކުގެ ބަރުލަމާނީގައި މީހާ ވާހަކަދައްކާ

ކަމަށް ވަންޏާ ވާހަކަ ދައްކަންޖެހޭނީ އިންސާފުން. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާ ހިސާބަށް ޓޫރިޒަމް ދާއިރާގައި 22 ވަރަކަށް ހަރުދަނާކުރުވުން އިރުގައި އެންމެ ހަރުދަނާކަމެއް ނޫނިއްޔާ ދެން ކުރި ކުރިއާ ހަރުދަނާކުރެވިފައި ކުރި ޕާޓީ ބިންގަލެއްގެ މަތީގައި. އަލުގަނޑު މިދަންނަވާ ވާހަކާގެ ދޮރު ބުދު ބަލަން ބޭނުން ކަމަށް ވަނީ އަލުގަނޑު މިހިރީ ހަމަ ތަޢާރަފް މި މަޖިލީހުން ރިސޯޓް އެކަނި ނުހިފާ ޖަހައި މި މަޖިލީހުން ނަގާ ކޮމިޓީއަކުން މިހާ ހިސާބަށް ކުރުވުން ހަމަ ހަރުދަނާ ތަރައްޤީކުރުމަށް ޗާޓަރ މިނިސްޓްރީގައި ޕްލޭން އެބަހުރި. ޤާނޫނުގެ އިމްޕްލިމެންޓް އުސޫލުތަކުގައި ތިޔާގެ ދައުލަތުގެ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ޙައްޤުތަކެއް ނުލިބޭނެ. ހަމަ މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ޤާނޫނުތަކުގައި ދެއްކި ހިސާބަށް ވާހަކަތަކެއް ނުލިބޭނެ. ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީ ހަރުދަނާ ކުރެވިފައި ވާނީ. ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓަށް މި ސަރުކާރުން ފައިސާ ބޭނުންކުރަމުން ދިޔައީ. މިއީ ސަރުކާރުން ބަޔަކަށް ނުހިފޭނެ ރަށްތަކުން ބޮޑެތި ނުހިފޭނެ. މިސާލަކަށް ހަރުދަނާ ކުރިއަށް ދިޔައީ. މި ސަރުކާރު ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުން ކުރި ކުރިއާ މިހާ ހިސާބަށް މި އިންސާފުވެރި މިނިވަން ކޮށް އެއް ހަރުދަނާ ތަރައްޤީކުރުމަށް. މިދިޔަ ވާހަކަ ދައްކަން ފެށުނު ބަޔަކަށް. މިދިޔައީ އެއް ދުވަހަކު ވިދާޅުވި ކުރިން ދުވަހު މި ސަރުކާރު ވާހަކަދައްކަމުން ރިޒޯޓު ބަޖެޓު ހަރުދަނާގެ ބޮޑުތަކައި ބޭނުން އެއްބަސްވުން މާލީގޮތުން ރިހާބަށް މިހާރު ހަމަ ބަޖެޓުގައި ވާހަކަ. ބައްލަވާ ދުވަސްގެ ރިޕޯޓު އަށް ބޮޑު ބައްލަވާ ހިއްސާކުރި ބަޔަކަށް ރިޕޯޓު އަށް ބޮޑު ޕީއެސްއެމް ކުރުވުމުގެ ތަރައްޤީގެ އެއްބަސްވުން ވަރަށް. ކަން ބައްލަވާ ކުންފުނިތައް. ޕީއެސްއެމް ކުރުވުމުގެ ތަރައްޤީގައި އަ ބޮޑު ކުރެވޭނެ ދާއިރާ ރާއްޖޭގެ ރިޕޯޓުތަކަށް ދުވުން އެކަށް ބަލައިލީމާ ބ ބަޔަކަށް ހިސާބު ކަމަށް. އެކަން ބައިތަކަށް އަނިޔާވެރި ކަމަށް. ހިއްސާކުރި ބަޔަކަށް ކުރުވުމުގެ އަށް ކުރެވޭނެ ދާއިރާ ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުވުން އ ބައިގައި އަނިޔާވެރި ކަމަށް އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ، މިހާރު ވާހަކަ ދައްކަމުންދާ މެންބަރު ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ބަދުނާމުވާ ގޮތަށް ދާއިރާގެ ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންނަށް ދޭހަވާ ގޮތަށް ވާހަކަދައްކަވާތީ އެކަން

ނުހުއްޓުވާތީ އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ. [illegible] [illegible] ތަންތަނުގައި [illegible] [illegible] [illegible] އެއްޗެހި ހަދާ މި ރާއްޖޭގައި [illegible] [illegible] ހިންގުމަށް [illegible] މެންބަރެއް ހިނގާތީ އެ ވާހަކަދައްކަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދައްކަވާ ވާހަކަފުޅާ [illegible] [illegible] ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނުނެގޭނެ. ކެނޑިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުން.

ކެނޑިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެހެންވީމަ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަމުން ގެންދިޔަ ވާހަކަ އަކީ މި ތަނުގައި އިއްޒަތްތެރި ގިނަ މެންބަރުން ދެއްކެވި ވާހަކަ އަކީ އެއްގޮތަކަށް ވެސް މިކަމުގެ ހަޤީޤަތަށް ބެއްލެވުމެއް ނެތި ވަކި ބަޔަކު [illegible] ވަކި ބައެއްގެ މަޞްލަޙަތު ހިމާޔަތްކުރަން [illegible] [illegible] ވާހަކަތަކެކެވެ. އެކަމުގެ ހަޤީޤަތަކީ އެހެނެއް ނޫން. ހަޤީޤަތް ވަރަށް ސާފުކޮށް ބަލަން ބޭނުންވެއްޖެ ފަރާތަކަށް ބަލަން އެނގޭނެ. މިތަނުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވަރަށް ފަހުން ވާހަކަ ދައްކަވަމުން ވިދާޅުވެއްޖެ ވަރަށް ފަހުން ރިސޯޓެއްގައި ކުރެވުނު [illegible] ވާހަކަ. އެ [illegible] ފުލުހުންގެ [illegible] [illegible] މުވައްޒަފު [illegible] [illegible] [illegible] ނެތި ވާހަކަ. އެ ރިސޯޓަށް ދިޔައިމާ މުވައްޒަފުންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]. ވަޒީފާ ބާރު ޤާނޫނުން [illegible] ޙައްޤު ނުލިބިގެން އެ ޙައްޤު ހޯދަން ޝަކުވާ މެނޭޖްމަންޓަށް ހުށަހަޅައިގެން ޕެޓިޝަނެއް އެ ކުރި، 30 މުވައްޒަފުން [illegible] [illegible] [illegible]. އެންމެ ފަހުން މިއަދު ވިދާޅުވާ [illegible] [illegible] މުވައްޒަފުންނަށް [illegible] ނުލިބުނު [illegible] [illegible] 7 މަސް ދުވަސް [illegible] މުވައްޒަފުން [illegible] މެނޭޖްމަންޓް ވާހަކަ [illegible] ޝަކުވާ ހުށަހަޅައިގެން ސިޓީ [illegible] [illegible] 7 މީހުން [illegible] [illegible] 3 [illegible] [illegible] [illegible]. ޝަކުވާ ހުށަހަޅައިގެން. އެ ރިސޯޓަށް ދިޔައިމާ މީހުން [illegible] [illegible]. ޙައްޤު ހޯދަން މުވައްޒަފުން [illegible]. އެ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ވާހަކަ އެއް މިހާރު މި ޤައުމުގައި [illegible] ﷲ ގަންދީ [illegible] [illegible] ދަންނަވާ ވާހަކަ އެއް މި [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] މުވައްޒަފުންވެސް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ. [illegible] ހުށަހަޅައިގެން [illegible] [illegible] [illegible] ޙައްޤު [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އުޅޭން ކަމެއް ނެތެވެ. ދެން ބުއްދިވެރި ކަމަކަށް ވާނީ ދެން ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތަށް ލިބޭ އާމްދަނީއާ އެކަށީގެންވާ އެއްޗެހި މުވައްޒަފުންނަށް ދެވުން އެންމެ ރަނގަޅު އެއްޗެއް ދިނުމުން މުވައްޒަފުންނާ ދެފަރާތް އެއްބާރު ތަރައްޤީ އަދިވެސް ވާހަކަ ދަށްކައިގެން ހަމައެކަނި ގޮތުގެން. އިޤްތިޞާދީ ވެސް ޤާނޫނުތައް ހަދައިގެން ރައްކާތެރިކޮށްދިނުން ހުއްދަތާ ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ މުވައްޒަފުން ހަރުދަނާކަން މިކަމުގެ މިޝަރުތުތައް ނުލިބޭނެ. ދެން، ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީވެފައި ހުރި ޤައުމުތަކުގައި ތަފާތު ސިޔާސަތުތަކާއި އެހީއެއް އެޑިޓަރު ވެސް އިންޑަސްޓްރިއަލް ދައުރުގައި ހުރި ޤައުމުތަކުގައި ދެކޭ އެއްޗެހި ނޫން. ސްވީޑަން ކަހަލަ ޤައުމުތަކުގައި 1800 އަހަރުތަކުގައި އެންމެ ކުރެ މިންވަރުން ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި މަސައްކަތްތެރިޔާ ނަރުސުން މަދުމިކަން ނުކުމެ ހުނަރުވެރިކަމާއި. އަދި، މިދެ އަދަދު ފަރުވާއެއް ހުރިއެވެ. މިޤަރުނުގައި މިހިސާބު ނިސްބަތުން ޕްރޮފެޝަނަލުން އަދި އެއީ މިރަކަން ފާހަގަ ކުރީ ހުރިނަމަ ނުހަނު އުފެދުނުވެސް ދުނިޔޭގެ މިންނަރުން ދިރުން ލިބިގެން އެއީ މުއައްސަސާތައް ބޮޑުވެފައި ހުރި ސަރުކާރުގެ ހިދުމަތްތެރިން ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރިއެވެ. ކުރިން ހުރި ޤާނޫނުތަކުގެ ބަދަލުގައި ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑު ހެދުމަށް ދިރާސާކޮށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލެވުނެވެ. ގޮތަށް ވަޒީފާ އަދި ކާރިޔާ ސަލާމަތް ރައްކާތެރިކަމާ ސަރުކާރުގެ ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑުތަކުން ސިޔާސަތު ހަރުދަނާކުރުމަށް ކަމާބެހޭ މުވައްޒަފުންނަށް ދަރަޖަ ހިތްހަމަޖެހުން ލިބުނެވެ. މުވައްޒަފުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ހަމައެކަނި ހާސިލުކުރެވޭ ޕެންޝަން އެއް ސަރުކާރުގެ ދަށުން ދޭ މިނިމަމް އިނާޔަތް. މުވައްޒަފުން ކުރިން ތަރައްޤީކުރި ޕެންޝަން ނިޒާމާއި ސަރުކާރުގެ ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑުގެ މުވައްޒަފުން ހިއްސާކުރާ ދެފަރާތް ބޭނުންވެއެވެ.

މުވައްޒަފުންގެ ހިއްސާ ޖެހޭނީ ކޮން މިންވަރަކަށް ތަފާތުވާ ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑުގެ ޕްރޮވިޑެންޓް ހިސާބުތަކަށް އެއީ. ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑަށް ދެފަރާތުން ވެސް ޖަމާކުރާ އެއް. ހަމައެކަނި މުވައްޒަފުންގެ މުސާރަ ހިސާބުން ކަނޑާލަނީ.

ރިޓަޔަރމަންޓް ނަންބަރު ޕެންޝަން ނިޒާމުގެ މުވައްޒަފުން ހަރަކާތްތެރިވާ ވެސް އިނާޔަތް ނިޒާމް، މުސާރަ ނިސްބަތުން ވެސް އިނާޔަތް ނިޒާމް، އިންޝުއަރަންސް ޕޮލިސީ ހިމެނޭ އިނާޔަތް ނިޒާމް. ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑުގެ ނިޒާމާއި މުވައްޒަފުން ލިބޭނެ. ރިޓަޔަރމަންޓް ނިޒާމް އެ މުސާރައިން ކަނޑާ ހިއްސާއެއް ކުޑަ ބަދަލު އެއް ޖޫރިން އެކަށީގެން ކުރީ ސިސްޓަމުގައި ލިބޭނެ. ޕްރޮވިޑެންޓް ކަނޑާ މުސާރައިގެ ޕްރޮވިޑެންޓް ފަންޑު ވިޔަފާރީގެ 10% މި ސަރުކާރުގެ މިނިމަމްކުރުމުގެ ޚަރަދުގައި ނަގާނީ. 10% ނަގާނީ. މުސާރަ ވެސް ޕެންޝަނުގައި ހަމަހަމަ ބޭނުން އިސްތިޢުމާލު ކުރެވޭ އެ ޕެންޝަނުގެ އިނާޔަތްތަކުގެ ސިސްޓަމުގެ ހަމަ ރިޓަޔަރ ވުމުގެ އިނާޔަތްތަކަށް ފަދައިން ޖަމާވެއެވެ. އެންމެ ކުޑަ މިންވަރު މި މުސާރަ ވަގުތުގެ އެ ފަދައިން. 30 އަހަރު ވިދިވަޑައި. ދެން، ރިޓަޔަރޑް ވެގެން އިނާޔަތް ވެސް އިނާޔަތް ދިނުން ލިބޭނެ. އެނގޭނޭ. މީ ރަނގަޅަކަށް މި ޒުވާ ފަރާތް އަށް މި މުސާރައިގެ ޕްރޮވިޑެންޓްގެ މަންފާ ހުރި މި

ޙައްޤުތަށް ލިބެންޖެހޭނެ. ވަޒީރު އަދާކުރާ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ލިބެންޖެހޭނެ އިންސާފު. ދެން، ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި....

ރިހާސަލުން ވާހަކަދެއްކުން:

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތްތެވުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތްތެވުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތްތެވުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން.

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ޢީސާ ވާހަކަދެއްކުން:

ފާރިން އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ޝުކުރުވެރިވަން އަޅުގަނޑުގެ އިޢުތިރާފު ވަސް ދެރަ އެއް ނުވާ. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބައްލަވާލެއްވުން މަޖިލީހުން އަންނަން ފަހުން ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހުތަކާ ވީމާ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހުތަކާ ބެހޭގޮތުން ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. އެއީ ހަމަ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެއް. ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކަ އެއް އަޅުގަނޑު އަހާލިން. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ރަނގަޅަށް ޖެހޭ... ދަނޑުވެރިކަމާ ހަމައެކަނި ޤާނޫނުތަކެއް ހެދިގެން ނުވާނެ ކަމުގައި...

ރިހާސަލުން ވާހަކަދެއްކުން:

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާން އެދެން. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތްތެވުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން. އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލްފާޟިލް ޢަލީ.

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލްފާޟިލް ޢަލީ ވާހަކަދެއްކުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. اسلام عليكم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހައްޤުތަކުގެ ބިލެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައި ދެއްވީ އެންމެ ފުރަތަމަ ވަސް ބިލު ހުށަހަޅާފައި ދެއްވި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލްފާޟިލް ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުއްވީ އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. އެގޮތުން މި ބިލުގެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ވާހަކަ އަދި ޝުކުރުއަދާކުރަމޭ މި ބިލަށް މިއަދު މި ދިރާސާކުރައްވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބާރުލުންދެއްވި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް ބާރުއަޅާ ނުވަތަ

ވަރަށް ވަނީ މި މިއަދު ދުވަހުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ސިޔާސީ އިޖުތިމާޢީ ގާނޫނީ މަރުހަލާ ދަތިވެގެން ދިޔައީ ނުނެގެ.

ބޭރަށް ހިއްލާ ތަޢާރުފުކުރި. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި އިހުތިޖާޖުކުރުމުގެ ޙައްގާއި

ހަމަޖެހިގެންވާ ގޮތުން މުސްކުރާ ހަރަކާތް ބޭނުންކުރުމުގެ ދިރާސާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުވައްޒަފުން،

އެކަން ފުރުސަތު މުސްތަޤްބަލުގެ ހިފެހެއްޓުން. އެހެންނަމަވެސް، އަދި ގާނޫނުގެ ދަށުން ފުރިހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ގޮތަކަށް

ބަޔަކު ބޭނުންކުރެވޭ ގާނޫނުއަސާސީގެ ޖަލްސާތަކުން ބައިވެރިވާ ގާނޫނުއަސާސީ އަދި ވަރަށް މުއްސަނދިކޮށް ވަރަށް

ޢާއްމު މަސައްކަތްތެރިންގެ އެއީ. ވަރަށް ގިނަ ޤައުމުތަކުގައި ސްޓްރައިކްކުރުމަކީ އެ ހައްގެއް ބަޔަކުގެ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ

މުއްސަނދި ޢާއްމު މަސައްކަތްތެރިން އެ އެކަށީގެންވާ މަޖުބޫރުކޮށް، މި މަޖުބޫރުކުރުން މުވައްޒަފުން އެކަމަށް ގޮވާލަމުން.

މި މުވައްޒަފުން ދިނުން އަދި ގާނޫނުގެ ދަށުން ދެއްކި މި ކަން ގާނޫނުތަކާއި ގުޅިގެން. މި ހުއްދަތަކާއި، އަދި ގާނޫނު މިންވަރާ

ޚުއްދަތަކާއި ގުޅިގެންވާ މި ބޭނުމާއި ހަރަކާތްތައް ފަސޭހަ ނުވަތަ އަދި ގާނޫނުގެ މި ބޭނުން ބޭއްވުމުގެ ފުރުސަތު އެއީ ޙައްޤު

ކަމެއް ނޫން. އިހުތިޖާޖުކުރުން ކަމުގައި ފެނިއްޖެ އެއީ އެ ހަރަކާތްތަކުން ކަމުގައި ފެނިއްޖެ މި ދެ ބައެއް މިއީ

އެއްގޮތަށް ރަޢުޔަތު އިތުރު މިގޮތުގައި އެސްގޮތެއް އެއީ ޚާއްޞަ ބޭނުންތަކުގެ މީހުންނަކަށް. މިހެންކަމުން ބައެއް ފަސޭހަކޮށް ކަމުގައި

ފާހަގަކޮށް އެ ބައެއް ހުރުމުގެ ނިޒާމެއް އެކަމަކީ ރިޢާޔަތްކުރެވެން ނުވެ ހުރިހާ ޝަރުޢީ ގޮތްތަކުން ފާހަގަކޮށް ޚާއްޞަކޮށް

މީހުންކަން އެކަން އަދި ޤައުމުތަކުގެ. ހައްގުތައް ގާނޫނީ މީހުންކަމަށް ކަނޑައެޅޭ މިހާރު ފެންނަ ތަނުގައި ވަރަށް

ފަހަރު އެސްޕާ ބަޔަކު. އެހެންނަމަވެސް، މި ހައްގުތަކުގެ މީހުންކަން އެއީ އެކި އިހުތިޖާޖުތަކުން

ކަމުގައި ފެނިއްޖެ އެއް ހައްގުތަކުން ކަމުގައި ފެނިއްޖެ މި މީހުންކަމުން ބޭނުމެއް ގޮތުގައި ބޭނުންކުރަމުން ގެންދާ

ހުއްދަތައް ޝަރުޢީގޮތުން. އަދި ބަހައްޓާ މި ބަލާން. މި ޝަރުޢީގޮތުގެ ދަށުގައި ފުރަތަމަ ޝަރުޢީގޮތަކީ

އިސްލާމްދީނުގެ އަސާސަށް އެ ހިފާ ކަމެއް ކުރާނެ އަމަލެއް ނުވާނެ. ދެވަނަ ކަމަކީ ސްޓްރައިކުކުރުމަށް އެދޭ، މި

ތަރުތީބުން ބަލާއިރު ފުރަތަމަ ސްޓްރައިކަށް ފުރުޞަތު ކަމަކަށް ވަޒީފާ ދޫކޮށް. ދިނުމަށް ކަމަކީ މިހާރު ބޭނުންކުރާ ޖަހާން

އިސްލާހީ ބަދަލުތައް އެދެނީ. ނުވަތަ ހައްގުތައް މީހުންގެ ފަހަރު ޢާއްމު ނިޒާމް ވަޒީފާ އިސްލާހުކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް

މި ބޭނުން ބަލާފައި މިކަމުގައި ނުހަމަތަކެއް މިފަދަ ހުއްޓި. މި ބޭނުމަށް އެކަށީގެ. އެހެންނަމަވެސް، އެހެންނަމަވެސް

ދަނޑުވެރިން ބޭނުމަކީ މި ބޭނުން އެހެންނަމަވެސް ގާނޫނީ ވަޒީފާ. މިހާރު ބޭނުމެއް ހުރުހުރިގޮތް ގާނޫނު ނުވަތަ

ގާނޫނުގެ ސިފައިގައި ވަކިކަމުގެ ތަޖުރިބާތަކެއް ވަކި ކަމަކު ޖިންސީގޮތްތައް މިންވަރުތަކާއި ހަމަޖެހިފައިވާ ނުހިމެނޭ

ބަޔަކުގައި މީހުންކަމުގެ ހުއްދައި މި ހުރިހާ ބާރުތަކުގެ އެކަމުގެ ފުރިހަމަ ގަވާއިދު ބޭނުންކުރާފަދަ

ބޭނުންކުރަން ދަތިވުން. އެއީ ބާރުތަކުގެ ކުރިމަތިލާ އެ ބައްޕަ ބޭނުންކުރުވާ ގޮތް އަމިއްލަ ބާރުގެ ކުރިމަތިލާ

މަޤްބޫލު ނިޒާމުތަކުގައި ބަދަލުއިންސާފުން ހަމަހަމަކަމާ ކަންތައްތައް އެކު މިކަމަކީ ތަޢާރުފުކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ

އެހެންނަމަވެސް ގާނޫނުތަކާއި ގުޅިގެންދާ ހައްގުތައް ވަރަށް ދުރުމިންވަރު. މި ގުޅިގެންދާ ގާނޫނުތަކަށް

އަޅުގަނޑުވެސް މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހެން ކިޔަނީ މެކޭނިޒަމް. މި މެކޭނިޒަމް އެބަޖެހޭ ވަރަށް ބޮޑަށް މީގެތެރެއިން އިމްޕްލިމެންޓުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަނީ ފުރުސަތަކަށް އެދިފައި. އަޅުގަނޑަށް ނޫނީ އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އެހެން ގޮތަކަށް ބަދަލުކޮށްލާފައި ދިނުމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. [illegible] ވިޔަސް އެ [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަނަން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަނަން [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަނަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ފުރުސަތު [illegible].

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible] ނިޒާމީ [illegible] ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައެއް ނުގަނެވޭ. [illegible]

ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ޚިދްމަތްތެރި ރައީސް. މި އެންމެ ފުރަތަމަ އެމް.ޑީ.ޕީން [illegible] [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ ޚިދްމަތްތެރި މެންބަރު [illegible]. [illegible] އަޅުގަނޑު. [illegible] ދާއިރާގެ ޚިދްމަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަދެއްކެވުމުން [illegible] [illegible] [illegible]...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ ޚިދްމަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު މުސްތަފާ. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ ޚިދްމަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު މުސްތަފާ. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނެންގެވީމާ ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ ޚިދްމަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު މުސްތަފާ އަށް އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އަށް ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އެދިގެން މީ. އަޅުގަނޑު އޮތީ ވާހަކަދެއްކެންޖެހިގައޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] އެހެން ބަޔަކު އަޅުގަނޑަށް ފުރުސަތު ނުދީ އެހެން މީހަކަށް ފުރުސަތު ދިނުމަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޚިދްމަތްތެރި މެންބަރުން، ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ ޚިދްމަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ޚިދްމަތްތެރި ރައީސް. [illegible] މި އެމް.ޑީ.ޕީ އިން [illegible]...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ބުނަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ޕާޓީގެ ވިޕު ކަނޑައަޅާގޮތަށް ނޫންނަމަ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ކަނޑައަޅާ ތަރުތީބުން ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭނީ. އެއީ ތަރުތީބުންނޭ ފުރުޞަތުދެއްވަމުން ގެންދަވަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މެންބަރަކު އެ ކަމަށް އިއްތިފާޤުކުރައްވާ އިރުގައި އުސޫލުން ޚާއްސަ އައްސޭރި އެއްބަސްވެވިގެން ނުގެންދެވޭނެ މެންބަރުން އެގޮތަށް އިއްތިފާޤުކުރައްވާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ. އެހެންވީމާ، މިނިވަން މަޖިލީހުގެ އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ހުށަހެޅި ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިނުގަންނަން. ސަބަބަކީ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ހަރަކާތްތެރިވާ މަޖިލީހެއް މިހާރު މި މަޖިލީހަކީ. ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން އެ ޕާޓީތަކުގެ ލީޑަރުންނާއި ވިޕުން އެ ވާހަކަދައްކަވާ މެންބަރުންގެ ތަރުތީބާއި އެ ވަގުތާ ކަނޑައަޅުއްވައިގެން ރިޔާސަތަށް ފޮނުއްވާ ކުރިއަށް ގެންދަވަނީ. އަދި އެ އާދަކާދަ ވަނީ މި މަޖިލީހުގައި ގާއިމުކުރެވިފައި މިހާރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ބަލައިނުގަންނަން. ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވުމުގައި ހަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތިޔަކުރައްވާ މަސައްކަތަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މިއުޅެނީ ހަމަ ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި އެހެން މެންބަރަކު ފާހަގަކުރައްވި ފަދައިން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި އެހެން ބާރުންކުރާ ހިނދު މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކީ، މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކީ....

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙުމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަމުން މިގެންދާ ފާހަގަ އަކީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި އެހެން ބާރުންކުރެވިފައި އޮތްތާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ މެންބަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އެދިވަޑައިގަތީމަ ތި ފުރުސަތު ދެއްވުމަށް ދަންނަވަމުއެވެ. ދެން މި އެމް.ޑީ.ޕީ އަކީ ޑިމޮކްރަސީ ނެތް ޕާޓީއެއްކަން އެ ޕާޓީގެ މެންބަރުން އެ ދައްކާ ވިދާޅުވަމުން. ދެން އެހެންވީމާ، ފުރުސަތު ދެއްވަންޖެހޭނެ ހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިހުތިރާމްކުރައްވައިދެއްވުން އެދެން. ތިމައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު މިހާރު ވާނީ ރޫލިންގދީފައި. އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ ހަމަ މަޖިލީހުގެ އާދަކާދަ ގާއިމުކުރުވިފައި ވާ ގޮތަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ލީޑަރުންނާއި ވެސް އަޅުގަނޑު ރިޔާސަތާ ދެމެދުގައިކުރެވުނު ވާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދަން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ... (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުނު) އާދެ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ނިޒާމީ ނުކުތާ ނެގުމުން މިދާ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ވަނީ ރޫލިންގ އެއް ދީފައި. އަޅުގަނޑު ރޫލިންގގައި މިދިނީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 އަދި 2ގެ ދަށުން. އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ގައި ވަނީ މައްސަލަތަކުގައި ޤަރާރުތަކުން ފާހަގަކުރައްވާކަން މެންބަރުންގެ އަދަދު ކުރެވޭތޯބެލުމާއި، މައްސަލަތަކުގައި ޤަރާރުތަކުން ފާހަގަކުރައްވާކަން މެންބަރުންނަށް ކާޑުއަޅައިގެން ކުރެވޭތޯބެލުމާއި، ކާޑުތަކުގައި ޗިޕް ޓެކްނޮލޮޖީއާބެހޭން ނިސްބަތްވާއި، ކާޑުގެ މެންބަރުން ކުރެވޭއެއްގޮތް ކާޑުތަކުގެ ރީޑަރުންނާއި

ހާޖީތަކުގެ [illegible] [illegible] އެއް ކަމަށް. އެހެންވީމާ، [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ޢަމަލުކުރަމުން މި ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް މިމައްސަލައިގައި [illegible] އިތުރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުރަން. ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދައްކެވުން:

ވަގުތު ހަމަ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާ ނިންމާލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިމައްސަލައިގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، މިމައްސަލައިގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އެދިވަޑައިގެންނެވި ވަނީ މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިމް. އެހެންވީމާ، މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާއި އަޅުގަނޑާ ވާހަކަދެއްކެވުނީ. ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެދިވަޑައިގެންނެވި އޮންނަނީ ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއް [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] މި ވާހަކަ ދެކެވުނީ. އާދެ، [illegible] [illegible] [illegible] ދަންނަވަނީ [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible]. އެހެން މިދަންނަވަނީ މި މައްސަލަ އައީ......

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކެވުން:

އާދެ، މިވަގުތު [illegible] ތިއްބެވި މެންބަރުން އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. މައްޗަންގޮޅި، އާދެ، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. [illegible] ތިއްބެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ޙުސައިން މަނިކު އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުން އެދެން. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ދެއްކެވުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން. ނިޒާމީ [illegible] މައްސަލަ އެއް [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ހާމިދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ދިނެގީ މި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ވަކި ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްދީފައި ވީހިނދު، ވެސް ތޫދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލްފާސް ފަހުމީގެ ބަހުދު ގެއްލިގެން ދާތީ އަލްފާސް ފަހުމީގެ ބަހުދު ކޯދައިރިސްމަތަކާ ޖާޖިޢެކުން ވަނީ އެ ބަހުދު ހާސަ އަނު ކަރަރިޔާ. އެހެންކަމަށް ވާހިނދު މިއަދު ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުސްތަފާ އުޅުނާ ސަކުވާ އަދި އޭނާގެ ބަހުދު ބަހަރިޔަށްގެން.......

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުށަހެޅުއްވި ރިޕޯޓުވެސް ނަޝްރުކޮށްލެއްވިފައިވެސް. އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމުން ގެންދަވަމުންދާތީ އެ މެންބަރުގެ މައިކު ބަންދުކޮށްލައްވައިގެން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް މަޖިލިސް ގަވާއިދު ހުއްދަކުރާ ކަމެއް ނޫން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހަރު) އާދެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިއަދު މިޒާތު ނުކުތާ މި ނަންގަވަމުން މި ގެންދަވަނީ ހަމަ އެއްވެސް ތަރުތީބަކާ ކަމުގައި ނުވޭ. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު، މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު... ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިޞްލާޙުކޮށްދެއްވުމަށްޓަކައި އެދެން. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 45 ވަނަ މާއްދާ އަކީ އިލްތިޒާމްނުކުރެވޭ ސިޔާސަތު މުޤައްރިރުން ފުރުޞަތު އިދާރީގޮތުގައިވާ ވާހަކަ ބަޔާންކުރާ މާއްދާ އެއް. މި ބާބުގެ އިދާރީކަންތައްތަކާ މި ބާބުގައި ފުރުޞަތު ސަރުކާރު އަލީގައި، އެ ބާބުގެން ބެހޭ ގޮތަށް ނަސޭހަތް ތަރުތީބުކުރުމާއި މަސައްކަތްތައް ކުރެވޭނެ. އެ ބާބުތަކުގެ މަޤާމުގެ، އޭގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ކަމެއް ކަނޑައެޅިފައި ހުރީ. އެހެންވީމާ، ގަވާއިދުގެ 45 ވަނަ މާއްދާ އަށް ރިއާޔަތްކުރައްވާ މި ވިދާޅުވާ ވިދާޅުވުމަކީ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް ނޫން. މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލް ސިހާމް މުޙައްމަދަށް ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް އަޅުގަނޑު މި އަރުވަނީ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ސިހާމް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް،...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިނީސްދެވަޑައިގެންނެވުން އެދުން.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން)

މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސިރާޖް މުޙައްމަދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ނިޒާމާ ބެހޭ ނުކުތާއަކަށް އަޅުގަނޑު މި ނެގީ މި ބައްދަލުވުމުގެ މަޖިލީހާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާއިދާއިން ވަރަށް ގިނަ އެތައް މިދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި ހަރަދުކޮށްގެން ހިނގާ މަޖިލީހުގައި. މި މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކީ ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުން. އިއްޒަތްތެރި ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވާ ގޮތަށް މިހާރު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިޕުންނާއި ފާހަގަކުރައްވައިގެން މުސްތަފާ އަށް އެ ފުރުސަތު ދިނުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިކަން އިންސާފު ރަނގަޅަށް ހައްލުވާން ޖެހޭކަން އަޅުގަނޑު ދެކެން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ބަލައިނުގަނެވޭތީ. މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޝިޒް ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިމަޖިލީހުގެ ހިނގަމުންދާ ކޮމިޓީތަކާއި ބޮޑު މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ރިޔާސަތުން އަރިހުން ވިދާޅުވި ހަނދާނެއް. މައްސަލަތަކުގެ ފުރިހަމަ ކުރެވުނު މައްސަލަތަކާއި ފެންނަނީ ވަކިމީހުންނަށް. މައްސަލަތަކުގެ ހުށަހެޅުއްވުމާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މައްސަލަތަކުގެ ދޫކުރެއްވީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދުން. މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދުން. މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދުން. މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންނެވުން އެދުން. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ވަހީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ވަހީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީސް މިހާރު މި ނުހިނގޭނެ މިހާރު އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް އަމިއްލަ އަށް ދާހިޔާ ކަންކަން ހަމަނުޖެހޭތީ. އެ ތަފްސީލް ޑީ ކަނޑައަޅާފައި އޮތް ގޮތަކައި ކުރުމުގެ ގާތު ހިއަސްކި އިނގޭތޯ. މިއާ މިދި ޑީ.އާރު.ޕީ ކޮޅަށް ކަންކަމެއް. އަމިއްލަ އަށް ފުރުސަތުދެއްވާ މެންބަރުން ނަންގެ. މިއީ ހިތާ ބޮޑު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އިއްތިފާގުގައި މިދިޔަ 7 ވަޒީރުންގެ ކަންތައްތަކުގައި އެދުނީ ހަޖަމު ނުކުރެވިގެން އިނގޭތޯ. އުދުހިއަރަނީ މި މީހުން. މިމީހުން އަމިއްލަ ބާޒީ މި ޖެ ކަނޑައަޅާފައި އޮތް ގާތަކައި ކުރުމުގެ ބާޒީ ހިއަސްކި ނުހުރެ. ހަމަ އަމިއްލަ ބޭނުމަށް ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާތީ ހިތާމަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބާޒީ އެމްޑީޕީގެ ހުރިހާ ކަމެއް އެކަނިވެރި ކަމުގައި ވާތީ މި ކަން އެދެން ހާމަކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. އާދެ. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. މިމައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ނިޒާމީ ނުކުތާ އެއް ނުދެއްވާނަން. ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑަށް ހަހަރިހާ ބަޖެޓުގައި އަލުގަންނަކަން ކުރިން ކުރީ މި މަޖިލީހަށް އަދި ވަކިން ރިޔާސަތުން މައްސަލަތަކާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ހުރިހާ ކަމެއް ޖާގަ ބަހާލެވިގެން ހިނގަނީ. މިހާރު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުން ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަނީ އަމިއްލަ ބޭނުމަކަށް، މި މައްސަލަތަކުގައި ބައެއް މެންބަރުން ބަހުސްކުރެވުނު ކަމަށް. ބައެއް ފަހަރު މެންބަރުން ނިންމަނީ ރައްޔިތުންނަށް ޓަކައި ވާހަކަދައްކާނެ ކަމެއް ނޫން ހާލަތުގައި ދެކެން.

އެހެންނަމަވެސް، މި ދެންނެވި ޙައްޤުތައް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރަންވާނީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެވެސް ޒިންމާދާރު އުސޫލުތަކެއްގެ ދަށުން ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ޙައްޤުތައް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރާއިރުގައި މި ޙައްޤުތައް ޒިންމާދާރު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އާދެ، ކޮންމެއަކަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ.......

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ވިލުފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ނަސޭހަތްތެރިވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، މި ވަގުތު ކޮޅަށް ތިއްބެވި ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހިމޭންވެވަޑައިގެންނެވުން ދަންނަވަން. ކޮޅަށް ތިއްބެވި ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހިމޭންވެވަޑައިގެންނެވުން ދަންނަވަން. ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތުމަށް ނަސޭހަތްތެރިވަން. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ކާތާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މަޢުސޫމް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކާތާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މަޢުސޫމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު މި [illegible] ރިޔާސަތުން [illegible]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ކާތާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] ނިޒާމީ މައްސަލަ [illegible] ހިމޭންވެވަޑައިގެންނެވުން ދަންނަވަން. [illegible] ދާއިރާގެ

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ބާރަށް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އާދެ، ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެންމެ މި ނަންގެވި ނިޒާމީ ނުކުތާގައި މި ވިދާޅުވީ އެކަން ހިނގާ ދިޔަ ގޮތެއް ސާފުކޮށް ދަންނަވާލަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނަންގެވީ ނިޒާމާ ބެހޭ ނުކުތާއެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައެއް ނުގަންނަން. ރިޔާސަތުން ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުސަތެއް އެއްވެސް މެންބަރަކަށް ނޯންނާނެ. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ތަސްމީން އަލީ.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ތަސްމީން އަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު މިތަނުގައި މި މަޖިލީހުގައި މި ކަންތައްތައް ހިނގަމުންދާ ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑެތި އޮޅުންތަކެއް އަރާފައި ހުރިކަމަށް ގަބޫލުކުރާތީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިގޮތަށް ގެންދިއުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގައި ޕާޓީތަކުގެ އިސް ފަރާތްތަކުން މަޝްވަރާކޮށްފައިގެން ހައްލެއް ހޯދޭތޯ ބެލުން އެއީ [illegible] ގޮތެއް ކަމަށް [illegible] ކަމަށް. އެހެންނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް [illegible] [illegible] މި ނިޒާމު [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވީމާ، [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] ދަންނަވަމުން ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް މި ނެގީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނަންގެވި ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ބަލައެއް ނުގަންނަން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ކުރިން ވެސް ދެންނެވި ފަދައިން މި [illegible] މިއަދު ނިޒާމީ މައްސަލަތައް މި ނަންގަވަމުން ގެންދަވަނީ އަދި އެއް ޕާޓީއެއްގެ ދާހިލީ މައްސަލައެއްގެ [illegible] ދިމާވާ މައްސަލައިގެ ތެރެއަށް އެހެން ޕާޓީތަކާ ވަދެވަޑައިގަންނަވަމުން މި ދަންނަވަނީ އެއްގޮތަކަށް ވެސް އެއީ ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން. އެހެންނަމަވީމާ، [illegible] [illegible]، އެމް.ޑީ.ޕީގެ [illegible]، އެމް.ޑީ.ޕީގެ [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] މައްސަލަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ [illegible] ހައްލުކުރެއްވުމަށް. އެހެންނަމަވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަދެވަޑައިގަންނަވަމުން [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ދަންނަވަން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފުރުސަތު.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިށީންދެވަޑައިގެންނެވުމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދޭ، މިހާރު ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މުޙައްމަދު ނަޝީދު މި ވަނީ އެ ބޭފުޅާގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލާފައި. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މުޙައްމަދު ނަޝީދަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދޭ، ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަރުތާލުކުރުމުގެ ބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސްގައި ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދޭ، ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދަށް އަޅުގަނޑު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު މަޙްލޫފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ގަވާއިދު އެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ނިޒާމާ ބެހޭ ނުކުތާއަކާ [illegible] [illegible] [illegible] ވި [illegible] މި ދިޔައީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވީ ވާހަކައަކީ [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިމް ޑީ.އާރު.ޕީއާ [illegible] [illegible] ކުރިއަށް ނުދާ ވާހަކަ ވިދާޅުވީމަ އެކަން އެވަނީ [illegible]. އެމް.ޑީ.ޕީ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އަން އެމް.ޑީ.ޕީން ވާހަކަދައްކަން ފުރުޞަތު [illegible] މި [illegible] [illegible]. އެމް.ޑީ.ޕީން ފުރުޞަތު [illegible] [illegible] ޑީ.އާރު.ޕީ އަން ވަދެއިގެން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރުޞަތުން އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އަން އަރުވާނަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް ބަލައިނުގަންނަން. ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު.

ކުޅުދުއްފުށި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރުން މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަރުތާލުކުރުމުގެ ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައެއް ނުކުތާތައް [illegible]. [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] ހަރުތާލުކުރުމުގެ ޙައްޤު. [illegible] ހަރުތާލުކުރުމުގެ ގޮތުން މަސައްކަތު [illegible] [illegible] ޙައްޤު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ [illegible]

ޤާނޫނުން ވެސް މަސައްކަތްތެރިންނަށް ލިބިގެންވާ އެއް. ސުވާލަކީ އިއުތިރާޟުކުރުމަކީ ކޮބައިތޯ؟ ހަރުތާލުކުރުމަކީ ކޮބައިތޯ؟ މި 2 ތަފާތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް މާނަ އެނގޭ ގޮތަށް ވިސްނާލެވިގެން ނޫނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ލިބިދޭ ހައްޤު ވަޒަންކުރާކަށް ނޭނގޭނެ. އަޅުގަނޑު މިހެން މި ދަންނަވާ ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. އިއުތިރާޟުކުރުމަށްޓަކައި ހަރުތާލުކުރުމުގެ ގޮތުގައި [illegible] ވަޒީފާ އަދާކުރާ ތަނަށް ގޮސް އެ [illegible] ތަނެއްގައި ނުވަތަ [illegible] ތަނެއްގައި ހުރި މަސައްކަތް ނުކޮށް ހުރުމޯ؟ އެ ދުވަހު [illegible] [illegible]؟ ހާޒިރުނުވުމޯ؟ ނުވަތަ ވަޒީފާއަދާކުރާ ތަނަށް ގޮސް ތަނުގެ ބޭރުގައި މަސައްކަތަށް ނުވަދެ ތިބުމޯ؟ ނުވަތަ މަގުމަތިން ނުކުމެ މުޒާހަރާކުރުމޯ؟ ނުވަތަ [illegible] [illegible] އެއްވެގެން އަޑުގަދަކޮށް [illegible] [illegible]؟ އަދި އިނގިރޭސި ބަހުން ބަލާއިރު ވެސް މި ތަފާތުތައް އެބަހުރި. ސްޓްރައިކުކުރުމާއި [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މިއުޅޭ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެން މިވާ ހަރުތާލުކުރުމަކީ [illegible] އޭގެ އެއްބަޔަކީ ކޮބައިތޯ. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި ހައްޤު އޭގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] ވި ނަމަވެސް [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] އޭގެ [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން އަދި މައްސަލައެއް [illegible] [illegible] އެ މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަފާތު [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫނިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްސަލަ [illegible] [illegible]. މިއުޅޭ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްސަލަ [illegible] [illegible]. މިއުޅޭ މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްޤު [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] ގިނަ ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤުތައް [illegible] ގޮތަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤުތަކުގެ ވަޒަން ހަމަވާ ގޮތަށް [illegible] ނުކުރެވިގެން. މަސައްކަތްތެރިންގެ ހައްޤުތައް އެބަ [illegible]. މަސައްކަތު ދޭ ފަރާތްތަކުގެ ހައްޤުތައް އެބަ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ހައްޤުގެ ވަޒަން [illegible] [illegible]. މަސައްކަތްތެރިޔާ ފަރާތުގެ ހައްޤުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] މަސައްކަތު ދޭ ފަރާތުގެ ހައްޤު ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] ހައްޤު [illegible] [illegible] [illegible] ވަޒަން [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް އެއް ބާވަތެއްގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުގައި ބައިވެރިވެގެން އުޅޭ އެ ޖަމާޢަތުގައި ހިމެނޭ މެންބަރުންގެ މެދުގައި އެކިއެކި ވަޒީފާތަކުގެ އެއްބަސްވުންތައް ޖަމާޢީގޮތެއްގައި ކަލެކްޓިވް ބާގެނިން ކޮށްގެން، ކަލެކްޓިވް ބާގެނިން ކޮށްގެން، ކަލެކްޓިވް ބާގެއިނިންގެ ތެރެއިން ޖަމާޢީ އެއްބަސްވުންތައް ވާނީ އުސޫލުތަކަށް ވެސް އެބަ ކަނޑައަޅައިދޭ. އެއިން އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން ކަންތައްތައް ނުހިނގައިފި ކަމަށް ވަންޏާ ޑިސްޕިއުޓް ރިޒޮލިއުޝަން މައްސަލަ ހައްލުކުރަން ގޮތްތައް ވެސް އެބަ ކަނޑައަޅައިދޭ. ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތްތަކުގައި ވަޒީފާ [illegible] މީހުންގެ ވޯކް ޕްލޭސް [illegible] ކަނޑައަޅައިގެން އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް މި ކަންކަން [illegible] [illegible] ނިޒާމުތަކެއް [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] ނިޒާމު [illegible] ހިސާބުން. މި ނިޒާމުގައި ހިމެނޭ [illegible] [illegible] [illegible] އެންމެ [illegible] [illegible] ގޮތުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މިއުޅޭ ވާހަކަ އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި ނިޒާމުގެތެރޭގައި އިންނަ އެއް ކޮމްޕޮނަންޓް އަދި [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލަ [illegible] [illegible]. [illegible] ބިޒްނަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް. އަދި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ތިމަރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، [illegible]

ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގެ މަސައްކަތްކުރަނިވޭ ހިމާޔަތައި އިރުކޮޅަކުން ޕާޓީން ބުނާ ވަރަކަށް ފައިސާ ނުދިނީމާ އަނެއް ޕާޓީއަކަށް ގޮސްފައި މިގޮތަށް އުޅެގެން މިއީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤެއް ނުދެވޭނެ ހިއްސަތްތެރި ރައީސް މި ގޮތަކަށް. ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤެއް ނޫން، މިތާ އެބަދިހި ބައެއް އެނބުރުން ރައްޔިތެއްގެ ޙައްޤާ އެއީ އެންމެ އެއްކޮށް ވިދާޅުވާނެ. އެ ރައްޔިތުން އިހީ ބިލުވެއި. އެ ރައްޔިތުން އެ ހިޔާ އެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ގެއްލިފަ. ކައްކޮޅު ފުރަތަމަ ރަގަޅުފުރުސަތުގެ ޙައްޤު ފިލްމުތަށްބިލް ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤު ކިލައިދިވައި އެމަސްފުރަ ފުރުގައި އިއްޔަތްކަތްތެރި ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤު ކިލައިނިދި މަސްދުބަކަން ފިގެން ހިމާ ގުޅު އެ ބަހުގެ ނުގޮތަށް އިދާރާތަކުން ގެއްލު ރަގަޅުރަމްޒީކަން ހިމަން ގެންނަން ރަގަޅުފުރުސަތުގެ ޙައްޤު ކިލައިދީނަމާ ހިތަދިގެން ނުގެވޭން. ރަމަ ރަގަޅުފުރުސަތުގެ ޙައްޤު ބަހައިރަނަށް ރިޓިޒް. މިއީ އޭރު ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ރަގަޅުފުރުރާ ގޮތަކަށް. ރަގަޅުފުރުސަތުން ދުނިޔޭގައި އެބަހުރި. އިންތިހާބު ސަބަބުރައިކަ. ބަލައި ފަރަތު އެ ސަބަބުރައްކައި ގުދިގެން އެބަނަ 24 ގަޑިއިރަން ވަރި މުއްސަނދި ނިޒާމު. އެ ހިފަހައްޓައި އެކަން ރައްފުރުސަތު ޖުމްހޫރީ ޤާނޫނީ ދައުލަތް ޕާޓީތަކާއި ބައިސްފުރާ ރަގަޅު ފަރާތްތަކަށް އެއްކޮޅި އެބަ ވިބެނގޭ. ފުރަތަމަ ޖުމްހޫރިއްޔާތަކާއި ޖަމާޢަތްތަކާއި ދިނައިރައަށް ރަގައިގެން ނުހިން ދިއްލާ މި ރައްޔިތުގައި މި ފާހުނު ފަރާތުން ފުހޫބެދުން ތަރަކަށް ފުރަތަމަ ބަޔަކު ފަރާތުގެ ވޯޓަށް ލާޅާނު. އަޅުގަނޑުމެން މި ވިޔަ ރަގަޅުފުރުސަތުގެ ވަރުވިބޯގައި. އަޅުގަނޑުމެން ބިޔަފަރުވާ ގެއްލުން އަޅުގަނޑުމެން އިރުސާކަރާތު ވިޔަ ބައިރު. މިވަނީ އަނާނާ އިސްލާހުކުރުން ފުރަތަމަ ޚިލާފަށް މަސްސަލައިގެ ފާހަގަ ގެޔަބަލުން، ބޮޑުވި ގޮތަށް ހެދުން، އެއަރުޖީ 24 ގަޑިއިރަން ބަނދުކުރަނީ މި ފާނަނު އިތުރުގެ. އެހެންވީމާ، އާދެ ކުރުއަރު ސަރުކާރު އުފެދިގެން އެބަޖެހޭ. ފައިސާގެ ގޮތުން މާލިގޮތުން އެއްކިބާވެގެން އެބަޖެހޭ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދުފުއްދުން. ދުފުއްދައި ޤާނޫނުތައް ދުފުއްދުން ސަރުކާރުގެ އަޑު ގޮތްގެން ދުފުއްދައިގެން ނޫނިއްޔާ މި ފާނަނު ތަރުގިޔައް ނުކުރެވޭން. ބަލައި އަނެއްކާވެސް ފުއްޓަފެހި ބޮޑު ވަޒީފާގެ ތަރަހަ ބޯހިމާލި ރައީސް. މިފަދަ ގޮސް މި ބަލައިގައި މި ދެކޭ ދިރިހުރެވުން އެތަނެއްގެ ނިޔަލަށް. ދެން ޖުމްހޫރިއްޔާތަކުން މި ސިޔާސީ ސިޔާސަތާ ދައުރުގެ ފަދަ. ސިޔާސަތު ދައުރު މި ކުރާ އެއްޗެއް ރަގަޅުފުރާ ދެކިފަ. މިއީ އެމެރިކާގެ މިއަދު މަސައްކަތް ހިނދަކު އެއް 1.2 ޓްރިލިއަން މިލިއަން ދޮލަރު ހިނގައި ލަހުން އިޖްތިމާޢީ ރައީސް. އެ ބައިވެރި ހިނގާ ގަވާއިދުން ހިނގާ ދިލި ކުރިހާހާރުވައި. ބައެއް ޕާޓީތަކު އެ ހިޔާ އެ ދެމުން ގުޅިދާނެ، ގުޅުމުން ދުރަށް ދާނެ ހިތްދަން ހިނގައިގެން. އެކަ އިނގޭ ފާހަގަ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހަމަތަކަށް ދިރިހުރި. އިސްލާހުކުރުން ރައީސް، މިގޮތު ކަންތައް ފަރާތް މި ދައުރުގައި. ރަމަ ރަގަޅުފުރުސަތު ބަޔާއިރަން ރިޓިޒްގައި އެދޭ ރަށްއަކަ ގުޅުންޖެހުމުގެ ފަރާތް. މިއީ މަސްސަލަ އަދި. އިހިގެރާއްޖޭ ބަޔާއިރަން ވިސްނާ ފަރާތް. މިއީ މިއަށްފުރު ސިޔާސީ ތަނަވަސް ގުޅުބަރުންނަށް ވެ ހިނދު މިއަށްފުރު ސިޔާސީ މުސްތަޤްބަލަށް އެބަޖެހޭ. މިފަރާތް ސިޔާސީ ފަރުވާތެރިކަން މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ގޮތުންތަކާ ރައްޔިތުންގެ ބަހުރުވަ ކުރި އެއް ނުދެވޭނެ. މުސްތަޤުބަލު ސިޔާސީ ތަރައްޤީ ވިސްނައިގެން ނޫނިއްޔާ މި ކަމެއް

ނުކުރެވޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު މި ގޮވާލަނީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމާ ހިނގާ ކައިރީގައި ހުރި ގައުމުތަކެއް އެބަ ކުރިއަރާފައި. މި ޔޫރަޕު ޔޫނިއަންތަކުގެ ބާރުގަދަކަމުން. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ޖަމާޢަތްތަކާއި ޔޫނިއަންތަކާއި ހަރަކާތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބައިވެރިވުމަށް އަރަބް ވ◌ަ ޕާލިމަންޓަރީ ޔޫނިއަނާ އިންޓަރ ޕާލިމަންޓަރީ އެކި ގަވާއިދުތަކަށް ހޮވާ މިންސަރު ބަހުސްތަކުގައި ވާ ބަދަލުން ވާން އިބާރާތް މިހެން ބައްޓަންކޮށް ދާއިރާގައި. ރަނގަޅު، ގައުމުތަކާ އިން މީގެ 31 ވަނަ މާއްދާ އިން ލިބިދިނުމުގެ ވާ ބައްޓަން އެއީ. އެ ބައްޓަން ލިބިދިނީ ހެދި ގައުމުތަކުން. އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން ބޭނުންވާ މިކަން ކޮންމެވެސް އަޅުގަނޑުމެން އަނެއްކާވެސް ޖެހޭ ބޭނުންވާ މައްސަލަތަކާ ކުރިމަތި ވާނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް މި ގޮވާލަނީ ޔޫރަޕު ޔޫނިއަނާ ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި ޖަމާޢަތްތަކާއި އުފެއްދުމުގައި އެހީތެރިވާނެ. ފުރަތަމަ ޖަމާޢަތްތަކަށް އުފެއްދުމަށްފަހު. އުފައްދާފައި މިހެން ތަޖުރިބާކުރޭ. މިހެން ތަޖުރިބާކުރެވިގެން ދެކޮޅު މިކަން ވަކިވެރިޔާ އަޅުގަނޑުމެން ގައުމުގައި އަސާސީ ވެގެން އޮޅުން ބޭނުންތެރި އެހެން ކަންކަމާ ދިމާވާ ތަފާތު ސަރަޙައްދުގެ ކުރިއެރުމާ މާލީ ނިޒާމުތަކުގެ ނުފޫޒު. ސަރަޙައްދުގެ ދަޢުވާތަކުން ނިމޭ ދަޢުވާ ތަރައްޤީ ކުރުމުގައި ސަރަޙައްދުގައި އެކި މީހުންގެ ބައިވެރިވުމަކާ ވެސް ޤާނޫނީ ރައްކާތެރިކަމާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ސަރުކާރަށް އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން ބިނާކުރެވިފައިވާ ސަރަޙައްދީ ޖަމާޢަތްތަކާއި މި ގައުމުތަކާއި ވާދަ ނުކުރެވޭ ދަތިތަކަށް ބައިވެރިވެވޭނެ. އަދި މި ގައުމުތަކުގެ ފަރާތުން ލިބޭ ވަސީލަތްތަކާއި އިންސްޓިޓިއުޝަންސް އެކިއެކި ގައުމުތަކުގެ މީހުންގެ ބައިވެރިވުންތަކުގައި ނޫން ވިއްޔާ މި ގާނޫނު ހިންގުމުގެ ނުފޫޒާ.

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަމާލް އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

﷽. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އައްސަލާމު ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ. އާދެ، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ބިލު ބާރު ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާލުމުގެ ކުރީގައި މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވިކަމަށްޓަކައި އެ މަނިކުފާނަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން ބޭނުންވޭ. އާދެ، މި ބިލު ބާރު ގޮތުން ވާހަކަދެއްކުމުގެ ދެއްކެވި ބާރުގަދަ މެންބަރުން ގޮސް އުމުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލާ އަބްދުﷲ އާއި އަދި ކުޅުދުއްފުށީ..

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ކޯރަމް މިހާރު ހަމަވެއްޖެ. ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން ގެންދިޔަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަން.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒު ޖަމާލް އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުޅެނީ މި ބިލާ ގުޅޭ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲ އާއި ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުތަކަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބާރުން ތާއީދުކުރަމު. އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި ހަރުތާލު ކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް ލިބިފައި އޮތް ހިނދު ހަރުތާލުކުރުމުގައި ކޮބައިކަން ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވުމާއި އަޅުގަނޑުމެން ހަރުތާލުކުރުން ބަލާލާއިރު ގަވާއިދުތަކެއް މާނަކުރުމުގެ ކަމެއް. ހަރުތާލުކުރުމުގެ މާނަ އަކީ މަސައްކަތްތެރިއަކު އުޅ ބަހުގެ ޝަރުޠާ އެއް ކުރުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ ކަމަކާ ދޭތެރޭ ކުރާ މަސައްކަތް ހުއްޓާލައިގެން މިބޭ މިބުން. އެއީ ދުނިޔޭގެ ބައެއް ބަހުގައި ހަރުތާލުގެ މާނަ އޮންނަނީ. ހަރުތާލުގެ މާނަ އެހެން ބަހެއްގައި އެހެން ކޮބައިކަން އޮޅުނަސް އަދި އަޅުގަނޑު އިއްތިފާޤުވާ ކަމެއް ނޫން. އަދި ސްޓްރައިކުގެ މާނަ އެހެން ކޮބައިކަން އޮޅުނަސް ވެސް އަޅުގަނޑު ބޮހަ ކަމެއް ނޫން. ދިވެހިބަހުގައި އޮންނަ ގޮތް. އެހެންވީމާ މިޤަރާރުގައި ހަރުތާލު ވަރަށް ޙައްޤު. މިޤަރާރުކުރަމުންދާ ކަމަކާ ގުޅޭ ބަޔަކު މީހުން މިހެން ގޮތް ގުޅުވައިގެން އެއްވެގެން އެ ކުރާ ހަރަކާތެއްގައި އެއީ މުޅިގައި ކުރުމައި. އެހެންވީމާ، މި ޤަރާރު ދެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ އިން މި ބައްޓަން ފިޔަވަޅު އަ ބައްޓަން ބޭނުންފުޅުވާ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ނުހުރެއްޖެ ހަމަތަކާއި ގެނެސްދޭ ޙައްޤާ ހަރުތާލުގެ ބައިގައި އެންމެ ބައްޓަން ކުރީގެ މުވައްޒަފުކަން ބަޔާންކުރެވެނީ ކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ބަދަލު ގެންނަން ޖެހެއިރު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހުރި އެއްޗެއް ބަދަލުކުރެވޭނީ މުޅިން ބަދަލު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސް ކުރަންޖެހޭ ބައްޓަން މި ބައްޓަން ކުރުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ބަޔާންކުރުމުގެ ބައިތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްދޭ ފުރުސަތެއް ގެނެސްދިނުމަށް ބޭނުންވޭ. އެންމެހާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހަރުތާލުކުރުމުގެ ބައްޓަން އެބަ އޮތް ކަމުގެ ވެސް ބޮޑު. ހަރުތާލުކުރުމުގެ މާނަ އަކީ މަސައްކަތް ހުއްޓާލުމުގެ މިންވަރުގެ ބައްޓަންކަން ވާހަކަގައި..

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދަވަން.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަމާލް އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން އުޅުނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހުރިހާ ކަންތައްތައް ތަފްސީލުކުރުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު ހަދަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާ އިން ހަރުތާލުކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ދީފައި އޮތީމަ އަޅުގަނޑުމެން އެ ހަރުތާލުކުރުމުގެ ޙައްޤު ބޭނުންކުރާނެ އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކާއި ކަނޑައަޅާފައި ނެތިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އެ ޙައްޤު ބޭނުންކުރާ ގޮތެއްގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އުފެއްދުންތެރި ކަމަށް ވަރަށް ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކެއް ވެގެން ހިނގައިދާނެ. އާދެ، އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި މި އިޝާރާތްކޮށްލަނީ [illegible] ރިސޯޓު [illegible] ނޫން. އަޅުގަނޑަކީ ދުވަހަކުވެސް ރިސޯޓެއްގެ މިލްކުވެރިކަން އޮތް ފަރާތެއް ނޫން. އަދި މިލްކުވެރިކަން ލިބޭނެ ކަމަށް ހުވަފެނުން ދުށާ މީހެއް ވެސް ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ މަސްލަޙަތާ މިކަމުގެ އެއްވެސް ގުޅުމެއް ވެސް ނެތް. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ހަމައެކަނި [illegible] [illegible] އަމިއްލަ މީހުންގެ ވެސް ނޫން ސަރުކާރު މުވައްޒަފުން [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިވަންކަން އޮތީމަ މަސައްކަތު ހުއްޓާލާފައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޙައްޤެއް ކަމަށް [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި އޮތް [illegible] ކޮންމެ ދުވަހަކު [illegible] އެ ކަންތައް [illegible] ވެސް ނޫން. އެހެންވީމާ، ހަމަ ޙައްޤު އެބަ އޮތް އެހެން [illegible] [illegible] އެބަ އޮތް ކޮންމެ ދުވަހަކުވެސް މަސައްކަތު ހުއްޓާލައިގެން ލިބެން. އެހެންވީމާ، އެކަން އެހެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމީ އުފެއްދުންތެރިކަމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ގެއްލުން ލިބޭނެ ކަމަކަށް [illegible] މިކަން ކުރަން [illegible] އުސޫލުތަކާއި [illegible] ކަނޑައެޅުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]. އާދެ، [illegible] މި [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] މި ކަންކަމުގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] މިކަންތައް [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އާދެ، އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިތުރުން މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިތުރުން [illegible] މަސައްކަތުކުރާ މީހުންނާއި، މަސައްކަތުކުރުވާ މީހުންނާއި، [illegible]، މަސައްކަތުކުރާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible] ކަމުގައި ދެކެން. އާދެ، [illegible] [illegible] ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް ޙައްޤުތަކެއް ލިބޭއިރު އެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅިގެން އެ މީހެއްގެ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް ވެސް އޮންނާނެ. [illegible] އެ މީހެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތަކާއި

ހަނދާން ނައްތާލާފައި ހަމައެކަނި ބައްޔުގެ ބޭނުން ކުރަން އުޅުމަކީ އެކި އެހެން މީހުންގެ ބައްޔަކު އަރައިގަތުން ކަމަށް ވެދާނެ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ހިސާބު އޮތީ މި ބިލަކީ ހަމަ ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެކޭ. މި ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ ކޮމިޓީއަކަށް ފޮނުވައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ހަނިކަމަށް ފެންނަ ދާއިރާތަކަށް މެންބަރުންގެ ހިޔާލުފުޅުތައް އަދި ކަމާ ބެހޭ އެކި ފަރާތްތަކުގެ ވެސް ހިޔާލުފުޅުތަކާއި އިތުރު ކުރައްވައިގެން މިބިލު ފުރިހަމަކޮށް ހަރުދަނާކުރުމަށް އުސޫލުތަކާ ހަމަތަކާއި ބޭނުންކުރާ މަސައްކަތްތެރިންނާއި ފަރާތުގެ ވެސް ބައްޔުތައް ނޫޅޭ ގޮތުގެ މަތިން މި ބިލު ގާނޫނުވެގެން ދިއުމާ. އަދުން އަޅުގަނޑު ހިތުން މަސައްކަތްކުރު މީހުންނާއި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ދިމާ ހިމާޔަތްލިބިގެން އޮންނާނެ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޖިބިލިޔާވި ބައްޔަލީ އެ ބައްޔާގެ ބޭނުންކުރުމު ޖޯނަނަކަށް ބަލިމީހަކަށް ވެސް ހަމަ އަންނާނެ ބައްޔެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބައްޔުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން އެހެން މީހުންގެ ބައްޔަކަށް އަރައިގަންނު ހިސާބު އެ އަދި އާންމުގެ ބައްޔެއް ފަރަނގެ ޑޮސް އުން ބަހައިގެ ބައްޔުތަކަށް އަރައިގަނެވިދާ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބަހައިގެ ބައްޔު ނުވަތަ އެ މީހާގެ ބައްޔުހިމިރު ވާހަކަ ދައްކާއިރުގައި އެ މީހުންގެ ބައްޔުތައް ހިމާޔަތްކުރެވިފައި ވެސް އެ މީހަކަށް އަންނަ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ޖިންސީގޮތުން ވަކިވެފައި މިހާރު ޤާނޫނެއް އައިސް މި ބިލު ޤާނޫނަކަށް ވުމުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މިކަން ގަރާރުވާ ހިތްވަރު ހަމަތަކާއި، އުސޫލުތަކާއި، ސިފަހި މިނަކަނުގަތަކާ ކަނޑައެޅިއްޖެ ނަމަ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް މައިހި އުވައްދުނުއިމުގެ ކަމަށް ބުރުނާރު ގެބައްގެ ނާކަން މިކަންކުރުމުގެ ފުރުބަސް ފަރިވެގެން ގައުމު. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބިލަށް މަރުޙަބާ ވާހަކަ ދަންނަވަމެވެ. އަދި މި ބިލު ކޮމިޓީއަށް، މި ބިލު މަޖިލީހަށް ބަލައިގެން ކޮމިޓީއަކަށް ކުރަވައިގެން ފުރިހަމަކޮށްގެން ތަޅުމަށް އައިސް ޤާނޫނަކަށް ވުމަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް އުއްމީދުކުރާ ކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވަމުން، މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަދިވެސް އެއް ފަހަރު ޝުކުރު ތަކުރާރުކޮށްދަންނަވަމުން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަކޮޅު ނިންމާލަމުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. وسلام عليكم ورحمت الله وبركاته.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އެންމެފުރަތަމަ ވެސް ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ނިހާން ހުސައިން މަނިކުން އުމަނިކުފާނުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު ދެއްކެވިފަވާ…

(ވަގުތު ހަމަވުމުން)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުމަށް.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަދި އާރިފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. ޖަލްސާގެ ރިޔާސީ އުސްތާޛުން ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިހާރު އަހްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު، އަޅުގަނޑަށް އެ މަނިކުފާނުގެ ފުރުޞަތު ދެއްވިތީވެ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެފަދައިން ފިޔޯރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލަށް ތާއީދުކުރަމުން ފުރުޞަތު ހޯދީ އަހަރެން ވެސް ވަރަށް ހޫނު މަރުޙަބާ އެއް ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިފަދަ ބިލެއް ދެންމެ ގާތަށް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި ފަދައިން ވަރަށް ބޮޑު ދާއިރާއެއްގައި ބަހުސްކުރެވޭނޭ އަދި ވަރަށް ފުޅާދާއިރާއެއްގައި ބައިވެރިވެވޭނޭ ބިލެއް. މި ބިލު މިހާރު މި އޮތް ގޮތަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑަށް މި ފެންނަނީ ވަރަށް ހަނިކޮށް. ވަރަށް އެއް ދިމާލަކަށް އެއް ބައެއްގެ ބޭނުމަކަށް ރައްކާތެރިކުރުމަށް ބައްޓަންކޮށްފައިވާ އެއް ބިލެއްގެ ގޮތުގައި. ބައެއްގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ދިން ޖުމްލަގައި ޖިނާއީގެ ވަރަކަށް އަސްނަސް ނުޖެހޭ. ބަލައިލުމުން މިހާރު ފިޔަވަޅު ނުއެޅޭ ވެސް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ބޭރުގެ ފިޔަވަޅު ވެސް ޖިނާއީއަކާ އެއްކޮށް. އެހެންވީމާ، އޭނާ ވަޅު ދީ މީހާގެ ބަދަލު އެހެން ފަރާތަކަށް ވަޅު ދިޔަ މީހާގެ ބަދަލު އެހެން ފަރާތަކަށް ހަމަ އެ ދިރާގާގެ ޖިނާއީ ވެސް އެބަ އޮވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން މި ބިލަށް ވަރަށް ބޮޑު ފާހަގަކުރެއްވުމެއް ދެއްކެވިޔަސް. ސްޕެޝަލް އިކޮނޮމިކް ޒޯންސް ބިލުގައި ޓޫރިޒަމް ޕްރޮޖެކްޓް ބިލުގައި ޕްރައިވެޓް ފިޝަރީޒް މި 4 ކަމެއް ހިމެނޭ ގޮތަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު. އެ މަނިކުފާނު ހަރަކާތްތަކާ ގުޅިގެން އިންވެސްޓްމަންޓް ބޯޑު މާޒީގެ ދެ ދުވަހު ބައެއް 16 ވަނަ މާއްދާ އަށް އަޅުގަނޑު އެބަ ބޭއްވޭ. ދެން ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާއެއް އިންވެސްޓަރު ހުށަހަޅާ، 16 ވަނަ މާއްދާގައި މި އިންވެސްޓަރުން ހުށަހަޅުއްވާފައި އިންސާފު އެއްގޮތް ޤާނޫނީ ކުރުވުމުން އަދި ޝަރުޠުތަކާ (ހ)، (ށ)، (ނ). ދެން (ރ)ގައި މި އިންވެސްޓަރު ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާގައި ނުވަތަ ބަދަލުކުރާ ޤަވާޢިދުތަކާ ފައިދާގެ ވިޔަފާރި އަދި ގެއްލުމުގެ ލިބޭ ފަދަ އެއްވެސް ޤަވާޢިދު ހުރުމުން ވާނެ. މިސްރާބު ޓޫރިޒަމް ޕްރޮޖެކްޓް، ފިޝަރީޒް ޕްރޮޖެކްޓް، ސްޕެޝަލް އިކޮނޮމިކް ޒޯންތަކުގެ ސަރަޙައްދު އެ ހިސާބުގެ ވިޔަފާރި އަދި ގެއްލުންތައް. އެހެންވީމާ، މިއީ ޖިނާއީ ބިލެއްކަން އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ މި ދެ އަލަށް ހިމެނި ބައިނަލްއަޤްވާމީ. ހިމެނި ދުލި ބިލުގެ ބޭނުން ގެނެވޭނީ. އެހެންވީމާ، އެ ދެ އަލަށް ހިމެނި އިންސާފު ގަވާއިދު ފެއްޓުއްވާ މި ބިލު ހިމޭނި ޤާނޫނީ މަޖިލީހުގެ އެއްބަސްވުމަކަށް ނުވާނެ. އެހެން ނޫން އަޅުގަނޑު ވެސް އެއްބަސްވާން މިފަދަ ބިލެއް އަރާ ޤާނޫނަކަށް ފެނިލި ވަރަށް ދެކިލައްވަން ގަބޫލުކުރަން. މި ވިޔަފާރި ބޭރުގެ ކުންފުނި ދިރާގާއިން މިވޭ ބޭނުން ހިނގާ ދުވަސް، ހަމައެކަނި ޒަރޫރީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ނޫން. ދައްކާލަން ވަރަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ހިނގާ އިންތިޚާބު

ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތައް ވެސް މީގެން އެނގެން އޮންނަންއެބަޖެހޭ. ހަރުތާލުކުރުމަކީ ލިބޭ މިނިވަންކަމެއް ޤާނޫނުއަސާސީ އިން. ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާ އިން ހަރުތާލުކުރުމާއި މުޒާހަރާކުރުމާ މި ހުރިހާ ޙައްޤުތަކެއް އެބަ ލިބޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބިލަށް ތާއީދުކުރާ ކުރާ މި ބިލަކީ މިއަދު ތަންފީޒުކުރެވޭނެ ކަމުގެ އުއްމީދުގައި ތާމިލް ސްޓާފުގައި މިއަދުގެ މާ ތަންފީޒުކުރެވޭނެ ކަމުގެ އުއްމީދުގައި ތާއީދުކުރާ ވާހަކަދަންނަވަމުން އިށީންނާނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަރުތާލުކުރުމާ ބެހޭ ބިލެއް ހުށަހެޅުއްވިކަމަށްޓަކައި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާސް ރަޝީދަށް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. ހަމައެއާއެކު މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވައިފި. އަޅުގަނޑު ވެސް ބަލައި ނުކުތާތައް މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ފާހަގަކޮށްލަން. މި ބިލުން މާނަކޮށްދޭ މި ހަރުތާލުކުރުމާއި ޕްރޮޓެސްޓްކުރުމާ، މިކަންތައްތައް އިތުރަށް ތަފްސީލުކޮށްދިނުން ދިއުމަކީ...

(ވަގުތީ ގޮތުން ކަނޑާލެވުނު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޖަލްސާ ހިނގަމުންގޮސް މިހާރު މި ވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ހުސްވަގުތުގެ ވަގުތު އައިސް ޖެހިފައި. އެހެންވީމާ، މިހާ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތަކަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަރުވަން. ދެން ޖަލްސާ ފެށޭނީ 1 ޖަހާއިރު.

[ހުސްވަގުތު 12:30 އިން 13:34 އަށް]

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގަވާއިދުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބުނެފައި ވަނީ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ އެއް ހިނގަމުން ދަނިކޮށް ޖަލްސާ އަށް ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު ޤާނޫނީ އަދަދަށް ވުރެން މަދު ވެއްޖެ ނަމަ އެ ހިސާބުން އެ ޖަލްސާ އޮތް ހުއްޓާލާ ކޯރަމް ބެލުމަށް ޖަހަންވާނެ އެވެ. ކޯރަމް ބެލުމަށް ޖެހުމުން 5 މިނެޓު ބަލާ މަޖިލިސް ކުރި ހާލަތްގައި ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު ބަލަންވާނެ. އަދި އެ އަދަދަށް މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ އެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ ޤާނޫނީ އަދަދަށްވުރެ މަދު އަދަދެއް ކަމަށް ވާ ނަމަ މެންބަރުންނަށް 30 މިނެޓަށްވުރެ ދިގު

ނޫން މިންވަރަކަށް ހުސްވަގުތުކޮޅެއް ދީ ޤާނޫނީ އަދަދު ހަމަވާތޯ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ބެލިދާނެ އެވެ. ނުވަތަ އެ ޖަލްސާ ނުބާއްވާގޮތަށް ވެސް މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ނިންމިދާނެ އެވެ. އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ 1:30އާ ހަމައަށް ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވާލައި ހަމަވާތޯ ބަލާލައި މަސައްކަތްކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ހިނގަނީ 1:30 އާ ހަމައަށް ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން.

12. ވޯޓަށް އަހަން ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ފަށައިގަން ކުރިއަށް ގެންދަން. އަޅުގަނޑު މިއަދު މި ދަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 12- ވޯޓަށް އަހަން ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. އެހެންވީމާ، ވޯޓަށް އެހުމަށްޓަކައި ޖަހަންޖެހޭ 5 މިނެޓުގެ ބަރަގަނޑު ޖައްސަވައި ދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިއަދު ވޯޓަށް ދަންނަވާލަން އޮތީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު، ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް ފާސްކުރެއްވުމަށް ވޯޓަށް ދަންނަވަން އޮތީ. ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީ އަށް އިސްލާހެއް ގެނެވޭނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މުޅި މަޖިލީހުގެ 4 ބައިކުޅަ 3 ބައިގެ ވޯޓު ލިބިގެން. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެއްވެސް ކަމެއް އިސްލާހުކުރަން ހުށަހަޅާ ކަމެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފާސްކުރެއްވޭނީ އެ ވޯޓަށް ދަންނަވާ ޖަލްސާއެއްގައި މުޅި މަޖިލީހުގެ ދެބައި ކުޅަ އެއް ބައި ކަމަށްވާ 39 މެންބަރުން ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބަވައިގެން. އަދި ހަމަ އެގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮތް މާއްދާ ޤާނޫނުއަސާސީ އަށް އިސްލާހެއް ގެނައުމަށް ވޯޓަށް ދަންނަވާ ޖަލްސާއެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރައްވާ ގޮތުގައި މަޖިލީހުން އެ އިސްލާހު ފާސްކުރުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބަވާ ޖަލްސާއެއްގައި ވޯޓަށް ދަންނަވަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެ ވޯޓަށް ދަންނަވާލުމުގައި އެ ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވުން އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ޤާނޫނީގޮތުން ފާސްކުރުމުގައި ވެސް ބޭނުމާ ވާހަކަ އެއީ. ވަކި ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންތިއްބެވުމުގެ ވޯޓު ދެއްވުމުގެ ނޫން އެންމެންނިޔޭ. ޖަލްސާ އަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވުން. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެގޮތަށް އެ އޮތީ. އެ ކަމަށް މެންބަރުންނަށް އެ ފުރުސަތު އެދުމުގެ މަސައްކަތުގައި. މިއަދުގެ ޖަލްސާ އަށް މިހާތަނަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 55 މެންބަރުން. 58 މެންބަރުން ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި ޖަލްސާއެއްގައި ވޯޓެއް ދަންނަވައިގެން ނޫނިއްޔާ މިފަދަ ކަމަކާ ގޮތެއް ނިންމުން އެއީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެކަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ގޮތެއް ނޫން. މި ވިސްނުމުގައި އަޅުގަނޑު އިއްޔެ ވެސް މި މަސައްކަތް ފަސްކުރީ. އެހެންވީމާ، މިއަދު ވެސް މި

މަޝްވަރާގައި ވޯޓަށް ދެންނެވުމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޑިމޮކްރަސީގެ ރޫހާ ހިލާފުކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ މި ވޯޓަށް ދެންނެވުން ފަސްކޮށްލައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތައިގެން ކުރިއަށް ދިއުމަށް.

13. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތްތައް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މިދަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 12 ދޫކޮށްލާފައި އެޖެންޑާ އައިޓަމް 13 އަށް. އިތުރު އެހެން މަސައްކަތްތައް. ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ވަހީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ވަހީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޑިމޮކްރަސީ އަށް ދެން އިސްތިފާއެއް ގެނައުންފަދަ މުހިއްމު ހައްސާސް ވާހަކައެއް މި މަޖިލީހުގެ ބަހުސްކުރަމުން ހުރަހަކަށްވާ ގޮތަކަށް ވަނީކަމުގައި ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި މި ވަނީ. މިއަދު ވޯޓު މި ވޯޓަށް އެހެނިހެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާޓީ މެމްބަރުން ގެނެސްފައިވުމުގެ ފިޔަވަޅު ވެސް ނެތޭ. އެހެންވީމާ، ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ވޯޓަށް މިއޮތް މަސްލަޙަތުތަކެއް ނޫނެއް ކަމަށްވާތީ ވޯޓަށް ދެއްވާށެވެ. އެއީ ވޯޓަށް ނުދެއްވުން އަޅުގަނޑު އެދެން އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް އެދިގެން ނުވާނެއޭ...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އެއްވެސް ސުވާލެއް ކުރައްވާކަށް ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް ނުނަންގަވާނެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މިދަނީ ހުށަހެޅުއްވުނު ބިލުގެ ބަހުސްގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސް ގުޅުއްވަނީ ފަހަރަކު ދަތުރުކުރަމުން ގެންދަވަނީ ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބިލު ހުށަހެޅުއްވިކަމަށްޓަކައި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް..

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

މެންބަރުން މަޖިލިސް ދޫކުރައްވާ ނިކުމެވަޑައިގަންނަވާއިރު ފާރަގުދުރައްކާވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދަތުރުކުރައްވާ ގޮތުގައި މަޖިލިސް ނިކުމެވަޑައިގަތުމަށް ދަންނަވަން.

ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ކަމަށްޓަކައި ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރުއަދާކުރަން. މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން މިހާރު ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިފި. އެ ބޭފުޅުންގެ ފާހަގަކުރުމުގައި މި ބިލަށް ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތަކާއި ބަދަލުތައް ވަރަށް ސާފުކޮށް ވިދާޅުވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިފަދަ ބިލުތަކަށް ހުށަހަޅާ ކޮބައިކަމާއި މިހާރު މާއްދާތަކާއި ސާފުކޮށް އެކަށީގެންވާ ކަމަށް ހަމަ ކަމާ ގުޅުންހުރި ބޭފުޅުންނާ މަޝްވަރާކޮށްގެން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ކަހަލަ ރަށެއްގައި ހިނގާ ކަމެއް ހުއްޓުވުމަށް ކުރެވިގެން ވާނެ ކަމެއް ނޫން. މިއަދު ރާއްޖޭގައި އުފެދިފައި މިވާ މި ހާލަތުގައި ރިޝްވަތުގެ މައްސަލަތައް ވަރަށް ގިނަ ޤާނޫނުގެ މާއްދާތަކުގައި ރިޝްވަތުގެ ބާބު ހިމެނިފައި ނުވާތީ މި ދަނީ. އަޅުގަނޑުގެ ރައްޔިތުން ގޮވައިގެން ގެންދަނީ, އަޅުގަނޑުގެ ރައްޔިތުން ރިޝްވަތުގެ ބަލިމަޑުކަމާއި ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ސާފު ކޮށްލަން, އަޅުގަނޑު ޤާނޫނު ބަލަހައްޓަން ޤާނޫނެއް ހަދަން އަޅުގަނޑު އެދެނީ ހަމަ ޖަވާބުދާރީކުރުވުން. ނުހަނު ބޮޑަށް އިސްތިހާރު ކުރެވޭ ކަމަކަށް ނުވާތީ, އަޅުގަނޑު ރިޝްވަތު ދޭ, އަޅުގަނޑު ރިޝްވަތު ނަގާ ފަރާތްތައް ހަމަ ޖަވާބުދާރީ, ފަރާތްތައް ނިސްބަތް ވާ ގޮތުން އެ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ހިފެހެއްޓުމަށް ޖަވާބުދާރީކުރުވަން. އެހެން އެއްވެސް ކަމަކަށް ނުވާނެ ކަމާ ދިމާވެއްޖެ. ސަލާމަތުގެ ތެރެއިން ޖަވާބުދާރީކުރުވަން މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ހިނގާ ކަމެއް ނޫން. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބުނެފައި އެބަހުރި އިތުރުކުރުމުގެ ބާރު ކާޑު ހޯދަން ވަނީ. އިތުރުކުރުމުގެ ބާރު ދެނީ ޤާނޫނުގެ މުސްތަޤްބަލުގެ ދަށުން ކުރަމުން އައިސް. އަޅުގަނޑުގެ ރާއްޖޭގައި ހުންނަ މިފަދަ ކަންކަމަށް ބަލަން އަދި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ ބާރު ހިފެހެއްޓުމަށް ކުރިއަށް ގެންދެވެނީ ރިޝްވަތު. ނުހަނު ބޮޑަށް ޤާނޫނުގެ މުސްތަޤްބަލުގެ ކުރިއަށް ގެންދެވެނީ. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އަޅުގަނޑުގެ މި ކަމުގައި ވެސް ވާނީ ދިރިއުޅުމަށް ބަދަލުތަކެއް. ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަށް ހިތަދަފަ? ރިޝްވަތުގެ ދަށުން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ދަޢުވާ ރައްކާތެރިކޮށް ދީފައި ދަށުން ރިޝްވަތު ދޭ ބޭނުން ކުރުމުގެ ތެރޭގައި ރިޝްވަތު ލިބިދޭތީ ކަމާއި ބަހުގެ ގޮތުން ޖަވާބުދާރީކުރުމަށް

އިނގޭތޯ. މީސްމީހުންގެ ތެރޭގައި ވެސް މުޒާހަރާ ކުރެވުނުކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ރިސޯޓުތަކުގައި މުޒާހަރާކުރުމަކީ ހުއްދަކުރެވިފައިވާ ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން. ހަމައެކަނި ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތަށް މިހާ ވަޒީފާ އާއި ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތަށް އެންމެ މުހިއްމު ވާނީ އެ ވަޒީފާގައިވާ އާސަންދަ މުވައްޒަފުންނަށް ދިނުމާ. އިންވެސްޓްމަންޓަކަށް ނުވަތަ ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް އެ ފަރާތުގެ އެންމެ ބޮޑު ހަރަދު ކުރަންޖެހޭކަމަށް މިނޫން އާސަންދަ އިތުރުކުރުމަށް މުސާރަ މުސްކުޅިން. މުވައްޒަފު މީހާ ބަރާބަރަށް މަސައްކަތްކުރާކަމަށް ކަމަށް ވަންޏާ އާސަންދަ ބަދަލުކުރަން ހަމަހަމަ އަދި އަދާކުރަން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދުގެ ވަޒީފާގެ ޙާލަތު އޮތް ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަޒީފާ އަދާކުރެވޭނީ ބޮޑުމީހުން ގަބޫލުކުރާ ބިނާކުރި ގޮތަށް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ސަޕޯޓްކުރަމުން ކަމެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ބަހުރުދުވާ ނިކަމެތިން ވަޒީފާ ގޮތަކުން ބަހައްޓައިގެން ހަމަހަމަ ވެސް އޮންނަންޖެހޭ އުސޫލެއް. ހަމައެކަނި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތައް ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތައް ވެސް އޮންނަންޖެހޭ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެން ވަޒީފާތަކުގައި މިތާ އެ ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތައް ދަނެ އެ މުޅިގައި މަސައްކަތްކުރާ ހިސާބުން މި ކަންތައްތައް ކުރާ ކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ސަޕޯޓްކުރާކަމަށް އިނގޭތޯ. މިހާރަކަށް ދާއިރު 21 ޤަރުނުގައި އެބަހުރި މުޒާހަރާ ކުރެވިފަ. ކުރެވިފައި ހުރިހާ މުޒާހަރާ އަދި ވެސް ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ފަސްކުރުވާ ދުނިޔަވީ ވެރި ދާ ތަން ފަސްކޮޅުގައި ކުރެވިފައި ހުރި ކަންކަމެއް. އެހެންކަމުން މި ދައުލަތުގައި މި ކަމާ ޒިންމާވާންޖެހޭ ފާބަރ މިނިސްޓްރީއާއި ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީއާ ހިއްސާކޮށް ހައިސިއްޔަތުން ހާމަކަމާއި އޮތް ހިނގަ މުވައްޒަފުން ވަޒަންކުރަން މި ބަޔަކުންނާ ނުނިމޭ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުންދާނެ މި ދާއިރާ. އެ ބަޔަކުން މި ކަމަށް ޒިންމާވާންޖެހޭނީ އިނގޭތޯ. ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީން ސްޓްރައިކް ނަގަންޖެހޭ ފަދަ ރިސޯޓުން ބަރާބަރަށް ނުގާނޫނީ ގޮތުގައި ހިއްޕަވައިގެން ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީގެ ބޭނުންވަނީ މަސައްކަތްތަކުގައި ހަމަހަމަކަން ހިމާޔަތްކޮށްދެވޭނެ ގޮތެއް. ފާބަރ މިނިސްޓްރީގައި އެބަ ބަލައިގަތުމުގެ މުވައްޒަފުންނަށް މިބާ އިދާރާގައި ހިމާޔަތް ފާބަރ ޤާނޫނު މިފަދަ ނިޔަމިތައް. އާދެ ބަދަލުގައި ޓޫރިޒަމް ސްޓްރައިކް ރިޒޯޓު ބޮޑުގައި އެ މުޒާހަރާކުރުމުގެ ޓޫރިޒަމް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުލިބޭން އިނގޭތޯ. މިއީ ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީގެ ޒިންމާއެއް އިނގޭތޯ ރިސޯޓުތަކުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުން ދިނުމަށް. ނުކުޅެދުންތެރި އެ ރިސޯޓުގައި ހުންނަ ހުންނާ ކުރިއަށްދާ އެހީތެރިކަމާ ކުރިއަރުވާ އިނގޭތޯ. ރިސޯޓެއް ހިންގަން ރިސޯޓެއްގެ ވެރިފަރާތުން މި ދުނިޔެ ވަރަށް ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓެއް ކުރަން. އަދި ރިސޯޓަކަށް ވަނީ އެ މަސްގައި ހަރުމަތީގައި މުޒާހަރާ އާއި ކުރިމަ ކަމަށް ވާ ނަމަ ދުވަން އެ މަންޒަރަކަށް ރިސޯޓުގެ ނިކުމެ ދަށްވާ. ރިސޯޓަކީ ވަރި ބަޔަކު ގަނޑުމުގެއް ބޮޑުދަށްކޮށް ވަރި ހަރަދު މަސްއްކަތްތައް ކުރާތަރު ވަރި ބޭނުންތަކުގައި ހިނދުކޮށްފި މަންމަން. އެހެންކަމުން އެ މަންމަން އެބަދަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތްކުރަން ފެނުނީ މުޅިން. ކަމުރިއެކުގައި ރިސޯޓުގައި ހުންނަން ކުރާ ސަފުތަކުން ހުންނަންނަން. ރިސޯޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން މުޒާހަރާކުރުމުގައި އެމްނަގައި ބޭނުމާ ހުރިހާ ކަމެއް ހިނގާ އެ މަންގެ ޓޫރިޒަމް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަފުތާވެގެން. އެހެންވީމާ، އެފަދަ މަޖުބޫރާ އެއްގައި އެއްވެސް

ހާލަތްގައި ރިޕޯޓުތަކުގައި މުޤާރަނާކުރުމަކީ ހުއްދަ ކުރުވިގެންވާނެ ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ފަހަރަކު ނުކުރަން. އެހެންކަމުން މި ބިލު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މި އިޞްލާޙުތަކާ އެއްކޮށް ގެނެސް މި މަސައްކަތްތެރިންގެ ބައްދަލެއް ހިމާޔަތްކުރެވެންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އެހެންނަމަވެސް އެ ހިމާޔަތްތެރިކަން ޖެހޭ ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކުން. ހިނގަމުން ރައީސްގެ ފަރާތުން... އަބަދުވެސް މި ހަރަކާތްތެރި މި ފުލުހީ ކަމެއް ގެއްލި ހުރިހާ ކަމެއް ގޮތުން ދިއުމުން. ބައެއް ފަހަރު މި ގޮސް ޖަހާގައި މިބޭ މިހުންނާއި ބަންދުގައި މީބޫ މީހުންގެ. ކޮބައިތޯ މަޖިލީހުގައި އުޅޭ މީހުން ބައްޓަންކުރާ މި ހާލަތު ނުކުތުމުގައި މީހުންގެ ބައްލަވާ. މިއީ ވެސް ހިތްވަރު ރައީސް އިން ހިމާޔަތްތެރިކަމުގެ ކަމެއް އިންސާފް. ތޯބަރު ތާރީޚު ދަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިސްނެންޖެހޭ ހިމާޔަތަށް މިއަދު ފެސް މިހާ ހިސާބަށް ފެސް ތިބޭ ފަރާތަށް ނުވާ އެއްޗެއް އިނގޭތޯ. ރާއްޖޭގެ ގަވާއިދު ހިނގާފައި ވަޒީފާތަކުގައި ބޭރުގެ އެމައް ފަރާތްތަކުން އެދުމުންދާއިރު ކާކަށް މިކަން ބެލުން. ކާކަށްތޯ މިކަން އަދިވެސް. ކާކަށްތޯ މިކަން ފެނުނީ. އެއްފަހަރު ފިޔަވައިގެން ނުވާ އެއްޗަކަށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ކަމެއް މިހެން ހުރި ހިނދު ހަމަ ރިސްކުގައި ރަނގަޅު ހިނގާތީ މިއަދު ފެސް ރާއްޖޭގެ ދުނިޔޭގައި ހަރަކާތްތެރިވަމުން ބޭނުންވާ ވަޒީފާތަކުގެ ބަދަލު އަޑުގައި ފޮތޭގެން ރާއްޖޭގައި ހަމަ ނުވިސްނޭ ބަދަލު ގެއްލާ ރިސްޓުރަންޓުގައި ހިނގަމުންދާ ފަހި ފިޔަވަޅުއަޅާ ހަރަކާތްތެރިވަމުން ކުރާ ރާއްޖޭގެ އިންޑިއާގެ ފުރުސަތު ފުރަތަމަ ވަޒީފާތަކުގައި ކުރަމުން ދިޔަ އެއް މަސައްކަތަކީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ދެކިގެން ކަމަކަށް ނޫން އިނގޭތޯ. އެއްފަހަރު ހާލަތުގައި ރިސްޓުރަންޓުގެ އަޅުގަނޑުމެން ހާއިރުގަނޑުން ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، މި ބަޔަކުގެ މަޖިލިހާ ނިމި ކޮމިޓީ މަޖިލިހާގައި މިހާރާ ކަމަކަށް ރިޕޯޓުކުރީ މި ބިލާ ދެކޭ ރަނގަޅު ކޮމިޓީއާ ނިމުމަކަށް އަޅުގަނޑު ފެނި އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރުމަށް ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން މިދާ ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބިލަށް އެއްކޮށް ދަންނަވާލުމުގެ ކުރީގައި ހަމަ މި މަސައްކަތަކީ ޓޫރިސްޓުންގެ ރާއްޖެއަށް ކުރިއަރާ ގެނެސްދިން ކަމުގައި ވާ ކަމުގެ ކަރުދާހެއް. ވާހަކަ ދައްކާ ކަމެއް ވާނުވާ ބަޔަކު. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ދެކޭ ގޮތުގެ ދަށުން ނުވަތަ މަރުކަޒު ފޮތުގައި ވާހަކަތަކުގެ ގަވާއިދާ ގުޅުވައިގެން ގެނެސްދިނުމުގެ ވިސްނުން މި ބިލާ ދެކެން ބަޔަކުގެ މި ދަށަށް މިދެންނެވި ނަޖިބްއޯރޝަން. އަޅުގަނޑުމެން ޖެހިލުމާ ހިނގާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޓޫރިޒަމްގެ ތިބީ. އަޅުގަނޑުމެން އޮންނާނެ ހުށަހެޅުއްވި ހިމާ ދެމެހެއްޓުމަށް ހުށަހެޅިފައި މިއީ އަދި މި ޓޫރިޒަމްގެ ނަގާ ދެމެހެއްޓުމުގެ އޮންނަ ދިހަ ބޮޑުވަމުންދާ ކަމުގައި ހުންނަ ފޯރުކޮށްދެވޭ ރައީސް ޓޫރިޒަމް ހަދާ ކަމަކު ރައްކާތެރިކަމުގެ ނަފާ ފިޔަވަޅު މި ހަމަ ސިޔާސީ ކުރިއަރުވަން މިއަދު ގެންނަވާ ހުށަހެޅުއްވުމަކީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ

ހަރުތާލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ. މުޒާހަރާ އާއި ހަރުތާލާ އެއްމިނަކަށް ދާކަން 31 ވަނަ މާއްދާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ހުރިތޯ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައެއް އިއްޒަތްތެރި އަޑުން ޤާނޫނުއަސާސީ ވިދާޅުވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާއަރަނި މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުން. އަދިމަތީ ސުރުހީ؛ ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާ؛ ހަރުތާލުކުރުމުގެ ޙައްޤު. 31- އިޙްތިޖާޖުކުރުމަށްޓަކައި ހަރުތާލުކުރުމުގެ ޙައްޤު އެޅުވައި ގޮތުން މިއޮންނަނީ އިޙްތިޖާޖުކުރުމަށްޓަކައި ހަރުތާލުކުރުމުގެ ގޮތުން މަސައްކަތް ހުއްޓާލައިގެން ތިބުމުގެ ޙައްޤު ދިފާޢުކުރުމަށްޓަކައި ވަޒީފާދާރުކުރާ މުވައްޒަފުންނާއި އެހެން ފަރާތް މަސައްކަތްތެރިންނަށް ކިޔަނީމޯ. އަސާސީ ވަރުގަދަ ބައްޔެގޮތް. އެހެންވީމާ، ހަރުތާލުކުރުމާއި އިޙްތިޖާޖުކުރުމުގެ މި މަތި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވާހަކަތަކުގައި މި ތަރުތީބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހެނީ މިސާލަކަށް ރަސްމީ ތަރުތީބުން ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ބިލުތަކުގެ ހިސާބުގައި ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ބަލަހައްޓާ ޤާނޫނާ އެބަ ދައްކަނީ އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށްލަދޭން ބޭނުން މި ބިލުގެ މަރުޙަލާގައި، މި އިސްލާހުގެ މަރުޙަލާގައި ވާހަކަދެއްކުމުން 17 ފެބުރުއަރީ 2006 އަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހިލުމާ ހިނގާނީ. ހއ. ދިއްދޫ އަތޮޅުވެރިކަންކުރާ ގޭގެ ތެރެއަށް، އޮފީހުގެ ތެރެއަށް ރައްޔިތުންތަކަކަށް ހިތްވަރުދީގެން 10 ވަރަކަށް މީހުން ވަދެ އައީ. އެ ދުވަހު ބޭނުންވާ މަގެއް އައީ. އަރާލާ ހިތްވަރުދިނުމުގެ ގޮތުން މިހާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އެޑްވައިޒަރު، ސްޕެޝަލް އެންވޯއި އިބްރާހީމް ހުސައިން ޒަކީ، ސްޕެޝަލް އެންވޯއި އިބްރާހީމް ހުސައިން ޒަކީ ވަޔައިގެން ވިދާޅުވަނީ ރާއްޖޭގެ ފުރިހަމަ މަންޒަރުކާ ފުނިގެން މި ދިޔައީ. އެދުވަސް މިއަދު މިއައީ. ހުނިގެން ހަދަން އޮގުން މިހާ އަށް ވީ ގޮތް. އެންމެ ފަހުން ހުނަފާ ދަނޑުވެ ހުރިގެން މި ދަނީ. ކިޔާ ގޮސް ފަހުރުއްސަތް ވޮގޮން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެންނަށް މި ކިޔައިދީނީ މުޒާހަރާކުރުވުނު. އެވިހާކަން ކޮންވާރެ. ހަދަ އެބިދައި ބޭނުންތަކާ ފުސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހާކައިވެރިކަމުގައި ފުންނަން އެބަހުރި ރާއްޖޭގެ 56 ރިސޯޓް ރާއްޖެ އިން ބޭރުގައި ބިޔަކަޒަކުރުމުގެ ފަހަތުގައި ދިވެހި އެބިޒަރުވަރުގެ ނަމުގައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށް ގެންދެވުން އެދެން. އަޅުގަނޑު އެދެން އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމުގައި ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ނަންބަރު ރަނގަޅަށް ވިދާޅުވެދެއްވުން.

ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ މެމްބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެހާ ސާފުކޮށް ނޫން ބަޔަކު ފަހަރެއް އެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތް އެއްޗެއް ކޮށްގެން ނޫން ޙަމަލުތަކުރެވިދާނީ. ތިޔަ ފަރިތަކަމާ އެކަމަ އަޅުގަނޑުމެން

ކުރިމަތީގައި މިއޮންނަ ކަޅާއި ހުދުގައި ހުންނަ ކަންތައްތަކަށް ބަދަލުކުރުވުމުގައި ފަސްޖެހުމުންދާ ސަރުކާރުގެ އެ ބޭފުޅުން އުވިދާލާ ބީދައިން ޖިންސާދާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން ދާއިރު ހަމަ މިހެން ވެސް ވާހަރު އަންނާނެ. މިއަދު ހަމަ މި އިޖްތިމާޢީ މަޖިލީހުގައި ހިފެހިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރަކު ބޭރުގައި އަޅުގަނޑު ކައިރީގައި ދެންނެވި ވަރަށް ހިނިއަންނަ ކަހަލަ ގޮތަކާ ވަނީ އިދިކޮޅު ފަރާތްތަކުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި ސަރުކާރު ޖިންސާދާރުކުރުމުގެ ވާހަކަދައްކާއިރު. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެބީދައިން ދެންނެވީމު ސަރުކާރުން އޯގާތެރި ވާހަކަ ވިދާޅުވީމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތް އަންނަނީ އަމަލަކު ހިންގުއްވުނުން. އިޤްތިޞާދީކަމާއި އޯގާތެރިކަމާ މިކަހަލަ ވާހަކަތައް ސަރުކާރުން ދެކޮޅަށް އަޅުގަނޑުމެން އަމަލަކު ހިންގައިނުން ނޫން. އެކަމަކު ނޫން ކަންތައް ކުރައްވަން. މި ގާނޫނުއަސާސީ އުފެއްދުމަށް މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ގޮނޑީގައި އިންނެވި މީހުންގެ މާމިގި ގާއިދާގެ އިއްޒަތްތެރި ހައްގު އަދިއުމާ ތިލި ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތީގައި ވިދާޅުވެފައި އެވަރެއް މި ކުއްލި މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލަ އެއް، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް މި ނެގީ ގާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ހައްގުތަކުގެ ބާބު ވަރަށް ސާފުކޮށް، ވަރަށް ބަރާބަރަށް ވިދާޅުވެފައި އެ މާއްދާ އަށް ވަކާލާތުކޮށް، އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ވާހަކަ އެއް. ކަނޑައެޅިގެން ވިލިމާފަންނު ދާއިރާ އަޙްމަދު ނިހާން މިތާ އިންނަވައިގެން ހަދަންޖެހޭ ކުރިމަތިލާ އާއި ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން ގަދަކަން ހިމާޔަތް ގައުމުގެ....

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ. ނިޒާމީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. ވިލިމާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނިހާން ހުސައިން މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ނިޒާމުގައި ކިޔާނީ އިނގޭތޯ. މިބިލަކީ ސަރުކާރުން އެ ޖާގަ ހުސްވެއްޖެކަމުގައި މެންބަރުންނާ ކަމުގެ އިރާއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ ހަމަ ވަރަށް ފުރިހަމަކަމާ އެކު ދެއްވާން ކަމަށް ރައީސް ވަނީ ވިދާޅުވެފައި. އެހެންވީމަ، އެ ބޮޑުވެގެން މަސައްކަތްތަކުން ވިއްކުމަށް އެއްކޮށްލަދީ. އަޅުގަނޑުމެން ދިޔައީ ވަރަކަށް ހުރަސްއެޅިފައިވާ ގޮތަށް. އާދެ، މި ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ނިންމާލީ ޤާނޫނުތަކުގައި އިންސާފު ރަށެއްގެ ވިޔަފާރިވެރިންގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ވެރިޔާގެ އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ދާއިރާ ހިމެނޭތީވެ. މި ފޯރަމަކީ ރައީސްގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެއް މި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަދަލުތަކެއް ފެށި ހިނގައިދިޔަ ނިޒާމާއި ބަލާލާއިރު ވިދާޅުވި. މިގޮތަށް ވަރަށް ކުރުކޮށް ދެއްކުން ޖުމްލަ އެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ 2008. ގެ ދަށުން އަޅުގަނޑުމެން މި ހަމަޖެހިފައި، ޖުޑީޝަލް ސާވިސް ކޮމިޝަން، ސިވިލް ސަރވިސް މޯލްޑިވްސް އަދި ވަރަށް ގިނަ މުއައްސަސާތަކެއް މި ހާލަތުގައި ހިނގަމުންދަނީ. މިކަމުގެ ކުރިއަށް ނުދެވި މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަށައަޅާފައި ވާ ބާރުތައް ކަމަށްވާތީ. ހަމަ ސިޔާސީ ދައުރު ވެސް ދާއިރާގެ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ގިނަވެފައިވާ ޒަމާނަކީ ޑިމޮކްރަސީއާ ފެށިގެން މި ޤައުމަށް ކުރި ބަދަލުތަކެއްކަން ބުނެވޭނެ ބާރުތައް ތަފާތު ކަމެއް. ބަލާއިރު އިދާރީ ގޮތުން ނިންމާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާއި ދައުލަތަށް ޝަރީޢަތުގެ މީހުންނަށް މުޅި ދުނިޔޭ ވެސް އެކަން ދެކޭތޯ ސިޔާސީ އިދާރާތަކުގެ ޒިންމާތަކެއް ސަރުކާރުން ވިދާޅުވަމުން ގެންދަވާ ތަފާތު ކުރުމުގެ އަސާސީ ވަރަކަށް ބޭނުންވާ. ޝަރީޢަތް ދަށުން ނިންމާ މިސާލެއް ފެންނަ 1970ގެ ކުރިއަށްވުރެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ އިދާރާތަކުން ބޭނުންވާތީ ދަށުން ދައުލަތުގެ ޝަރީޢަތް ނިހާޔަތަށް. ވަގުތީ ދަށުން ދައުލަތުން. އެއީ އަޅުގަނޑު ތަޢާރަފުކުރި ރިޕޯޓްތަކެއް ސަރުކާރަށް. ދަށުންގެ މި އިދާރީ ބެލުމުގައި ދަށުންގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ދަށުން ކަންތައްތަކެއް ކުރި ވަރަށް ރަށެއް އޮންނަފަރާތް ހަމަވާތަކާއި ކުރެވުނު. ބަޔަކާ ދަޢުވާކޮށްދިނުމުގެ ޚިދުމަތް. އޭ.ޖީ. ބޭއަރުތަކުން، އައި.ޖީ.ބޭއަރުތަކުން، ފޮނުވާ ބާރުތަކަށް ނަމަވެސް އެންމެ ތަނަވަސް އަހަރެއް ގޮތުގަތަކީ ކާކުގެ ކަންނޭނގޭ ދާއިރާގެ ކުރެވުނު. އައި.އެމް.އެފް ކަހަލަ ތަނުތަނުގެ ގުޅިފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން ނިޒާމަށް އެހެން ވޭން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުތަކަކުން ޖަހާފައި ނުވޭ އެހެންވެގެން. މިކަން ކުރަން ނޫނީ ބައިކު ކުރަންޖެހިދާ ނުކުންނަ މައްސަލައެއް މި ހިނގައި. އެއް ފަހަރު ހަމަޖެހިފައިވާ ހުރިހާކަމެއް. އަދި ފަހަރު ހަމަޖެހިގެން ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހުރި ވަރަށް ބޭނު ނުވަތަ ފުރިހަމަކަމާ ދެނެ. އެއް ބޭފުޅުން ވިދާޅުވިއްޔާ މި ބާރު ހުރިހާކަމުގައި އިދާރީ ބޭނުމުގެ ވިސްނުންތެރި ސަރުކާރު ބަދަލުކުރާނެ ހިސާބު ބިމުގެ ފެނުން ދަނީ ފެއިލްވާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި، ބަދަލުވާގެ ގޮތުގައި ފަދަ ދަށުން. އަޅުގަނޑު ދަތުރުފަތުރު އެ ކަމެއް އެކަށައަޅާފައި ބައިތިއްބާ ދެކުނުގެ އިޚްތިޔާރުގެ ފިޔަވަޅު ނުހިމެ ފެށިގަނޑު ބަލައިގަންނާނެ ދުވަސް މިއަދު ސަރުކާރަށް އިނގިރޭސިވިލް ސަރވިސް ކަމަށް ހިނގާ އިސްތިޢުފާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ތަނަށް ރޯދަ ދިޔުން. ކަން ބަދަލުކޮށް ތަނުގެ ފަށާ އޭޖެންސީތަކެއް މުޅި ކަނޑައެޅުމަށް ކަމަކީ، ދެގ މުއްދަތު ހިސާބު

ދޫނުކަމަށް ވައުދުވެވަޑައިގެންނެވި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނަބީމު ރަސޫލުﷲގެ ފިރިހެން މަޤާމުގައި ޖެހޭކަށެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ނަބީމު އެއްވެސް ބަޔަކާއި ދިމާވަން އެއްކޮޅަކު ހިތާކަށެވެ. ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިރިހުރި އަސާސީ ބައެއް ނުކުތް އެބަކަމަށް ބެލޭ އަސާސީ ބައިތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިރިއުޅުއްވުމުގައި އާދޭސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެއްވެސް ޤަވާޢިދަކާ މަސްއޫލިއްޔަތާވެސް ނުވަތަ ފުށުއަރާސަބަބުގައި ބޭނު މިހާ ފުރާ ކަމެއް ހިންގުމުކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ތަޢާރުފު ވެސް ބާރުދާއި ނުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑު ބާރުދައި ނުވެސް ކުރާނަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިޔަސް ބަލައިލާއިރު މި ބިލުގައި އެބައޮތް، ކުރިންވެސް ހަރަކާތްތަކުން ހުއްދަ ހޯދައިގެން ހަރަކާތްކުރުން. ކުރިންވެސް އިޚްތިޔާރުކުރަން ހުއްދަ ހޯދައިގެން. ގޮތް ދަށުގައި ޤަވާޢިދަކައިގެން، އައްސަލާމު ބަލައިލުމު، އަޅުގަނޑު މި ބާރުގާ އިދާރާގަން އެއްކޮށް ބޭނުވަން ގަދަރުމިވަޔާގައި މަގުކޮށްވަރަނީ. ކާކު މި ހުއްދަ ދޭނީ. ކޮން ފުއްދުމެގެ ކޮންމެކަމަކުން، ކޮން ސަރުކާރުކަމުން، ކޮން ބަޔެއް ދިރިއުޅޭ މުޖުތަމަޢުގެ ކަންކަމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ފެނިގައި އޮތީ. ބައްލަވާ، އަޅުގަނޑުމެން މިދާނޭ ގޮތުގަރިސްގެ އެންމެ ރަނގަޅު ޤަރާރު ޤަބޫލުކުރަން ބިނުން ފެށު ޖެހޭ ހަދާ. ފުންކޮށްފެށު އުޅޭ. އަދިވެސް ދަރުމަތްތަކަށް ގެސް އެއްޗެހި ފެށު ހިމާ. ހިމަނުން ފެށު ހިމަނުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނީ އިޖުތިމާޢީ ދަ ފުނޑުބަލުއް މިހާރު އެބައޮތް ކަޅަން ދާން. މި ސަރުކާރު އަދި ވަކިދާއި މަރުދާޒާ ދަ ބޭފުޅުން ދާއިރާ ޒާހިރުކުރުން މުޅިހަރާއެއް ކަމުގައެވެ. އެކަމަކު މި ސަރުކާރުން އެބަ ޒާތުގައި އެއްކަލަ ގުޅުވައިދޭ ބޭނުމަ ގެދަ އަދު ހިއްސާދާރުންނަށް ހުރި މި މަސައްކަތްގައި ހިނގައިދޭ. ގެދަރަށް ހިއްސާދާރުންނަށް ހުރި މި މަސައްކަތުގައި. ހަމަޖެހުން ނުކުރާން، ބައިދުން ނުކުރާނަދޭ، ޤާނޫނު ނުގެންދާނަދޭ ފިޔަވަޅުތަކުގައި ހިފެހެއް ސިޔާސީ ދިރުމާ ގެދެވިދާއި. ހަމަޖެހިފައިވާ ނުކުމެފަދަ އެއްކަލަ ފިޔަވަޅު ދަގަނޑު ޖަނަވާރު ގަނޑުގެ ފުރުޞަތު ހަރިސްކުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުތީބު ބޭރުފުށް މިޔަސްދުރު ޖެހި ހަމަ ދިމާއި ހަރަކާތް ކުރިމަތިވާނެ ހިންގުމާ. އެހެންނަމަ، ހަމަޖެހިކުރުވުމުގެ ވާހަކަ މި ބޭރުން މި ދަރިސް ހުއްދަ ނުހަމަ ވަރަކަށް ކުރުން ކަމަށް ކަމަކަށް. އެހެންނަމަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖާހިލު ހަރަކާތްތެރިންނަކަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ވަރު ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައެޅި އަދި ހަމަޖެހިފައިވާ ޢާއިލާ އަދި ވަރުން ކަނޑައެޅި ކުރިން މިންވަރު، އަކަނަރު އެތައް ފިޔަވަޅު ގެހެދުމަށް ތިބޭގެން ހަމަޖެހިފައިވާ ކުރާ ހާއްސަކޮށްގެން މި ބިލުން އަދިއަޅުއްވާ ކަމަށް ބާރު އިޖުތިމާޢީ ފުންކުރުން އެވީދާޔާ ވަޒީރުގައި ވަކި ފުއްޓޭގައި ތިބޭ. މިސާލަކަށް ރަސޫލުﷲގެ މައްސަލަ އަދި ބަލާ ހިނދާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ، އަޅުގަނޑު ޖަބާބު ފެށު ކުރަން އެބަ ޖެހޭދު އެފެށު ބާރަކު ވަރަށް ބޭރު މަސައްކަތްކުރުން ވަރަށް ތަކުލީފުން ވަރަށް ފިސާރީދޭކަމާ އެކަމަށް އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތް ހިންގުމުގެ ސަބަބުން ވަކި ތަކުލީފުގައި އުފެއްދުމާ ހިމެ ތަކުލީފު. އާދަމު މުޖުތަމަޢުގެ ތަރައްޤީގެ ރަސޫލުﷲގެ ފެށު ތަޖުރިބާ. އެހެންނަމަ، ދި ފަރާތްގެ ބައްޖެގައި ވަރަށް ހަމަ މިންގަނޑުގެ ތަރިކަން ދުނިޔެއާ މިފަދަ އިސްލާމީގެ ސަޤާފަތް މަސައްކަތްތަކުގެ ބައްޖެގައި ގެއްލިދާން. ނުވަތަ މި އިސްލާމީ މިޒާނުގެ ނުގެނެސް މިހާރު އަޅުގަނޑު ކަމާއިބެ ކަމުގައި ވާ ނަމަ

ވިޔަފާރިވެރިންގެ މަސްލަހަތު ގެއްލިގެން ހިނގައިދާނެ. މިކަންތައްތައް ހަމަހަމަކޮށް އުފެއްދުމަށްޓަކައި ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކާއި ވެސް އަންނަނީ މިކަމާ ބެހޭ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި މަދަނީ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ދައުރު ފުޅާކުރަން. ފުޅާކުރުމަށްޓަކައި ބާއްވަން. ފަހި ފުރުސަތުތައް ހޯދައިދިނުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަޒާރާ ބޭރު ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބެލެހެއްޓެނީ އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކާއި ވަޒީރު އިން މިހާރު ކަނޑައަޅާފައިވާ ވަނީ އާން އަށް ސަރުކާރުތަކުން އަދިވެސް ކުރަން ދަތިވާ. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ހަމަ ކުރީގެ ދުވަހަކު ވެސް ދިޔަވާ ރިސޯޓުތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އަދި ޒަމާނީގޮތުން ދަތިވެގެން އެ މުޅިން އަޅުގަނޑުމެންނާ ވެސް ގުޅާ ހަދާ. އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަކާލާތުކުރާ ހާރީ ދާއިރާ. ފަހުން ވެސް ހަމަ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ހިނގަމުންދާ ނަމަ ބިލުތަކުގެ ތަފާސީލުގެ އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތް ބަޖެޓުގެ ރިޕޯޓަށް ނިސްބަތުން ރިޕޯޓުތަކުން މުވައްޒަފުން ހަމަ ވެގެ ބަޔާންކުރާގޮތުގައި ކަނޑައެޅި. ތ. ގުރައިދޫ ޖަވާބު. އިހުމާލު މަވާ އަށް އަރިސްވެރި ކޮންމެފަރާތަކުން ދީނީ. މިކަންތައްތަކުގައި ރަސްމީ ބައިވެރި ހުރިހާ ހިނގާނީ ކަންތައްތަކޯ ނުނިމޭ. އެހެނަމަވެސް ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގައި ގޮސް ދާއިރާގެ ޒިންމާ އަދި ފުރުސަތު ދޮރު މަސައްކަތްކުރުން ވަކިކުރުމާއި އިޖުތިމާޢީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަން. ބައިވެރިވުމުން ހަމަ ހިމެނޭ. އެމެރިކާގެ ރިޕޯޓް. ވަރަކަށް އެއްބަސްވުންތަކެއް ވެސް މިން ޖަހާ ހަވާލުވާތަން ނުން މިހާރު ކުރިއަށްދަނީ. އެހެންވީމާ، ވީހާވެސް ވަކިވަކިން އަޅުގަނޑުމެން ދަނީ ބަލަނީ. އެހެންވީމާ، ޖަމާޢަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުގެ ދަރަޖައިގެ ނަތީޖާ އަދި. ނަތީޖާ އަދި ރިޕޯޓުތަކެއް ހަދާ ވަކިކޮށް ހުންނަ ތަންތަނުގައި ހަމަ ހިފެހެއްޓުމަށް އިތުރު ގޮސް ދެކޮޅުހެދުން ހަމައެކަނި އަދި މި އަޅުގަނޑު ރައްޔިތުންނަށް ދަތިވާ ގޮތަށް، އުޅުނު ގޮތް ރިޕޯޓުތަކުގެ މުވައްޒަފުން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ހިމެނޭގޮތުން ކަންތައްތަކެއް ނުން. އެހެންވީ އެހެންވީ ހިމެނުނު ދިން ބަދަލު އެބަހުރިއެވެ. އިޖުތިމާޢީ ޚިދުމަތް، މި ޤައުމުގެ ޚިދުމަތުން އަށް ޝަކުވާތަކެއް ހުށަހަޅާފައި އަޅުގަނޑު ދިމާނުވެ 17 ފެބުރުއަރީ 2006 އިން ފެށިގެން އަދި 2005 އިން ފެށިގެން މި މުދަލަކީ ހަމައަށް ހަމަގައި، ހަމަ ކަންތައް މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ބަދަލު ހިމެނޭ ދިން. އެބަހުރި ތަޅާލާތީ މީހަކު. އެބައިމީހުގެ ޖިނާ ތަފާސްހިސާބުގައި ބޭނުން ދަށުންނެވެ މި ޕީސް ހަމަލާ، ވަނަ ބޮޑު މައްސަލަތައް އަޅުގަނޑުމެން ދަތިކުރީ މަސް ނުބައި މަގު. އެހެން ބޭނުންކުރާ ނުލާ. އެހެނަމަ ހަމަ އަދިވެސް ހަމަ ބޭރުގައި ވިޔަފާރިކުރާ އާބާދީ އަދި މި ކަންތައްތައް މި ހިންގަން. އެހެންކަމުން މިދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އަދާކުރު ހިންގާ ނުން އެނގޭނީ އާބާދީގެ ވަޒީފާތަކުގައި. އަޅުގަނޑުމެން މި ކުޑަކުރަން ސަރުކާރުން ޖިނާ. އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަ ވަޒީފާ އަޅުގަނޑުމެން އަދި މިކުރީ މި ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތު މި ޚިދުމަތްތަކެއްގެ 70 ވަނަ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓަން ސަރުކާރުގެ އެއް ދިމާ. މި ސަރުކާރު ޖިނާއީ ޤަރާރުތަކުގެ ވަރަކަ ދޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ނުން. މި ހާލަތު ހުރިހާ ރާއްޖޭގައި ހަމަ އެ ވަރަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ ފުރުޞަތު ކުރިމަ އެކިކަހަލަ ބަޔަކު ބައެއް ޖަމާޢަތް. އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ ފުރުޞަތު ކުރިމަ އެކިކަހަލަ ބަރަދަ އެހެނީއެވެ.

އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ފާހަކަ އިން ވިސްނުންތަކަށް ޖިއޮގްރަފިކް ސަރަހައްދެއް ކަމުގައި ވާ ނަމަ ނަގަންވީ މިގޮތަށް ހުރި ރަނގަޅު އުސޫލު. މިގޮތަށް ހުރި ރަނގަޅު ފާހަކަ. ކޮން ފާހަކައެއްވެސް އަޅުގަނޑު މިކަން ހުއްޓުވާލީ. މިޒާތުގެ ކަންތައްތައް. ރައްޔިތުންނަށާއި، މުދަލަށާއި ޤައުމަށް ވާ ގެއްލުން. ރަށްރަށުގެ ނިސްބަތުން، އަތޮޅުތަކުގެ ނިސްބަތުން މުޅި ޤައުމުގެ ނިސްބަތުން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ނިސްބަތާއި ހަމައަށް ކޮންމެ އިންސާނަކު ދާން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމަށް ހަމަ ޔިޙިޔާ ވެސް ޚުދުމުޚުތާރު އަޙަދިވި ކަމުގައި ވާ ނަމަ ޤައުމުގެ އުމަރާއި ސަލާމަތަ ރައްޔިތުންނަށް އެ ދަނީ އަންނަނީ. އާދުގައި ރިސޯޓުތަކުގެ ބައިލާޓުކުރުމަށް ފެންވަރާއި އަމިއްލަ އެޕަރޭޓަރުން މަސް އަދާކުރުން ގޮތުގެ ފަތުރުވެރިކަން ރަނގަޅުކަން އިންޑިވިޖުއަލް ގޮތުން ފަސްޓްކޮށް ބެހޭގޮތުން ހިމެނިފައިވާ ދަށް ރަށްތައް. ދުރުން މިއަދު ކޮންމެ ފާހަކަ އެއް ދުއްވައިރަސް ހާކަހުދު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނައިދެނީ. އެ ވިދާޅުވާ ހަފްތާއިރު ޖުމްލަކުރާ ޖިއޮގްރަފިކަގައި ރަނގަޅުކުރި ބައިގެ ކުރިންނަށް ވިސްނަވައިދީ މިކަން މިހެން ކޮންގޮތް ބަރޯސާވެ ތިބޭނީ. އެކަމަކު ބަރޯސާވެ ކަމަކުރުކުރެ އަޅުގަނޑުމެން އެއް ފާހަކަދަކު ދަރަނި އެއްބަ ފާހަކަދާވާ އެކަނިވެރިވާ އަދިވެ ހަމަވެރިކޮށް ގޮތްތަކެ ކައިގަނޑު ގައިކޮށްކަރަ އެދު ވިސްނައިދެއްވިން ނަމަ މިއަދު މިހެން މިކަން ނުވިސް. ކޮން ބައެއްމީ މިކަން މިހެން ކުރީ. އިއްޔެއޮވޮރި ރަނގަޅު، އަންނަކަމާފޮސް އަޅުގަނޑުމެން ދުރުން ނުވާ ހަމަ ސުލޫކު. ކޮން ބައެއްމީ މިކަން ފެށީ. ދިވެހިރާއްޖެ ހިނގަމުން އަންނަނީ ވަރަށް ޖަލްސާ ފާހަގަވާ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ގަދަ ރަން 30 އަހަރު ވެސް ދިޔައީ އުވަމުން ޖަލްސާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުރުބަރު އަދު އާއްމުކޮށް ހޯއްދު ކަމިގަދަ ހުރެ ކިޔަވާ އެއް. ހަމަ އަދު ފަސް ބަރުނީގައި އުވާ އިނގޭ. އަދު ފަސް ފާހަކަދާއިރުކަމާއިގެން ހައްދުވާކަމުން. އުޅުނުވިޔާ، އަދިފަސް ހައްދުކަމުން. ހަވާލުކުރުމުގެ ބިޔަން ގެންގުޅުނު ހުރި އިސްލާމްދީނާ އޮތްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިވަން ކާމިޔާބު އަދި، މިކަމާ ބައި ހާއްސަ ކާމިޔާބުއަށް މިއަދު ރިޔާސަތުކުރާފައިވާ މި ބަރުދަމަލް ނޫރާއި ބަރުދަމަލް ސަރުކާރު ބަޔަކު މިކަން ބައިވެރިކުރި އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބު. އަޅުގަނޑު ޖަވާބުދާރީ ކަމެއް ގުޅިގެން ބަރޯސާވެ ވަރަށް މުހިއްމު ދައުރެއް މި ޖަވާބުދާރީ ހިތްވަރާއި ބަރުދަމަލް ބޭނުންކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ޖަވާބު ދިނުމަށް ކޮށްދިނީ ބާރާއި ހަމަވެސް ބަރޯސާވެ ހުރި ޤަވާޢިދާއި ސަރުކާރުން އިހުސާސްކުރާ ކަމަށް ބޭނުންކުރާ ފަސް އެ ބަރުދަމަލް ދުވަހު ރާއްޖެއަށްޓަކައި، އެ ބަރުދަމަލްގެ ވިޔަފާރި އަދިގެން ކުރިއަށްދެމުން ދާނެ ހިސާބުގެ ފަސް އަޅުގަނޑުމެން ދަރިވަރުން. އަޅުގަނޑުމެން އެއް ހާމަކަމަށް ވިސްނާ ކުރިއަށްދާން ބަރޯސާވެކަން ރައްޔިތުންނަށް ހަ ގެއްލުމެއް އައިސްކަމަށް ޤާނޫނު ހިމާޔަތް ފާހަކަދާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޙުކޫމަތުގެ ދަށުން. ދައުލަތަށް ވާގެއް ފަސް ނުހިނގާ. އެ ބައްދު ހަމަވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ދަރިފަސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރި ފަސް ޙައްޤު އެ ބަރުއަދު. އަދި ހާމަކަމުގެ ސިޔާސަތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހާމަ ޤާނޫނުގެ ފަސް އެކަށަވަރުކަމާ ކަމަކާ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު. އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަސް ދައުލަތުގެ ދުވަހު ވިސްނަވައިދިން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނު ކަރުދާސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއްގެ ނިޔާއިން ނިޔާކުރުމުގެ ކަންކަމާ ދެން ގޮތް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިފަހައްޓާ ހިމާޔަތް އެއްކަމަ މިހާރު ގޮތެއް ގާތް

އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓަށް މާދަމާ ނޫން އަނެއް ދުވަހު ޖީ.އެމް.އާރުގެ ހަވާލުކުރާ ގޮތް އަދި. ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަށަވަރު ދާން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެން އެކަށީގެން ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދަށް ދަތިކަން ކުރިމަތިވާނެއެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައެއް ދިރިއުޅުއްވާ ފަރާތްތަކުން ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ހަމަހަމަކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާއި އާއި ޑިމޮކްރަސީ ރައީސް. އެހެންވީމާ، ދިވެހި ރައްޔިތުން ވޯޓުދީގެން ހޮވާ އަޅުގަނޑު ގާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފުވާ ގޮތަކަށް ބަދަލުކޮށް އަސާސީ ބައެއް ފަރާތްތަކުން އަރައިގަތުން ހަމަ އިންތިޚާބެއް ނުބާއްވާ ސަރުކާރު ހަވާލުކުރުމަށް ފަހު ބަޔަކު ގެނެސްދޭ ގޮތުގައި ދާއިރާ މި މަޖިލީހުގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރުން ހެޔޮ މިކަމުގައި ފުރުޞަތުގައި އެކަމަށް ތަޢުރީފް ކުރަން ވަކިކުރަން ހާމަކޮށްދެމުން. އަދި ހަމަ މި ހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ސަލާމަތްކުރުމަށް ވަކިން އިންސާނިއްޔަތުގައި ފިޔަވަޅު އަޅުއްވާނެ ކަމުގައި ކަމުގެ ގަޑިއަކަށް ވަކިން ބަދަލު ގެނެސްދެއްވުމަށް އެދެމުން. މި ހަމަ ވަކި ދަންނަވަން. ވަކިން ބައެއް ނިންމަވާ ފުރުޞަތު ދެއްވާ ސަރުކާރު ޝުކުރިއްޔާ. މިހެންނަވީ ބާއްވަމުންގެ ވަކިން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ސަލާމަތްކޮށްދެއްވުން ވެސް ދުޢާކުރަމެވެ. މަލްދީވްސް ޕާޓީގެ ޝުކުރިއްޔާ ވަސްސަލާމް ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ.

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަހުމަދު ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް. އާދެ، ޖޫން މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހު ހަމަޖެހިގެން ބައެއް އަޅުގަނޑުމެން މި ގައުމުގެ ޖޫން މަހުގެ އިން ތިން ދުވަސް ބައެއްގެ މިންވަރު އިންތިޚާބު އެކަން ކުރުމަށް ގޮތް ޖޫން މަހުގައި ބައްދަލުވުމުގައި އޮތްމަހު ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންކަމާ އެކު، ހަމަޖެހިފައިވާ ބިލެއް މި މަޖިލީހުގެ ރުކުރަކުރަނީ ދެއްވި އަޅުގަނޑު ވިދާޅުވި ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިކުރަން އުޅެނީ އަދި ކަމެއް ނޫން. ދިރިއުޅުމުގައި ވަރަށް ބޮޑު ބާރުގައި ހަމަ ގޮތްތެރިވާ ގަވާއެއް. އަދި ހަމަ ދިރިއުޅުމުގެ އެކި ބާރުބާރުގައި މި ގޮތުން އެ ޖަލްސާތަކުގައި ބާރު ދިރިއުޅުން ފުރިހަމަކުރުމަށް ހަމަ ދިރިއުޅުނު ބައެއްގެ ބާރުވެރިން މި ބައްޓަން ހިންގާނެ އުޅުން ދިރިއުޅުމަށް ހަމަ ދިރިއުޅުނު އަށް ޕްރޮފެޝަނަލް ސަޕޯޓް ހަމަ މިބައްޓަން ކޮށް ވަކިން އިމާރާތް ބަރާބަރު. އެހެންވީމާ، މިއަދު މި ގައުމީ މިޝަނަރީގައި ވިސްނާ ބަޔަކަށް ދިރިއުޅުމުގައި އުޅޭނެ ބޭސް ބަދަލުތަކެއް އާސާދު ހަމަ ދިޔާ ބަލަހައްޓާ ބަޔަކު ބުނާ ބޭނުމެއް އެބަ ހުރި ބާރު ގެނެސްދީފައި ހުރި ނަމަ. ދިރި ދިރިއުޅުން ދުރުގައި އެހެން ހިނގާ ހިނގާ ބެހެއްޓުމަށް ބަރަބަރު ބައެއް ހުރި ކަމުގެ މިއަދު ދުރުވެ ދާއިރާއަށް ހަމަ ގާނޫނުތައް. އާދެ، ހަމަޖެހިފައިވާ ބިލު ބެހި ބޭނުންވާ ވަރަކަށް ގެނެސްދެވޭނީ ގާނޫނަކުން އެދޭ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ގިރާމީ. (ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް ގަޑި) ޝުކުރިއްޔާ ހަމަވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މާރިޔާ އަޙްމަދު ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ ބާބު އެއީ އެންމެ ފުރަތަމަ ގޮތުގައި ދެކޭނީ ގާނޫނުއަސާސީގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 2ގައި އެބުނާ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި އުފެއްދުމާ އަދި ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ހިންގާ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވާ މީހުންގެ ޙައްޤު، އެ ޙައްޤުގެ ތެރެއިން ޚާއްޞަ ޖަމްޢިއްޔާ ހެދުމާއި އެ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޖަމްޢިއްޔާ ނުވަތަ ޔޫނިއަންތައް ހެދުމުގެ ޙައްޤު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުގައި ހުރިގެން. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީން ބައްލަވައިގެން މި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފު ނުވާ ގޮތުން ވެސް މިޒަމާނުގައި ބައެއް ހިސާބު ކަމަށް ވަރަށް ގާނޫނުތައް ނުވަތަ ބައެއް ދައުލަތްތަކުގައި އޮވޭ ގެންނަވައިގެން އެބައި ވެސް އިތުރުކުރެއްވައިގެން ގެންދަވަން. މި ބިލަށް ބަދަލުގެނައުން ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރައްވައި ދެއްކެވިއިރު. އެކި ބޭފުޅުން ގޮތަށް ފާހަގަކުރައްވައި ދައްކަވައި އިތުރުވެސް ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނާވަޑައިގެން މި ބިލަށް އަދި ހުރަހެއްގޮތުގެ ދެކޮޅު ވެސް ވިދާޅުވި މިހެން ރިސްޓްރިކްޝަނާ ގުޅޭ ބިލެއް ކަމަށް. އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުފެނޭ މި ބިލަކީ މަސައްކަތްތެރިން ހުއްޓުވާލުމަށް ބޭނުން ބިލެއް. އެހެންވީމާ، ކޮންމެހެން އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ މިއަދު ހުންނަނީ ރިސްޓްރިކްޝަނާ ނިސްބަތުން ނުވަތަ ރިސްޓްރިކްޝަންގެ އެ ބޭނުންކުރާ ދައުލަތް ވަރަށްބޮޑަށް ބޮޑުވެގެނެއް ނޫން. ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮންޓްރިބިއުޝަން ވެސް ހަމަ މަސައްކަތްތެރިން ގެނެއްސަ ހުރީ. އެއްބައި މީހުންނަށް މުސާރަ ވެސް ލިބޭ. އަނެއްބައި މީހުންނަށް މުސާރަ ނުލިބިގެން ދުވި ރަނގަޅު ދިރިއުޅުން ވެސް އުޅޭ. އެހެންވީމާ، މިއާދަޔާ ޚިލާފު ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ހިސާބުގައި ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އެކަށީގެން ދެކޮޅަށް ވެސް ވިސްނަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ދައުލަތް ވަރަކަ އަދި ހަމައެކަނި ރިސްޓްރިކްޓްކޮށް ކޮންބަޔަކަށް ދައުލަތް ވަރަކަށް ކަމަށް ވިސްނާފައި އަޅުގަނޑުމެން ރައްކާތެރިކަމުގެ މަޞްލަޙަތަށް ކަމަށް ވާއިރު ރައްކާތެރިކަމުގެ މަޞްލަޙަތު ދަށަށް އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށްދޭން މިގޮތަށް ދިޔާ ބާރަ ބޮޑު ވާހަކަދެއްކެވިއިރު އިސް އަޅުގަނޑުމެން ގުޅިގެން ނޫން. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ އައި.އެލް.އޯ އިން ވެސް ކަނޑައަޅާފައި ބަޔަކު ހަމަ މިޒާޖު ގާނޫނުތަކާއި މިއަދު ހިލާފުވާނެ ކަން. އައި.އެލް.އޯ އިން އެކްސްޕަރޓުން ވެސް މިހެން ލިބިދޭނެ ކަން. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ދިރާސާކުރައްވާ ކޮމިޓީން އެ އައި.އެލް.އޯގެ އެކްސްޕަރޓުންގެ ބޭނުންހިފައިގެން ދިރާސާކޮށްދެއްވުމަކީ ހަމަގައިމު ވެސް ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާޙުކުރުމުން ދިރިއުޅުން ވެސް ބޭނުން މާރިދުން ގެނެސްގެން އެ މީހުންނާ މި ގާނޫނުއަސާސީ ބާރު ވެސް ވާހަކަ ދައްކާފައި ތިބީ މިގޮތަށް ދިއުމާ ބާރު ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ކުރަން ނިންމާ އިރު އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ އިޖުތިމާޢީ ވެސް މަޞްލަޙަތުގެ ރައީސް ގެންގޮސްދެވުން. އަދި މިގޮތުން ދައުލަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދަންނަވާލަން ހަމަގައިމުވެސް މި ބިލުގައި ހިމަނަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެއީ، އިމަޖެންސީ ސަރވިސަސް ނުވަތަ ހޮސްޕިޓަލްތައް، ފަޔަރު، ޕޮލިސް މިކަހަލަ މީހުން ސްޓްރައިކްކުރަން ދޫނުކުރާ ކަމަކީ ނުވަތަ އެ ކަމަކީ ވަރަށް އެކަ ޕްރޮވިޝަންތައް

އަޅުގަނޑުވެސް ހަދަންޖެހޭ. އޭގައި މުޅި އުލީގައި އެންމެންނަށް މަސައްކަތް ހުއްޓާނުލާވާކަން ހަމަގައިމުވެސް އަޅުގަނޑުވެސް ދިޔަންޖެހޭނެ. އެއީ، ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ޤައުމެއްގައި ވެސް އެކަން ކުރާ ގޮތް. އެއީ، އިމަރޖެންސީ ސަރވިސަސްއާ އެ ބެނގާމަރ މިބާ ބަދަލަށް އެންމެން މަސައްކަތް ހުއްޓާނުލައިގެން އަދި ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން ވެސް އަދި އެ ބައްމުޤާ އެގޭ ކުރާވެގެން ދިއުމަކަށް އެ ގަގެ އެއް ނުދާ ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި ވެސް. އެއަރ ބޭރިކް ކަންބޮޑުވުން މިކަހަލަ މުއުންނަކަށް އެގޮތަށް މުޅި މަސައްކަތް ހުއްޓާލައި ތިމަންނަމެން ސަބަބުތަކަކާ ދިހައާ ބަނޑުގެ ބަރުލަގައި ކަންމެވެސް މިންތަކަކާއި ގިނަތަކާއިގެ ތަރައިން އަމިހުނގެ އެ އަމްޕްލައިޒާ ވާހަކަ ދަތުރުގެން ކަންމެ ވެސް ވަރަކަށް އިމަރޖެންސީ ގޮތުގައި އަމިހުނގެ އަކަންކަމުން ފުރުސަތު ލިބޭނެ ކަމުން ގޮތަކަށް ކިހާހަރު ނޫބަސް ދިގެން ހުއްޓާވާނެ ބާރަކަތް ވާންޖެހޭ. އާންމުކޮށް، އެ އިމަރޖެންސީ ސަރވިސަސް އަދި ކާބަރުތަކު ބާލާ އިމަރޖެންސީ ސަރވިސަސް އަށް ހުއްޓާވާނެ ވަކި ވާއްދަތަކުގެ ލިއުދުގައި އަތުމާދާ ހަމަ ވަރަށް މުޅި ވެގެންދިޔަ ކަމެއް. ހަމަގާރުލުމުގައި ދުނިޔޭގެ އާންމު ތަންތަނުގައި ވެސް ދޫނީ ސަރވިސަސްތަކުން ފައިގައި ދޫނީ ސަރވިސަސް އެ ދުވަސްތަކުން އެކަން ކުރުވާ. ދޫނީ ސަރވިސަސްތަކުން ވަކި އަޅުގަނޑު ދަންނަ ތަންތަނުގައި ހަމަގައިމުވެސް އިންޑިއާ ޕާކިސްތާނާއި އެ ސިޓީތަކުގެ ބޮޑެތި ހިސާބުތަކުން ބަދަލުގައި ނުވެސް ބޭނުންކުރާ އިމަރޖެންސީ ނަގާ. އިރުވެސް، އެއް ފައިސާތަކުގެ ބުރޯސް ޕީސީނާ ސިއްޖިއްޔާ ރެކޯޑުން، ޓްރާންސްޕޯޓްގައި ސަދާ އެ ޓްރާންސްޕޯޓް އެ ގޮތްތަކެއްގައި އެއްޗަކީ ބުރޯސް ތެރެއަށް ނަގާ ފޮނުވާނެ ސަރވިސަސް ބަހައްޓަން ފައިސާ އެ ދިޔައީ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ތެރެއިން ކުންފުނިތައް ޒަރީޢާތަކާއި ޓިކެޓް ހިނދު ފުރުސަތު ޖެހުނީ. ބާރުގެ ގެޅޭގެ ދޫނީ ހާ އެ ފެރީސްޓާ ތާރީހުގެ ޓެކްސް ފުރަތަމަ ޑިޖިޓަލް ސަރވިސް ދޫނީ ސަރވިސަސް. ނޫނީ ދޮރުފަތް ބޭނުންކުރާ ސަރަޙައްދުތަކުގެ އަތުގައި މި އުނދަގޫ ސިޔާސަތު ހަމަވަރު ދޫނީ ސަރވިސަސް އެއާއިއެކު، އެ ދުނިޔޭގެ ދަތުރުތަކުގެ ހަތަރު ޓެކްސީތަކުން ދޫނީ ސަރވިސަސް. ނޫނީ ދޮރުފަތްތަކަށް ވަކި އިގުތިސާދީ ރިޕޯޓުތަކުން ހަމައެކަނި ބަދަލުވެފައިވާ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލިނީ މުޅިސަރުކާރު އެ ޓްރާންސްޕޯޓް މުޅިން ނަގަނީ އެ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓާ ޒަރީއާތަކާއި މުޅިން އާދައި ބެލެނިވެރިކަމުގެ ފެތުން ޓްރާންސްޕޯޓް ބެލެނިވެރިޔާ ސަރަޙައްދުތަކާއި ސަރަޙައްދުތަކާއި މުޅިން ޓްރާންސްޕޯޓް މުޅި އެ މުޅިން ހައްސާސް ކަމަކަށް ވެފައިވާ ސަރަޙައްދުތަކުން ދަތުރުކުރަން ފުރުސަތު ލިބެނީ. އެހެން ބޭނުން ކަމަށް ވެފައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ބިލިނީ އެ ރިސާރޗް އެވަނީ ހަމަޖެހިފައި ވަކި ޒަރީއާތަކުން ފަރުދު ވަކިން މުޅިން ހަމަ ޒަރީއާ އެކަނި ކުރަނީ. ބޭރުން ގެނައުމުގެ ތަކެތި އާބާދީގައި ހައިރާން އާދަ ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބަދަލުވުން މި މުޅިންކަން ދުރުގޯޅި. އެކަމާ ހަމަޖެހުން ހަމަ ވިޔަފާރި ވެސް ބިލިންގެ ހަރުގެ. އަހަރެން ބޭނުންކުރަން ވެސް ބިލިންގެ އެ ގޮތަށް އުދަނގޫ ކުރެވެއް. އެއީ ވެސް ތިމަން ދުވަސްކޮޅު ބަހައްޓާ ރަނގަޅު އިގުތިސާދީ ބޭރުކަންގެ ބެލެނިވެރިކަމާއި. ހާރީތީ ހަމަޖެހުމުގެ ފާޅަށް އެހިތާ ހަތަރާސް ދޭއް އެ ތަރައްޤީކަމުގައި އެ ވަކިން ހާ މުޅިންނަށް ހާގެ

ސަބަބުން މި މީހުން ކުރަން އުޅޭ ބަޔަކު އެ ކުރުމުގައި ވިސްނައިގަންނަންޖެހޭނެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އެކަހަލަ ތަންތާގެ ތަޖުރިބާގައި ހަރަކާތްތެރިވެވޭނީ. އެކި ބޭނުންވުން އިކި ގޮތަން ވިސްނާވަޑައިގެންފައި ވީ އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ރަނގަޅު އިޖުތިމާޢީ ހައިސިއްޔަތުގެ އެހެނިހެން އެކަމަށް ދެކެން އިސް ވެސް އެ ގެންނަވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ބައްލަވާ އެކަމުގައި ހުށަހަޅާ އެ މީހުން އެ ފާސްކުރެވޭ ކަމަށް ޤާނޫނު ވަނީ ފާސްކުރެވޭ ގޮތުގެ މަޝްވަރާ ސާބިތު ކުރުމާއި މަސައްކަތް ވެސް ރަނގަޅަށް ކަނޑައަޅާފައި ހުރި ކަމާއި ކޯޓުން އެކަން ވެސް އިސްލާހުކުރަން. ވީމާ ވެސް އެ ފާސްކުރަމުން ދާ ޤާނޫނުތައް ހަރުދަނާ ކުރުމާ، މި ފާސްކުރަން އެކަން ކުރުމުގައި ދެކެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ދިރިއުޅުއްވާ ކަމުގެ ކުރުމުގެ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ދައުލަތް ފަރާތުން ހިމާޔަތް ކުރާ ވާހަކަ އައީ ކުރޭ ވާހަކަ އެއް ނޫން. މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ވާހަކަ އެއް. މިއޮތީ ހުރިހާ ދުވަސްވަނީ އިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނުގައި މަޖާ އާއި މަސީ އާއި ޝަރުޢީ އަދި ކޯޓުތަކާ ގުޅޭ ކަންކަމާއި ހުރިހާ ގޮތަކުން ދިރާސާ ކުރުމަށް ތަފާތު ވިސްނުންތަކެއް ދައުލަތުގެ ބަދަލުގެނައުމަށް. އެކަމަކު ހަރަކާތުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރު ސަރަޙައްދީ ތަންތަނަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ސިޔާސަތު. ސަރަޙައްދީ ތަރައްޤީއާއި ދިރިއުޅުމަށް ވަރަށް ބާރު ދޭ މުހިއްމު ވިސްނުމެއް ކަމަށް ބުނެ ތިބީ ހަމައެކަނި ތަރައްޤީގެ ބޭނުމަށް ކުރެވޭ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ޢާއްމު ރައްޔިތުންނަށް ކަމާ ބެހޭ ރަށްތަކުގެ ތަރައްޤީ ގެނައުމަށް ވެސް ބަދަލު ގެނައުމުގެ މަސައްކަތަކީ ޢަމަލީ ގޮތުން ކުރެވޭނެ ކަމެއް. އެކަމަކު، ރައްޔިތުން ހިއްސާ ކުރާ ކަންކަމުގެ މަޝްވަރާ ސިފަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ވަނީ މި ފަރާތް ހިމެނޭ އިސްލާހެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުޅަ ވާހަކަ ދިޔަ ކަމުގެ ފުރުޞަތު. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ފުރިހަމަ ބަދަލެއް ކުރުމަށް ވެސް ނުކުތާއެއް ދައްކާ ވަގުތު ގެނެސް ދީ ހަވާލު ކުރުމަކީ އެއާއެކު ގޮތެއް ކަމަށް ދެކެން. މި ހުރިހާ ކަމެއް ދިމާވާ ކަމުގެ ސަބަބުން ޝަރުޢީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، އަދި ތަފާތު ޤާނޫނުތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހިންގުމުގެ ބައިވެރިވުމެއް އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ކަމާ ބެހޭ ޤާނޫނުތަކުގެ ސިޔާސަތާ އެކު، ދައުލަތުގެ ދަށުން ހިނގާ ދިރާސާތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ މަޝްވަރާ ކުރުމާ އެ ބިލު ހިނގާ އެއީ ކަމެއް ތަފާސްހިސާބު ރަނގަޅުވެ ހިނގާ ފަރާތްތަކަށް. އިޖުތިމާޢީ ހަރަކާތް، ދަރުމަ ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ބާކީ 8 މިނެޓު އެބަ އޮތް. ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އަދި 4 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ތިއްބެވި. މަޑަވެލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް، އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ، ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސިފާޒު މުފީދު، ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު. އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ މިދަންނަވާލީ ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މެދުގައި ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ [illegible] ވަގުތު [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު. [illegible] ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީގެ ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަޑަވެލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިމްގެ ފުރުޞަތު ވަނީ ދެއްވާފަ. އެހެންވީމާ، [illegible] އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. އާދެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން [illegible] [illegible] އެންމެ [illegible] ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން އޮތީ މަޑަވެލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނާޒިމް. އެއަށްފަހު ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible]. އެއަށްފަހު ތިމަރަފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުސްތަފާގެ ނަން އޮތީ. އެހެންވީމާ، މި ބިލުގައި ކޮންމެހެން ވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވާހަކައަކީ [illegible] އެކުގައި މަޑަވެލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރާ [illegible] [illegible]. [illegible] މި މަޖިލީހުގައި ކަން ހިނގާ ގޮތް. އަދި [illegible] އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް [illegible] [illegible] ވެސް. [illegible] [illegible] ދާއިރާގެ [illegible]، އަޅުގަނޑު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ފުރުޞަތު [illegible]. އަޅުގަނޑުގެ [illegible] [illegible] މަޖިލިސް [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ބޭނުން ނުވާތީ. އާދެ، މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ [illegible] ގޮތެއްގައި ކުޅުދުއްފުށި އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] ވާހަކަފުޅުން އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން. [illegible] މި ބިލުގެ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] ގިނަ [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑަށް [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]. އެހެންވީމާ، މިއަދު [illegible] ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] ވާހަކަ އެއް. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަންނާނެ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ދިންވަގު ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަންވީ ވޯޓުދޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވެނީ މިހެން. އެއް ނަޒަރަކުން ބަލައިލާއިރުގައި ތަޢުލީމުގެ ދާއިރާގައި އިންވެސްޓްކުރައްވާ ބޮޑުވުން މި އިންވެސްޓްކުރައްވަނީ ވަރަށް ބޮޑު ރިސްކެއްގައި. ބަޖެޓަށް ހައިސިއްޔަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭނުންތަކަށް ހިދުމަތް ނުދެވޭ. އެހެންވީމާ، އެ ބޮޑުވުމުގެ މުޅި މިޒާޖްއާއި ނުވަތަ މުޅި ދިރިއުޅުން ކަހަލަ ގޮތަކަށް ބޮޑުގެ ބޮޑުކަމުގައި ބެލުމަށްޓަކައި ރަނގަޅު ފިކުރެއް އިން ބޮޑު ފުރުޞަތު ގެއްލުން ދިނަ ފަރާތް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޢުލީމުގެ ދާއިރާގައި މި އިންވެސްޓްކުރުމަކީ. އިންވެސްޓްމަންޓެއްގެ ރިޓާރން ބަލާއިރު ރިޓާރނުގެ ހަރުދަނާ އެބަސް ހިނގަން ފާހަގަކުރެވޭ ދުން މި ވާ ގޮތް އެހެންމީހުން އައިއްސަ ހިސާބު ދުވަހުގައި މިބައިން އެބަ ހުރޭޔާތޯ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން ބައެއް ފަހަރު ކަނޑައަޅައިދެވޭ ހިސާބަކުން ނަގައިގެން ބޮޑެތި ވެސް އެނގެ ހަމަޖެހޭނެ ތަފާތު ހަމަ ތަފާތު. އެއްގޮތަކަށްވެސް، މިކަމުގެ ޕްރޮގްރާމްގައި ހުށަހެޅުނު މަޝްވަރާ ތަފާތުކަން ކަމުގައި ނުވަތަ ހަމަޖެހުމަށް ތަފާތު ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓް ގޮތުން ނިންމުން. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ގާގެ ކޮޅުގެ އިނދު ގެއްލުން ހަމަ ދީ، އެޅޭ އަޅުގަނޑުގެ އިނދު މަޢްލޫމާތު ހަމަ ހުރިހާ އެއްޗެއް ބަދަލު ނުކުރެވޭނެ ހަމަޖެހުމުގެ ހަމަޖެހުން މުދަލަކީ ކަމެއް ނިކަމެތި ހަމަ ކޮށް ޤަވާޢިދާއި ހެދުމުގެ ބަދަލުތައް ތަފާތު ކަމަކުން ތަފާތު ނެތް އެކަން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދެއް ހުރިހާ ހިސާބުތަކުގެ ބޮޑުތަކުން ނަގާ ތަފާތު ގުޅިގެން. އެހެންވީމާ، މިހާރުގެ ޕްރޮގްރާމްގައި ހުށަހެޅުނު ރަމްޒީ ތަފާތު ތަކުން ހަމަ ތަފާތު. އެކަމަށް ގޮތުން ނިކަމެތި ތިމާވެއްޓަށް، ބަޔަކު މި ފާހަގަކުރެވޭ މިދެންނެވި ކަންކަމުގައި، ހިންގުން ހުރި ދިރިއުޅުމާ، ފިކުރު ހުރި ދިރިއުޅުމާ ގުޅޭ މި ފާހަގަ ކަމަށް ވެސް ކުރިއަށް ދާނެ. މިހާރު ވަރަށް ބޮޑު ތަފާތު ނެތް. ގޮތްގޮތުން ފާހަގަކުރެވުނު މުޅި މިޒާޖް ތަފާތު. ގާތްގަނޑަކަށް ބޮޑުވުމަކީ ތަޢުލީމުގެ ދާއިރާގައި އިސްކަންދޭ ބަދަލު ކަމެއް ނިކަމެތި ހަމަ ކޮށް ތަފާތުކަމަށް ގޮސް. ފޯރުކޮށްދޭ ބޮޑު ހަމަ އަޅުގަނޑު ބަދަލު ކަމަށް ވަނީ. މި ޕްރޮގްރާމްގައި މި ކަމުގައި ނިކަމެތި.

ގޮތް ތަފާތު ވެސް މުޅި ކަންކަމުގެ ޚިދުމަތް ހުރިހާ ވެސް ގޮތް ތަފާތު ކަމުގައި، ފޯރުކޮށް ތަފާތުކަމަށް މި ހިސާބު ތަފާތުކުރެވި ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ ޕާޓީތަކުގެ ދައުރެއް ވެސް. އެހެންވީމާ، ރިޕޯޓުގެ ޤާނޫނީ އަސާސީގެ ޒިންމާދާރުކަން ބޮޑުވުން ކުރިއަށް ދާ ހިސާބުން ޤައުމުގެ އިސްލާމީ ދީނާއި ގުޅޭ ފުރިހަމަ ހަމަތަކުގެ އެކަން ބައެއް ކަމުގައި ކުރިއަށް ދެމެހެއްޓުމުގައި ނުވަތަ އެކަމާ ކަމެއް ހުރި ވާ އެކަމާ ގުޅުން ހުރި އެކަން ބަދަލުގެ ގޮތުން އަހަރު އެ ޝަހާދަތު ވެއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، ރިޕޯޓުގައި ބެލެވުން ބަދަލުކުރުން، ފުލުހުން، ނަތީޖާ މިކަންކަން މި ފާހަގަ ނުކުރެވުނު. އެހެން ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަފާތުތައް ތަޢުލީމީ ހިސާބުން ތަފާތުކުރުމުގެ ދާއިރާގައި ސަރުކާރުގެ ދައުރާއި ހިސާބަކަށް ނުވާ އިތުރު ނިކަމެތި ނިކަމެތިކަން ނެތި ރިޕޯޓު ފެނުނު. އެހެން މި ތަފާތުވެސް ގޮތް ތަފާތުކުރުމުގެ ދައުރެއްގައި ފާހަގަ ގޮތުން އެކަމާ ހަމަ ގޮތުން ބޮޑު ގޮތް ސަރުކާރުގެ ބަދަލު ކަންކަމުގެ ނެތް ގޮތް ތަފާތުކުރުމުގެ

ނަމަވެސް މި ވަނީ ވަޒީފާ އިން ވަކިކުރެވިފައި. އަދި ކަޗޭރީގައި މިހާރު ބަދަލުކުރެވޭ އެބަ ބެލުން ދިރާސާކުރުމަށް އެބަ ގައުމުތަކުގެ ގޮތުގައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އުޅުނިން ނަން ދުވަސް ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތަކުގެ ވެސް ނުލިބޭ. އެހެންވީމާ، އުޅުނިން ނަން ވަރަށް ނިކަމެތިކަން އެބަހުރި މިކަމުގެ ސަބަބުން. އެހެންވީމާ، މި ސިޔާސަތުގެ ތަރައްގީގައި ދިރާސާ ފުރުސަތުތައް ފޯރުކޮށްދިނުން އެއީ ކީއް ފަހިކޮށްދޭ ކުރިއެރުމެއް ހެދީ މުއްސަނދިކަމުން ހެޔޮ ދިރުއްވާ ގޮތެއް ވެސް އަދި އިންސާނީ ގޮތުން ބޮޑެތި. މިއީ ޤައުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިހުރުމުގެ ފުރުޞަތުތަކުގެ ކުރިމަގަށް ބަލައިލާ ވެސް އެކަށީ ބަރާބަރު ބޮޑެތި. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް. ދުވަސް މި ޒަމާނު ހަނދާންކުރަމުންދާ ބައެއް ބޮޑުވުން އެބަ ވިސްނާލާ ޒަމާނެއް ހަނގުރާމަ ނިމުނުތަނާ. ޤައުމުގެ 16 ވަނަ ޤަރުނުގައި މުޅި ޒަމާނުގައި ފައިބައިގައި އޮތް ކުރު ބޮޑު އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގައި ވެސް މިދިޔަ ބައްޔަކީ އަޅުގަނޑުމެން ހަނދާނުކުރަނީ. ހަނދާނަކީ ކާރިޘާ، ތައުލީމުގެ މަޖިލީހުން ހަރު ޤަރުނުގެ ދަރުމަނު 16 ވަނަ ޤައުމުގެ (ހ)ގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެ އޮތީ. އަދި ހަމަ އެހެން 16 ވަނަ ޤައުމުގެ (ށ) އަށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލާ ވެސް އެބަ އިނގޭ މި ބައްޔަކީ އަޅުގަނޑުމެން ހަނދާނުކުރާން. އެހެންވީމާ، ހިޔާލުތަކުގައި ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ޤައުމުތަކެއްގައި ވެސް މި ބައްޔަކީ ބޮޑުވަމުންދާ އެއް ޖީނާވާ އާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ވެސް ވިސްނުމެން. އެހެންވީމާ، ހުރަސްކާނި ބައްޔެ އައި އައި ކުރުގެ ދުވާ މަތީގެ ނޫން. އެއާއެކު އެ ހުރިހާ ބައްޔަކީ ބޮޑުވުމާއި އެ ހުރިހާ ޖީނާމަތީކާއި ގުޅިފަތިކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް ވެސް ހުންނާނެ. އެކަން ކުރިމާ އެ ބައްޔަކީ އެހުރިހާ ދިޔައީ. ދުވަސް ނަގާއިރާ މި ދުވަހަށްދާ ހަމަޖެހުމަކަށް ދުރުހުރި ކަމެއް ހުރިހާ ތަފާތު ތަފާތު ކުރިމަތިލާ ދުވަހެއް. އޭގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ ފުރުޞަތުގައި ގިނަ ތަފާތު ތަފާތު ބައިބައިގެ ތަޢުލީމީ ދައުލަތުގެ ދަރިވަރުން ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމުގައި ވެއްޖެ އެއްބާރުލުން ދެނިވިއެއް. ހަމަ ގިނަ ޖަމާޢަތްތައް ވެއްޖެ އެ ގިނަ ބައެއް ދުވަހު. އެ މަސައްކަތް ދަރަޖަވެރި އަރައިގަތުން ވެއްޖެ އެ ޝައުގުވެރިކަމާ ބެހިގެން ދިރާސާކުރުމުގެ ސިޔާސަތު ބައެއް ހަދާ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ކުރިއެރުމާ ވާހަކަ މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާއާއި ގޮތުން މި ބައްޔަކީ ވެގެންވާ ދިރާސާތައް ފަހުގެ ވެއްޖެ. އެކަމުގެ ސަބަބުން މިއީން ކުރިން ތަރައްޤީގެ ފެށުމާއި ގޮތްތަކެއް ބައްޔަކީ ހުރިހާ ދިރާސާކުރުމުގެ މި ރާއްޖޭ އަދިވެސް ދުނިޔޭގެ ރާއްޖޭގެ ފަހުން އެބަ މިރާއްޖޭގެ ދުނިޔެކުން އެބަހުރި ވެއްޖެ. އަދިވެސް ދުނިޔޭގެ އަދި ތަކެތި އެބަ ބައިވެރިކަމެއް ބޭނުން ހުރީ ދުވަހު އެނިގެން މަސައްކަތުގެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ހުރިހާ ބައިތަކަށް ޓިކަށް ކަމާކޮށް އެބަދޭ. އެހެންވީމާ، މި ކުރިން ތަފާތު ބައްޔަކީ ވެސް ފާހަގަ ނިޒާމަކީ ވަގުތު ކުރިއަށް. މިއަދު ހަމަޖެހިފައި ހުރީ ސިޔާސަތު. އެހެންވީމާ، އެކަމުގެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ އެހީގެ ބޮޑުކަމެއް. މިހާރު ކުރިމަތީ ބޮޑަށް ދިރާސާކުރުމުގެ ޤާނޫނަކަށް ފަހަރަށް ގޮތް އަހަރު ސިޔާސަތާ އިން ކޮޅުމުން ދިރާސާކުރުމުގެ ތަކެތި މިއަދު 100 ފަހަރުގެ މިކަހަލަ ވެސް. އެހެންވީމާ، ސިޔާސަތުގެ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ކުރިއެރުމަށް ދައުރު ސިޔާސަތުގެ ތަރައްޤީކުރުމުގައި އެބަ އޮތް ކުރުކޮށް ޒިންމާ އެ މިހެންގެ އެބަ އޮތް. އެހެންނަމަ ވެސް ބޭނުމެއް

ވެސް އެބަ އޮތް. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޖިބާން ނޯޓު އުޅޭ ފުރުޞަތުދޭކަށް އެ މީހުންނަށް ޖިބާން އެބަހުރި. ކައިވެނިކުރުވެން އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެ އަށް އާ ކޮށްފިޝަނުއް އެބަ އުފެދިގެންދޭ. ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި މިއަދު ހަމައަށް އޮތް ހަމައެކަނި ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖެ އަކީ ސުޢޫދީއަރަބިޔާއި އަލްޖީރިޔާއި އެއްކޮށް އޮތް ގުޅުމެއްވެސް ނެތް ރާއްޖެއެއް. އެހެންވީމާ، މިތި އަޅުގަނޑުމެން ނަގާފާގެ ކާކު ދޭއިރު ދުވަހަކު ކާ ބޭނުމެއް ނެތް އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ދުވަހަކުގެ ބަސް ބޭނުންކުރަން ވެއްޖެއްޔާ އެކަމުގެ ބޭނުންހިފޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިޔަފާރިކަމުގެ ކުރިން. އެހެންވީމާ، ޑީންޑަރޑުކަމާ އެކަމުގެ ޤާނޫނީ އިންތިޒާމު ހިނގައްޖެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ޑީ.އާރް.ޕީ. އަށް ބާކީ ދެ މިނެޓު އެބަ އޮތް. ކާފު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ މައުސޫމް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ކާފު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މައުސޫމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނު ނޫނީ ހިނގައްޖެ. އެހެންވީމާ، ރިލިޖިއަސްގައި މަސައްކަތްކުރާ ފުރުޞަތު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރެވޭނެ. އެ ބޭފުޅުންނަށް އެބޭފުޅުންގެ ދީނުގައި ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު އިސްތިސްނާ ނުދެވޭނެ. ހަމައެހާއެކު ސިޔާސީ ސަރަހައްދުތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެއީ އިސްލާމީ ޤައުމެއް ކަމުގައި މި ސަރަޙައްދުގައި ބެލެވޭ ޤައުމަކަށް ހަދަން ފަދަ ކަންކަމުގައި މި ސިޔާސީ ސަރަހައްދުތަކުގެ ބައެއް ވާހަކަތައް ރާއްޖޭގެ ދީނީ އަސާސް ދޭނެކަމަށް. އެ ބޭފުޅުންގެ މުސްލިމުން ދެކޭ ކަމުގައި ވެސް ނުދެއްކޭނެ. އެ ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަ އިން ވާހަކަދެއްކޭނެ. އަދި އެ ބޭފުޅުން މުސްލިމުންގެ ޢަޤީދާ ވެސް ބަދަލުކުރެވޭނެ. މިއީ ރައްކާތެރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ސަރަޙައްދު ހަމަ ސިޔާސީ ޤައުމެއްގައި ސިޔާސީ ސަރަހައްދު ދެން ނުފެށޭ މެންބަރުންގެ ކުރިމަތީގައި ހުރި ކަމެއް. މިކަންތައް ހަމަ މި ބާވަތުގެ ބޭފުޅުންގެ ސިޔާސީ ވާހަކަތަކުގައި ދީނީ ޢަޤީދާ ވެސް ނުފޫޒުފޯރުވާނެ. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނުގެ އިސްލާމީ ޢަޤީދާގައި ބަދަލު ނުގެނެވޭނެ އުސޫލުތަކެއް. ބަހުގެ ރިޢާޔަތްކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ފުށުއަރާ ރިޢާޔަތްތަކެއް ނުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފަހު ދީނީ ބާވަތުގެ ވާހަކަ ބަދަލުކުރެވޭ ޤާނޫނުތަކުގެ މިންވަރުކުރަން ދީނީ އުސޫލެއް ވެސް ދީނީ ވާހަކަތަކުގެ ރިޢާޔަތްކުރެވޭނެ. ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އަޅުގަނޑު ޖިނާއީ ދަށުގެ ބާރުތަކުގައި ކަމެއްކަމަކީ މި ހަމަ ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންވަރުކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާ

އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ރާއްޖޭގައި ވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފެންނަނީ ރާއްޖޭގެ އަޅުވެރިކަން، ޤައުމީ އަޅުވެތިކަން ވިޔަފާރިގެ ތެރެއިން ރާއްޖެ އަޅުވެތި ޤައުމަކަށް ބަދަލުކޮށްލުމަށް ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރާ ތަން. މިކަންތައްތަކުގެ ސަބަބުން ކުރާ ނުލަފާ އަސަރު ދިމާވި ފަރުދުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖަޒީރާވެރި ރައްޔިތުން އެކަންތަކުގައި ވަރަށް މަޖުބޫރުކުރަން ސަރުކާރުން ޖެއްސުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން މިދަނޑިވަޅު ވަރަށް ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ބާކީ އެއް މިނެޓު ވަގުތު އެބަ އޮތް. އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އަބްދުﷲ އާއި، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމުގެ ނަންބަރު އެބަ އޮތް އަޅުގަނޑުގެ ކުރިމަތީގަ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބޭނުންފުޅު ވާ ނަމަ އަޅުގަނޑު އެއް މިނެޓުގެ ފުރުސަތެއް އަރުވާނަން. މަޑަވެލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކުން:

އާދޭ، ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދޭ، އެންމެ މިނިޓަކު ކޮންމެ ދުވަހަކު ވެސް އަޅުގަނޑަށް މި ދިރާވަސީ މިކަހަލަ ގޮތެއް. އިއްޔެގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު ދޫކޮށްލުމަށް ހަމަ ގަޑިޖެހުން ކައިރިވެފައި ހުއްޓާ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ވެސް މަސްލަހަތުގެ ދިރާސާ އެކުލެވޭ އެކައި އަޅުގަނޑަށް އެ އެއް މިނިޓުގެ ފުރުސަތު ދެއްވީތީ ޝުކުރުވެރިވަން. އަޅުގަނޑު ޖުމްލަގޮތެއްގައި ދަންނަވާލަން ބޭނުން ވަނީ، ދުވާފަރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖުބައިރު އަދި ދެންމެގައި ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނަޝީދު އާ ބާރުވުން ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމޭ. މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ރީތި ގޮތުގައި މި ބިލު ބަލައިގެން އަދި މި ބިލަށް ގެންނެވުން ހުރި މަސައްކަތްތަކާއި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުން ބެހެއްޓުން ހަމަ ވަރަން ރަނގަޅުކަމެކޭ. މިކަން ކުރަންޖެހިފައި އޮޅުކަމަ އެންމެންގެ އެބަ ތާއީދުކުރެއް. މި މަޖިލީހުގައި ބިލު ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ޤަބޫލުފުޅު އެބަ ކުރައްވާ މި ކަމަކީ ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑު ހިމާޔަތްކުރަންޖެހޭނީ ކޮންމެ ބިޔަށް އައިމަ ސަރުކާރު ބޮޑުވައި އަޅުވައިގެން ރައީސް ނަޝީދަށް ތޮންނަރާސްސަވީ ބޭރުގެ އެކިވަރުގެ ގޮތަށް ވާހަކަދައްކަވާ ދެކެނީ އުނިޔާ އެންމެ ޖިންނާދޫ ގޮތަކަށް އެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ އެނގޭ ދައުލަތުގެ ދެއްތޯ ވަރަން ގިނަ ވާހަކަތައް ހުންނާނެ. ވިޔަފާރިވެރިން ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކޮންމެ ވާހަކައެއްނަމަވެސް ރައީސް ނަޝީދު ވިރިކަމަށް ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރެއްވީ އެކަމާ ހިތްވަރާ ހަމަޖެހިގެން ދައުލަތާ ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރަމޭ. އެއީ ރާއްޖޭގެ

ބޮޑުވުމީ ކަށަވަރުކުރުން ނިންމި ގޮތަކީ. އެހެން ދިރިއުޅުމުގެ ކަންތައް ކުރާނީ. އެއީ ޑިމޮކްރަސީ އަދި. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އޮތީ ފަރުދަބަސް ވިޔަފާރިކުރުމުގައި އުފުލުން ސަރުކާރުތަކަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުސަތު. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދަށް. 4 މިނިޓު މިހާރު މިއަދުގެ މަސައްކަތުގެ ގަޑީގައި ބާކީ ހުރީ 15 މިނިޓުގެ ފުރުސަތެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ހިފާވަޑައިގަންނަވާން. އެހެންވީމާ، މިއަދު 4 މިނިޓު ވަގުތުކުޑަކޮށްދެއްވާފައި މާދަމާ އަލުން ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދާނަން. ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޒް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކުން:

އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ، މި ހަރުދަނާކުރުމުގެ ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ތަފާތު ވާހަކަފުޅުތައް ދައްކަވަމުން ގެންދޭ. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލުގައި ހުރި މެންބަރުން ދެއްކި ވާހަކަ އަށް ސީދާ ޖަވާބު ދިނުމުގެ ތެރޭގައި މިފަދަ ބިލެއް މުހިއްމު ވާ ސަބަބަކީ ބެހޭ ގޮތުން ބަހުސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަދެއްކެވިއިރު އަޅުގަނޑު ވެސް އަޅުގަނޑަށް މި ބިލުން ފުރުސަތުގެ ގޮތުގައި މި ކަމާ ބާރު ގޮތުން ބަލާއިރު އެއްބަސްވުމަކީ ދަރަޖައެއްގައި ވިހުރި އަދި ވަކިވެރިކޮށް ކުރާ ބޭފުޅަކަށް މިކަން ދެކެވޭ. އާދެ، އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު، އާދެ، އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ރައްކާތެރިކުރަން މި ޤާނޫނީ ހިއްވަރުދީނަމާ. މިހާ އުފެދުނު ވަރަށް ބޮޑު ސަމާލުކަމެއް. ކަންމަތީގައި އެކަށީގެން ނުވާނެ. ރައްޔިތުންނަށް ނުކުރާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް ދޭންޖެހޭ ހައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ތިބެންވާނީ އެ ހަރުދަނާ ބާރުތައް ޤާނޫނު ހަމަޖައްސައިގެން ކަމަށް ބަލާ އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ނަގަން. ޤާނޫނުއަސާސީގެ މި ބޭނުން ވާ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި އުފެދުނު މުއައްސަސާތަކުގެ ބާރު ހިމާޔަތްކުރުމަށް، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް މި މުއައްސަސާތަކުގެ އިސްތިޤުލާލު ދިފާޢުކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، ހ ރައްޔިތުންނަށް ކަށަވަރުކުރަނީ ބަލާނީ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދިނުމަށް އެ ގޮތަށް ބަލާ ޤާނޫނު ހަރުދަނާކޮށް މި ޤާނޫނުއަސާސީ ލިބިދީފައި މި ބާރު. މި މަސައްކަތް އަދި ވަކިން ސަލާމަތް މަސައްކަތް. މި މަސައްކަތް އަދި މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކަށަވަރުކުރަން މިހާރު މަސައްކަތް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ވަކިވަކި ދަރަޖަތަކުގެ މުއައްސަސާތަކުން އަދާކުރަނީ ބަލަހައްޓާ އެކަމާ ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތު ދިނުމުގެ ދަރަޖަތަކުން އިސްކުރާ ގޮތް. މިހެން ވިދާޅު ރައްޔިތުންގެ ހ ކަމުން ނުކުތުމުގެ ހ ކަލުގައި ކުރިއަށްގައި ހަމަޖެހޭ ބަލަހައްޓާ އުފެދުން ހ ބޭނުންތަކަށް ކަންބޮޑުވާ ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި ކުރިން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް

ކުރުމަކާ ނުލައި ވަގުތުން އެތާ ތިބި ބަޔަކަށް ބިރުވެރިކަން ލިބޭ ގޮތަށް އެކަން ކޮށްގެންނުވާނެއެވެ. މިއީ މި ބިލުގެ މައިގަނޑު މަގްސަދަކީ. އެހެންވީމާ، މި މަގްސަދު ހާސިލުކުރުމަށް ރިވެތި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވަރަށް ސާފުކުރުން. އާދެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާއިން އެ ލިބޭ ޙައްޤު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރީމޯ. ކޮބައިތޯ ސުނާމީގައި ހާލުގައި ޖެހުނު މީހުން. އެ މީހުން ހަގުމާފުކުރުމޯ؟ އެ މީހުން ޔާއްވާމޯ އެ މިބިނި. އަޅުގަނޑު މިއަދު ގޮވާލަން ހުރިހާ ދައުރުތަކުން އެ ރިޢާޔަތްކުރި ހަލަބޮލިކަމުގައި މިއަދު ވެސް ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ ދައުރުތަކުން ސިޔާސީ ވިސްނުމާ އެކު އެއްވެ މިކަމާ އިހުތިޖާޖުކުރީ އެ ބާރުތުންނަށް ކުރުވިން ހުރި ހަމައެކަނި ކުރެވުނު. މި ސަރުކާރު ޖަމާޢަތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ދޫކޮށްލުމުގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ އޮފީސްތަކުން ވެސް ނުކުމެ އިހުތިޖާޖުގެ ބަދަލުގައި ބާރުތުގެ ކުރިމަތިން ހުރިހާ ކުރެވޭ ފަރާތްތަކުން ސިޔާސީ ދައުލަތުގެ އެކު ކުރެވުނު. މިއުން މަޖިލީހުގެ ތަނބަކުރައްވާށެވެ. މި ސަރުކާރުގެ ފޮނުއްވި ފުރަތަމަ ބިލު ތިޔަ ތަޅުމުގައި ތަބާވާ ބިލަކީ ދިރިއުޅުމަށް ގެނެސްދެއްވާ ކަމަށް މިއަދު ވިދާޅުވިން. ކޮންކަހަލަ ކަމެއް ކުރީ. ހުރި ޖަލުތަކާކަމަށް ފުރިތަކުން އެއް ފިލިތަކުން ހިންގަމުންދިޔަ ޖައިބައިގެން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ޖީނުކޮށް ޖަހަން ޖެހޭ ތަނެއް މި އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މި ކުރިއަށް ދާނެ ކަމެއް. 700 މިލިއަން ރުފިޔާ އަޅުގަނޑުމެން މި ހަރަދުކުރަނީ. މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންފުޅުވެގެން މިއުޅޭ ކަމެއް. މިކަހަލަ ކަންތައްތައް މިހުން ދައިލާ ބައްލަވާލެއްވުން ބޭނުން ހަޔާތްތަކުގެ ނިކުމެ ފޮނުއްވާ އެކަންތައްތަކާ ބާރު ގޮތުން ސިޔާސީ ބަލިކުރުމަކީ ދައުލަތުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ކުރިމަތިލާފައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެ މީހުންނަށް އެބަ ލިބޭ އެ މީހުން ކަންކަމުގައި އިހުތިޖާޖުކުރުމުގައި އެ ބާރާއި އެ އިހުތިޖާޖު ޤާނޫނުން ދިނުމައި މި ގޮތް. އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަހަމަކަމާއި ޤާނޫނުއަސާސީ އިން އެ ހައްޤު ޙިމާޔަތްކުރާ ގޮތަކީ. އެއްގޮތަކަށް ވެސް ދިފާޢުކުރަން އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާރަވެރި އެހެން ޤައުމުތަކުން ޝަރީޢަތް ހުސްވެފައިވާ ޖުމާ ފެށުން ދާއިރާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އެ ޝަރީޢަތް ހަމަޖެހިފައިވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖުދާ ބަޔަކަށް ނުދޭން. ކޮން ޢަދާލަތެއް ހަރަކާތެއް؟ ޢަދާލަތް ހަދައިގެން ދަނގަޑު ގޮތުގައި އެކަން ކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެކަން ކުރާ ގޮތަށް ޖުދާ ބަޔަކު ނިކުންނަން އެ މީހުންނަކަށް. އަޅުގަނޑު މިއަދު މި ހިސާބުން އިހަށް ގެ ފެށި ޖެހުމާ އެކު އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ދިރިއުޅުން. ދޮން އަތް ދިރިއުޅުން އަޅުގަނޑު މި ކަމާ ބާރު ގޮތުން އިތުރު ވަރަކަށް އަޅުގަނޑު ދަރުމަވަންތަ އިއްޒަތްތެރި ދައުލަތް ޖުދާ ބަލާ ދޮއްފަޅިޔާއި އަޅުގަނޑު ޖަމާވުމުގެ ބަދަލުގައި ތަނަށް އަދި ބާރު މުޅިން ވަރަކަށް ހިފެހެއްޓުމަށް ބާރުނެތި އެ ޖުދާ ބަލާ ދޮއްފަޅީގެ އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ބާކީ އޮތް ވަގުތު އަޅުގަނޑު ދެން އަންނަ ޖަލްސާއެއްގައި އަރުވާނަން. މިހިސާބުން މިއަދުގެ ޖަލްސާ އަޅުގަނޑު ނިންމާލާނީ. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ އެއް އޮންނާނީ 26 ނޮވެމްބަރު 2010 ވާ ބުދަ ދުވަހު ހެނދުނު 9:00ގައި.

والحمد لله رب العالمين. *މަޖިލިސް ނިމުނީ.*